

Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451-4257

SUBOTICA, 29. SRPNJA 2005. * CIJENA 35 DINARA * BROJ 129

Intervju:
Pavle Kujundžić

Ljeto puno iznenađenja

TEMA BROJA: IZAZOVI SUVREMENE OBITELJI

kolpa-san®

KUPATILA

stvorena za uživanje
i za ponos

sanitarija i pločice, kade, tuš kade, tuš kabine,
saune, masažni sistemi-vodeni i vazdušni,
bazeni za masažu, nameštaj za kupatila,
ugradni vodokotlići i kupatilska galanterija

Banijska 2, SUBOTICA (u poslovnom centru preko puta FB "PARTIZAN"),

Tel: 024/ 547-274 , 547-886

Novi Sad - Rumenački put 11; 021/518-091

Beograd - Lješka 4; 011/354-8063

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

POMOĆNICA I ZAMJENICA**ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Dušica Dulić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (glazba i kazalište),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding sa p.o. Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Varljivo ljeto

Vrijeme je godišnjih odmora. Neki si mogu priuštiti neko zanimljivo putovanje, a mnogi za takvo što čekaju bolje godine ili kraći popis kućnih prioriteta. No, ovoga puta, ni onima koji su uplatili neko ekskluzivnije ljetovanje nije lako. Tragični teroristički napadi, koji su postali svakidašnjica tamo nekih dalekih zemalja i kultura, preselili su se preblizu i sad svaka brojka drugačije zvuči. U jeku ljetne sezone veliki svjetski gradovi ili pak turistički centri postali su meta sve veće i moćnije suvremene svjetske bolesti. Za mnoge su uplašeni aranžmani bili posljednji ovozemaljski dani, a mnogi su u panici napuštali glamur i glavom bez obzira tražili prvu šansu za povratak u svoju svakidašnjicu od koje su samo nekoliko dana prije sretni pobjegli.

Stručnjaci su otpočeli svoja nagađanja o sigurnim i nesigurnim turističkim centrima, te potencijalnim metama. Turističke agencije mijenjaju svoje aranžmane, a potencijalni putnici više ne znaju ni kamo bi. Jedni odustaju od putovanja, a drugi, koji vjeruju u sudbinu a ne u terorističke prijetnje, pakiraju kufere i kreću u avanturu. Pa što bude. Ljeto je vrijeme koje najčešće donese i neku vrstu zatišja u politički i društveni život. Tako bi uglavnom trebalo biti, no, iznimki uvijek ima, pa što ne bi bile baš u našem okruženju. I Hrvatska i Srbija svakodnevno zbrajaju sramotne činjenice svojih prošlih dana, najaktualnije su institucije sudovi, a najčešće spominjana imena uglavnom prati i broj od nekoliko godina novo-zatvorskog aranžmana.

Uz sve te velike i mračne priče u javnost se uplela i ona manja, ali za Hrvate vrlo znakovita. Najavljena je tužba i protiv predsjednika jedine hrvatske parlamentarne stranke. Iako svojim slavljeničkim govorom nije uznemirio predsjednike dviju država, nemir u ljetne dane rasijao je po krošnjama bunjevačke grane, i to one koja, kako tvrde, ne raste iz hrvatskoga korijena. Poslije novinara, na redu su i hrvatski dužnosnici. S obzirom na navedene razloge ostaje samo da se vidi tko će biti sljedeći. Jer to, što je govorio predsjednik stranke, govore i mnogi drugi. I to desetljećima. Sad je sve samo stvar odabira ili pika.

Ipak, u kaos stradanja i suđenja, hrvatsku je zajednicu pogodilo i nešto lijepo i korisno. Prije šest i pol godina na valovima Radio Subotice otpočeo je prvi radijski program na hrvatskom, projekt koji je označio novu medijsku etapu za Hrvate na ovim prostorima. Jučer je Radio Bačka u Baču prvi sat etera prepustila hrvatskoj emisiji »Zvuci bačke ravnice«. Projekt nije velik, jednosatna emisija tjedno, ali je više nego hvale vrijedan, kako za vodstvo te medijske kuće, tako i za ljude koji će ga realizirati. Treba im poželjeti sretan rad i da ne dožive sudbinu televizijskih projekata koje smo imali, pa opet nemamo.

D. D.

Turističkim aranžmanom u nepovrat

Predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović

Jedno je nacionalna manjina, a drugo etnička skupina.....8

Ostavku na dužnost potpredsjednika i člana HNV-a
podnio Dujo Runje

Nova ostavka u vrhu HNV-a.....11

Uloga obitelji u 21. stoljeću

Izazovi suvremene obitelji.....14,15

Iz jednog istarskog gradića

Rovinj – ljepša strana života.....22,23

Dužijanica u Tavankutu

Svjedočanstvo hvale iskrenoga srca.....26,27

Održana 39. međunarodna smotra folklora u Zagrebu

Zapažen nastup vojvodanskih Hrvata.....30,31

ČETVRTAK, 21. 7.

Siguran

Predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks kazao je kako se ne boji da će ga Haški sud po zapovjednoj odgovornosti sumnjiviti za ubojstva civila u Osijeku 1991. Istaknuo je da kao predsjednik osječkoga Kriznog stožera nije imao nadležnost nad vojnim, policijskim ni po-

strojbama Tajništva narodne obrane.

Da se slučajem ubojstava civila srpske nacionalnosti u Osijeku bavi Haški sud potvrdila je ministrica pravosuđa Vesna Škare Ožbolt, koja je na konferenciji za novinare kazala kako Haag taj predmet ima kod sebe. Na pitanje je li znao za te zločine, Šeks je odgovorio niječno te ponovio kako su priče o likvidacijama počele kolati tek u studenome i prosincu 1991., kad on više nije bio u Osijeku. Naglasio je da istragu o navodnim ubojstvima osječkih civila 1991. godine Državno odvjetništvo vodi samostalno i neovisno.

Ne-umirovljen

Pukovnik VSiCG Dragomir Krstović jeste umirovljen ali i dalje obavlja funkciju komandanta logistike VSiCG. Krstović je u javnosti spominjan kao organizator osiguranja Ratka Mladića. Istovremeno kada je Ministarstvo obrane objavilo da je Krstović umirovljenik, on je dao intervju Večernjim novostima kao komandant logistike.

Ministar obrane Prvoslav Davinić kaže da je umirovljenje oficira kompliciran postupak, pa je baš sada trenutak kada je Krstović i komandant u generalštabu i kada za njega ne važe vojni propisi.

Pukovnik Vojske Srbije i Crne Gore Dragomir Krstović, negirao je tvrdnje Ministarstva obrane da je umirovljen.

»Nikakvo rješenje do mene nije stiglo i ja svoje dužnosti obavljam normalno. Bio sam na bolovanju, a danas sam se vratio. Nema naredbe po kojoj se umirovljujem i kao što vidite danas sam normalno došao na posao«, rekao je Krstović za »Blic«.

Iskoristiti

Mitropolit Jovan smatra da bi »bilo veoma dobro da Papa dođe u Srbiju prije početka razgovora o konačnom statusu Kosova«.

U intervjuu novosadskom »Dnevniku« mitropolit zagrebačko-ljubljanski i cijele Italije Jovan (Pavlović) je ocijenio da bi upoznavanje pape Benedikta XVI. s izuzetno teškim prilikama u kojima živi srpski narod na Kosovu i nedvosmislene poruke koje bi nakon toga uputio svjetskim dužnosnicima bile veoma značajne.

»Posjeti pape imaju i pastoralni i politički smisao, jer je i njegova uloga dvojna – poglavar je crkve i šef države. Stoga i svaka njegova misija ima izuzetnu težinu. U našem slučaju pogotovo, jer njegovi apeli imaju velikog odjeka u svjetskoj javnosti, pa samim tim i velikog utjecaja na političare«, rekao je mitropolit Jovan.

PETAK, 22. 7.

Proslava

Premijer Hrvatske Ivo Sanader poručio je da se u pripremama za proslavu 10. obljetnice akcije Oluja Vlada neće osvrtnuti na neke minorne političke skupine kojima je namjera omesti njezinu pripremu.

Nećemo se osvrtnuti na takve skupine, koje na političkoj sceni imaju jedan posto, a namjeravaju omesti Državni odbor u pripremi proslave te veličanstvene

akcije, rekao je Sanader, ne precizirajući na koga misli.

Pregovori

Ravnateljica Fonda za humanitarno pravo Nataša Kandić je, gostujući na BK televiziji, rekla da je u prilici čuti i znati da se vode razgovori oko predaje Ratka Mladića, direktno s vladom ili postoji neko koga je

Vlada ovlastila da pregovara sa grupama koje se nalaze oko Mladića. Međutim, dodala je ona, pitanje je li odluka ide u pravcu da Mladić potpuno nestane ili u pravcu toga da on dobije novac. Ona vjeruje da grupe oko Mladića »računaju na pet milijuna dolara nagrade, koje je američka vlada odvojila za informacije o Mladiću i Radovanu Karadžiću, i da se sada postavljaju uvjeti gdje će Mladić izdržavati kaznu zatvora. Kandićeva je rekla da ne vjeruje nikome iz ove vlasti tko kaže da ne zna gdje su Mladić i Karadžić.

SUBOTA, 23. 7.

Obećanje

Mještani Jaše Tomića kojima se o trošku države grade nove kuće ili stanovi moći će se u njih useliti do kraja godine. Oni koji su ostali bez kuća i pored toga strahuju od nadolazeće zime, a trenutačno su uglavnom smješteni kod svojih rođaka i prijatelja, čekajući da im budu sagrađene nove kuće i nadajući se da će u njima moći prezimiti. Republički ministar za kapitalne investicije Velimir Ilić međutim kaže da nema razloga za zabrinutost. Svi objekti koji se grade ili će se uskoro početi graditi bit će gotovi prije kraja godine, tvrdi on: »Svi ugovori su sklopljeni. 30. studenoga će biti useljavanje. Tako smo se dogovorili s izvođačima (radova). U svim ugovorima je kraj studenoga krajnji rok. 30. studenoga znači useljavanje u sve kuće«.

Rekorderi

Posljednji dan rada Skupštine Srbije pred ljetnu pauzu obilježilo je zasjedanje koje je iz dva dijela efektivno trajalo oko deset minuta. Uz nevjerovatno kratku sjednicu, završetak zasjedanja obilježio je i sukob između oporbenih zastupnika i predsjednika Skupštine. Početak sjednice potrajao je tek toliko da se utvrdi da postoji radni kvorum da bi nedugo zatim predsjednik Skupštine Predrag Marković dao pauzu, koja je u međuvremenu iskoristena za koktel. Pauza je dana da bi se ispunila obveza po poslovniku, da mora proći najmanje 24 sata između rasprave o zakonu u načelu i rasprave o amandmanima na predloženi zakon o prestanku važenja Zakona o osnivanju Naftne industrije Srbije.

NEDJELJA, 24. 7.

Nepoželjni

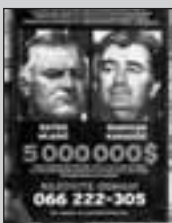
Tročlana obitelj, 80-godišnjak, njegova 74-godišnja supruga i njihova 47-godišnja kći, iz Srbije i Crne Gore, u Sesvetama je bila meta četvorice nepoznatih nasilnika koji su im razbili automobil, a najstarijeg 80-godišnjeg člana i pretukli, izvijestila je zagrebačka policija. Motiv napada nije poznat, no pretpostavlja se da je nasilnicima zasmetala beogradska registrijska tablica na automobilu zastava. Napadnuti 80-godišnjak zadržan je hematom i ogrebotinu na vratu, a liječnička pomoć mu je pružena u sesvetskoj policijskoj postaji.

PONEDJELJAK, 25. 7.

Jubilarci

Prošlo je točno deset godina otkako je Haški sud po dignuo optužnice protiv ratnog vođe bosanskih Srba Radovana Karadžića i njihova vojnog zapovjednika generala Ratka Mladića. Optuženi za najteže ratne zločine, uključujući genocid i zločin protiv čovječnosti, Karadžić i Mladić godinama su u bijegu.

Istraga

Ravnateljstvo policije i Odjel kriminalističke policije PU zagrebačke osnovali su poseban tim kriminalističkih stručnjaka koji će kolegama iz osječke policije pomoći istražiti tko su mogući naredbodavci i počinitelji ubojstava srpskih civila u Osijeku 1991. i 1992., priopćeno je iz MUP-a. Taj će policijski tim uz do sada prikupljene podatke i činjenice, provjeriti sve navode i prikupiti nova saznanja, kao i ispitati sve osobe koje o tome mogu imati saznanja i podatke. Cilj tih aktivnosti je da se utvrde mogući naredbodavci i počinitelji ovih kaznenih djela, te da se protiv njih pokrene kazneni postupak, ističe se u priopćenju.

UTORAK, 26. 7.

Džamija

U Općinskom sudu u Nišu izrečene su presude za paljenje džamije u tom gradu 17. ožujka prošle godine. Jedna osoba osuđena je na pet mjeseci, njih sedam na po tri mjeseca zatvora, a dvije osobe su oslobođene optužbi. Dušan Mančić, jedan od osuđenih, na izricanje presude reagirao je riječima: »Čelija puna niških grobara... Zbog paljenja islamske džamije... Smrt muslimanima.« Mišić, osuđen na najveću kaznu, izjavio je da osuđeni nisu zaslužili da ni dan ni sat budu kažnjeni zbog onog što se desilo jer je na Kosovu zapaljeno 140 kuća i manastira, a cijeli se svijet digao zbog jedne džamije. Sud je ustanovio da su osuđeni zajedno došli do džamije, gađali je kamenicama, lomili prozore, razvaljivali katanac na vratima, neki od njih su palili i cijepali knjige, a džamija je potom zapaljena.

Svjedoci

Državno odvjetništvo u Hrvatskoj tvrdi kako im se javio još jedan svjedok, kojeg smatraju i vjerodostojnijim od do sada jedinoga zaštićenog svjedoka – Krunoslava Fehira. Hrvatskoj televiziji je 33-godišnji Fehir dao intervju u kojem priznaje ubojstva više srpskih civila u Osijeku 1991. po naredbi Branimira Glavaša. »Naravno da se radi o Branimiru Glavašu. On je mene sa 16 godina doveo u situaciju da sam morao likvidirati civile isključivo srpske nacionalnosti«, izjavio je zaštićeni svjedok Krunoslav Fehir. Zaštićeni svjedok tvrdi da ga na iskaz nisu nagovorili ni premijer Ivo Sanader ni predsjednik Sabora Vladimir Šeks, nego vlastita savjest. Prozvani Branimir Glavaš u izjavi za HTV odbacuje sve optužbe.

SRIJEDA, 27. 7.

Odšteta

Memorandum temeljem kojeg će Crna Gora nadoknaditi Hrvatskoj štetu za opljačkan stočni fond u Konavlima tijekom agresije na Hrvatsku, potpisali su ministri poljoprivrede u Cavtatu. Crna Gora će platiti oko 400 tisuća eura za uništenje stočnog fonda u Konavlima, to jest za 650 krava s tamošnje farme »Agrum Gruda«. Prvi je to čin kojim Crna Gora nadoknađuje štetu nastalu u agresiji, priopćeno je iz Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Memorandum su na sjednici Hrvatsko-crnogorskog savjeta potpisali ministar Petar Čobanković i njegov crnogorski kolega Milutin Simović. Potpisivanju su nazočili i hrvatski i crnogorski predsjednici Stjepan Mesić i Filip Vujanović.

KRIVA PROCJENA

Kad se moglo, nije se htjelo, a sad kad se hoće, ne može se, jer ne znamo gdje je. Kad se Mladić mogao uhititi, kalkuliralo se iz dva razloga. Postojao je strah da ne dođe do sukoba između vojske i policije, a računalo se da imamo predah i da nećemo biti izloženi tako jakom pritisku nakon izručenja Miloševića. **Rasim Ljajić**, predsjednik Nacionalnog savjeta za suradnju s Haškim tribunalom, Blic, 25. srpnja.

IZMEĐU DVIJE VATRE

Tu je potrebno veliko političko umijeće, ali smatram da zasada dobro balansiram, uspijevam pomiriti te dvije suprotnosti. Glavašu sam već ranije kazao da moji odnosi sa Sanaderom neće remetiti našu suradnju u Osijeku i Osječkoj županiji, a premijeru sam potvrdio da odnosi s Glavašem neće utjecati na suradnju s HDZ-om u sredinama gdje smo u koaliciji kao i na eventualnu suradnju na nacionalnoj razini. **Anto Đapić**, predsjednik HSP-a i osječki gradonačelnik, Novi list, 26. srpnja.

BALKANSKI TIGAR

Trudit ćemo se da od Srbije napravimo što povoljniji poslovni ambijent. Naš zadatak je zaposlena i ekonomski uspješna Srbija, koja će u budućnosti predstavljati tigra na Balkanu, a Beograd platformu i centar za strane investicije i multinacionalne kompanije. Vidim da se jedna novinarica smije na riječ tigar, ali to je inauguracija nove riječi u ekonomsko-političkom žargonu. Na Dalekom istoku imamo tigrove, imat ćemo ih i na Balkanu, vukovi nisu toliko interesantni. **Milan Parivodić**, ministar za ekonomske odnose s inozemstvom u Vladi Republike Srbije, B92, 25. srpnja.

BEZ REPRIZE

Ja bih preporučio toj gospodi koja pričaju o novom 5. listopada da svoj politički marketing stječu na drugi način. Ova Vlada uopće nije ugrožena u Skupštini, a ni od njih izvan parlamenta. Na silu pokušavaju izvanparlamentarci da s ovim idejama zauzmu neki politički teren, ali, ako ovako nastave, slabe su im šanse. **Miroslav Markićević**, zamjenik šefa zastupničkog Kluba SPO NS, Dnevnik, 20. srpnja.

NE UPIRITE PRSTOM!

Uopćoj nesigurnosti neki su se mediji u Europi počeli utrkvati u pravljenju popisa koja je još zemlja na Mediteranu sigurno turističko odredište. Među malobrojnima to je, kažu, i Hrvatska. Radije nas pustite na miru i ne pokazujte prstom na nas! Jer, upravo kada su se u Egiptu pohvalili da su sigurnost doveli do savršenstva, a izvana to naveliko potvrđivali, Al Qaida je raspalila. **Fran Višnar**, komentator, Vjesnik 26. srpnja.

SMIRIVANJE DUHOVA

»Slučaj Glavaš«, provociran friškim reaktualiziranjem njegovih navodnih ratnih »zasluga«, o koji se u medijima ne govori prvi put, zapravo je najbolji indikator odnosa države spram ratnih zločina počinjenih s hrvatske strane. Ozbiljnost države potpuno kompromitira činjenica da se tim neugodnim (dugo i nepri znatim) problemom znatno više bave mediji nego tzv. institucije pravne države. Paradoksalno je da Državno odvjetništvo djeluje tek na poticaj medija, a poražavajuće da svojim učincima ostavlja dojam fingiranog i kratkoročnog opserviranja problema, više dok se duhovi ne smire nego radi konačnog utvrđivanja istine i sankcioniranja počinitelja možebitnih zločina. **Davorka Blažević**, kolumnistica, Slobodna Dalmacija 20. srpnja.

ZABORAVLJENI

Mi smo dva dana bili u agoniji, pod sedativima, tresli smo se dok smo gledali sve ostale strance kako odlaze. Pitali smo ih je li im to agencija sređuje odlazak, a oni odgovaraju da su to uradile njihove države i vlade, okrenu se i kažu nam: Sretno! Uglavnom su se svi stranci pokupili i otišli, a Srbi su ostali jer, valjda od bombardiranja, uopće nemaju strah. Oni su ostali, bilo im je svejedno, čak su i zakazivali izlete. **Vladimir Zujović**, turist iz Srbije i Crne Gore koji je preživio teroristički napad u Šarm el Šeiku u Egiptu, B92, 25. srpnja.

Dujizmi

- ✓ *Kada ne bih bio sa sobom, umro bih od straha;*
- ✓ *Ako svi budemo bilježili uspjehe, nitko neće raditi;*
- ✓ *Za razliku od znanja, neznanje ima svoju cijenu.*

Dujo Runje

Razbijanje hrvatskog naroda u Srbiji

U čije ime?

Temeljem najnovijih događanja u našoj zajednici, kao predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća, izražavam svoj apel svim bunjevačkim Hrvatima-Bunjevcima i molim da učine dodatni napor i smognu snage odbaciti sve insinacije, koje narušavaju naše jedinstvo, i tako sačuvaju nacionalni identitet te daju doprinos jedinstvu i različitosti za dobrobit cijele državne zajednice u kojoj živimo. Krajnje je licemjerje od strane čelnika Bunjevačke stranke i Bunjevačkog nacionalnog vijeća na konferenciji za tisak objaviti podnijetu kaznenu prijavu protiv čelnika DSHV *Petra Kuntića* i onda na istoj konferenciji za tisak govoriti o spremnosti – sjesti za stol i započeti dijalog s predstavnicima hrvatske nacionalne manjine, i još kažu »na ravnopravnim osnovama«.

NE DIJELITE NAS: Poručujem svim bunjevačkim Hrvatima-Bunjevcima – i ja sam Bunjevac u obiteljskom krugu, tako se i izjašnjavam, govorim bunjevačkim govorom, lijepom našom ikavicom, katolik sam po vjeroispovijesti, immanentna mi je europska kulturna baština kao i svima vama, podrijetlo nam je svima isto, a i u povijesti je to dobro znano, to je povijesna istina. Po nacionalnoj pripadnosti sam Hrvat. Tako se službeno izjašnjavam, tako mi piše u dokumentima. Matična država mi je Republika Hrvatska. Hrvat je bio i moj otac i djed i cijela obitelj, a svi smo opet bili i jesmo Bunjevci. To je sasvim normalno, jer pripadamo etničkoj skupini koja se obrela u ovoj regiji i nosi svoj povijesni naziv »Bunjevci«. Tako je to kod svih nas bunjevačkih Hrvata-Bunjevaca. Razlike ima samo u tome, što netko pruža svoje osobne dokumente na određenim mjestima i izjašnjava se kao Hrvat – samo da bi dobio hrvatske »papire«, a onda se ovdje – u Subotici, Somboru... izjašnjava kao »samo« Bunjevac. Doći će vrijeme, vrlo je blizu, kada ćemo objaviti i te činjenice i potkrijepiti ih dokazima.

Nažalost, našla se šačica ljudi, sada u novije vrijeme, koja permanentno sebe proglašava vođama, predstavnicima i ideolozima Bunjevaca. Išli su, a to je javnosti poznato, na konzultacije i instrukcije partijskim liderima (SRS, SPS, JUL...), koji sada sjede u Haagu kao optuženici za ratne zločine i čekaju završetak procesa i presude, te takve instrukcije tumačili kao interes Bunjevaca. Njima bih poručio: nemojte govoriti u ime svih Bunjevaca, jer i ja sam Bunjevac, a nisam vas ovlastio. Oni su plaćenici i razbijači

*Upućujem poruku svim
bunjevačkim*

Hrvatima-Bunjevcima:

*nemojte ih slušati, ti vam
ljudi ne žele dobro!*

*Razmislite tko ih instruiira
da se tako ponašaju?*

Bunjevački

Hrvati-Bunjevci, Šokci, to

Piše:
Lazo Vojnić Hajduk

*je jedan narod, pa to i
vrapci znaju. Po čemu se
mi razlikujemo? Danas,
kad govorimo o
ujedinjenjima na svim
razinama, nekome je jako
stalo, tako su ih »vođe«
učile, da se jedan narod
atomizira i tako polako
(ali sigurno) asimilira i
nestane s lica zemlje*

jednog mirnog, tolerantnog i lojalnog naroda. Zar takvi predstavnici i vođe mogu uživati povjerenje? Upućujem poruku svim bunjevačkim Hrvatima-Bunjevcima: nemojte ih slušati, ti vam ljudi ne žele dobro! Razmislite tko ih instruiira da se tako ponašaju? Bunjevački Hrvati-Bunjevci, Šokci, to je jedan narod, pa to i vrapci znaju. Po čemu se mi razlikujemo? Poznajemo se međusobno. Zar se razlikujemo mi u varoši od onih u Tavankutu ili Đurđinu, Bikovu, Bajmoku, Žedniku, Verušiću, Somboru, Nenađiću, Vajskoj, Bačkom Monoštoru, Bačkom Bregu itd. O čemu mi pričamo? Gdje trošimo vrijeme i energiju? Kome smeta naše jedinstvo? Samo onima, koji nam rade o glavi. Njihova je politika razbijačka, arhaična i prevaziđena.

DALEKO OD ISTINE: Danas, kad govorimo o ujedinjenjima na svim razinama, nekome je jako stalo, tako su ih »vođe« učile, da se jedan narod atomizira i tako polako (ali sigurno) asimilira i nestane s lica zemlje. Posjet na najvišoj razini, kojega su učinili predsjednik Republike Hrvatske *Stjepan Mesić* i predsjednik Republike Srbije *Boris Tadić* 6. srpnja ove godine nama bunjevačkim Hrvatima-Bunjevcima, izgleda da je uzrujao neke članove u našoj zajednici, tj. »samo« Bunjevce, pa su počeli praviti greške i tražiti pomoć od državnih tijela, ali su zaboravili da su njihovi pomagači u Haagu, a da je u Republici Srbiji zavladała pravna država.

Optužbe, kojima neki mašu, na teret čelnika DSHV-a ne temelje se na istini. Nikada DSHV, niti *Petar Kuntić* osobno, nije propagirao i osporavao slobodu i demokratsko pravo izjašnjavanja glede nacionalne pripadnosti bilo koga, a neće to činiti ni HNV, niti *Lazo Vojnić Hajduk*. Ovdje se radi, kada govorimo o podignutim optužbama, o izvrtanju činjenica, zamjeni teza, neodgovornosti i neozbiljnosti pojedinaca. Pitam se – jesu li protagonisti, koji se poigravaju sa suštinskim stvarima jednog naroda i ugledom jednog čovjeka, svjesni kamo sve to vodi i što će učiniti od naroda, koji sutra treba biti u Europi, a oni mu nude »rog za svijeću«? Bunjevački Hrvati-Bunjevci, prepoznajte interesnu adresu za vaše dobro, a oni koji s »đavolom tikve sade« neka se i dalje konzultiraju s njihovim prijateljima u Haagu.

Duboko sam uvjeren da ćete sve ove činjenice prepoznati.

Autor teksta je predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća

Predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović

Jedno je nacionalna manjina, a drugo etnička skupina

Na skupnoj konferenciji za novinare Bunjevačkog nacionalnog savjeta i Bunjevačke stranke prošloga tjedna predsjednik BNS-a *Nikola Babić* je iznio kako je osobno premijer *Vojislav Koštunica* zamolio da se otvorena pitanja između Hrvatskog nacionalnog vijeća i Bunjevačkog nacionalnog savjeta rješavaju dijalogom, ali i da se u ovome trenutku ne može prihvatiti prijedlog predsjednika HNV-a *Josipa Z. Pekanovića* da se započnu razgovori na temu međusobne suradnje.

Na istoj konferenciji iznešeno je i da Bunjevačka stranka podnosi kaznenu prijavu protiv *Petra Kuntića*, te kako se ne želi razgovarati dokle god se osporava bunjevački jezik i identitet od strane predstavnika hrvatskih institucija.

► Budući da ste na posljednjoj sjednici Savjeta za nacionalne manjine u Beogradu uputili poziv na suradnju predstavnicima Bunjevačkog nacionalnog savjeta, kako komentirate iznijeti stav BNS-a i podnošenje kaznene prijave protiv predsjednika DSHV-a?

Iznenadio me je jedan takav korak koji su učinili ljudi iz tzv. bunjevačke opcije, s obzirom da smo mi praktično jedan narod i razlika između Bunjevaca i Hrvata praktično nema. Smatram to nekom vrstom presinga prema podjelama među nama, što sigurno neće koristiti niti jednoj, niti drugoj strani. Nedavno sam na sastanku kod premijera *Vojislava Koštunice*, koji je i predsjednik Savjeta za nacionalne manjine, predložio da sjednemo i porazgovaramo kako bismo našli zajednički jezik, jer, ako ima problema unutar naše zajednice, oni sigurno nisu takvi da se ne mogu riješiti razgovorima i dogovorima. Međutim, očividno je kako jedna manja skupina ljudi nije raspoložena niti za razgovor, niti za dogovor, nego izlazi s nekim ekstremnim stavovima i prijetnjama koje, prema mojem mišljenju, nikakvih osnova nemaju i na kraju će se njihovim inicijativama vratiti kao bumerang.

► Je li Vaš poziv i dalje važi?

Moj poziv i dalje važi i prije ili kasnije do tog približavanja će sigurno doći. Naša zajednica je u ovoj državi konačno zauzela odgovarajuće mjesto koje joj i pripada – što dokazuje i nedavni posjet predsjednika Hrvatske *Stjepana Mesića* i predsjednika Srbije *Borisa Tadića*. Mi smo u tim razgovorima dobili velika priznanja za sve ono što smo uradili, ali možda je baš ta činjeni-

ca potakla jednu grupicu ljudi da inscenira neku vrstu razmimoilaženja i konflikta unutar našeg naroda, smatrajući da će na taj način privući na sebe pažnju, ali je sigurno da to neće dati rezultate koje oni očekuju. Mi imamo institucije, koje rade u raznim oblastima počev od kulture i jezika

Josip Z. Pekanović:

Vlast još uvijek ne razlikuje nacionalne manjine i etničke skupine

do političkog angažiranja, i naša zajednica mora nastaviti svojim putem. Kad je, pak, u pitanju status Bunjevaca, u znanosti to uopće nije upitno. To je otprilike slično kao kad bi se Šumadinci izjašnjavali da nisu Srbi, ili Dalmatinci da nisu Hrvati. Tu komentar uopće nije potreban, ali, na žalost, imamo jednu grupicu ljudi koji pokušavaju na ovu temu ostvariti neke posebne pozicije za sebe.

► Međutim, Bunjevački nacionalni savjet je ipak formiran i priznat od strane države?

Pa, država nije rekla da je to nacionalna manjina, jer u državi, uz nacionalne manjine, ima i dosta etničkih skupina, ali, samim time što se jedan dio Hrvata izjašnjava kao Bunjevci, to ne znači da automatski oni sad mogu dobiti i status nacionalne manjine. Puno etničkih skupina imamo, tako se je dan dio ljudi izjašnjava Šokcima, i što sad – je li i njima sutra treba dati status nacionalne manjine. Ili, na primjer, sutra se i na nekom popisu Šumadinci mogu izjasniti kao Šumadinci i to može voditi unedogled. Tu se mogu početi stvarati neke umjetne nacionalne skupine što sigurno državi može samo otežati politiku vezanu uz nacionalne manjine. Mislim da se to pitanje mora sustavno riješiti. Na primjer u Hrvat-

skoj je to Ustavom riješeno, odnosno izbornim zakonom, u kojem su taksativno nabrojene koje su to nacionalne manjine službeno priznate u Hrvatskoj i koliko svaka od tih nacionalnih manjina može imati direktnih zastupnika u Hrvatskom saboru. Tu sad više nema polemike i pokušaja da se tu još neke etničke skupine pokušavaju pojavljivati i tražiti neka prava, koja imaju samo nacionalne manjine, a ne i etničke skupine. Ta problematika kod nas do sada nije riješena i nedavno je DSHV poslao prijedlog Skupštini Srbije, odnosno Vladi Srbije vezano za pripremu i pisanje novog Ustava, gdje se traži da se u tom Ustavu i Zakonu taksativno nabroje koje će to nacionalne manjine biti u budućem Ustavu i o kojima država ima zakonsku obvezu voditi računa, kao što je to urađeno u Hrvatskoj, Mađarskoj i u većini ostalih europskih država. Onda ćemo izbjeći ove polemike, koje sada imamo, gdje se neke grupe ljudi predstavljaju kao neke nove nacije i traže neka prava koja faktički nisu logična. Pri tomu, mi ne negiramo pravo svakoga da se izjasni kako hoće. U svakoj državi ima etničkih skupina, ali jedno je etnička skupina, a drugo je nacionalna manjina, koja ima svoj status u domicilnoj državi i, normalno, ima i veze s matičnom državom, te na taj način ostvaruje svoja prava. To su kategorije koje su svuda u svijetu poznate i priznate, jedino kod nas to još nije do kraja definirano.

► Kako očekujete da će se ovo pitanje riješiti?

To ne zavisi od nas, to moraju državni organi riješiti, a tu će se sigurno uključiti i europska zajednica sa svojim stručnim institucijama, jer je u Europi to odavno riješeno i u europskim državama, pogotovo članicama EU, ne samo da nema ovakve polemike, nego nema nikakve ni znanstvene, ni druge dileme u vezi tog pitanja. Na žalost, kod nas još ima dosta stvari koje nisu definirane do kraja, počev od samog statusa države pa do ovog nacionalnog pitanja.

Mi se do sada nismo obraćali međunarodnim institucijama jer smatramo da je to pitanje koje će se riješiti u okviru nekih europskih normi, tako mislim da nema potrebe dizati neku veliku prašinu oko svega ovoga, jer stvari su jasne – pogotovu za stručne i znanstvene krugove. Jedino još pojedinci pokušavaju malo zamutiti vodu, ali to neće dugo trajati.

J. Dulić

Predsjedništvo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

Pravno neutemeljene prijetnje

Bunjevačka nacionalna manjina osnovana protivno Zakonu o zaštiti nacionalnih manjina, jer ne ispunjava uvjete iz članka tog Zakona Formiranje tzv. bunjevačke nacije izvan hrvatskog korpusa predstavlja izravno kršenje Sporazuma između Srbije i Crne Gore i Republike Hrvatske o zaštiti prava srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u SiCG**

Povodom podnošenja kaznene prijave od strane Bunjevačke stranke protiv predsjednika Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Petra Kuntića** Predsjedništvo ove stranke održalo je u petak, 22. srpnja, sjednicu, na kojoj su svi članovi predsjedništva dali potporu predsjedniku stranke i njegovoj politici.

Predsjedništvo DSHV-a je, između ostalog, odlučilo inicirati hitne razgovore s njihovim koalicijskim partnerima, prije svega sa Savezom vojvodanskih Mađara i s Demokratskom strankom, dok će o budućim koracima, eventualnom podnošenju tužbe za lažno prijavljivanje i uvredu časti, odlučivati na sljedećem sastanku Predsjedništva stranke.

Predsjedništvo je uputilo priopćenje za javnost, u kojem ističe kako je stajalište, koje je Kuntić iznio na svečanoj sjednici DSHV-a, održanoj u Subotici 6. srpnja 2005. godine, glede umjetne podjele unutar hrvatskog korpusa na naciju Bunjevaca i naciju Hrvata, stajalište DSHV-a, a ne njegovo osobno stajalište, te da stranka »svoje stajalište o tome, da je podjela među bunjevačkim Hrvatima nastala u Miloševićevo vrijeme, da bi se razbio hrvatski korpus u Vojvodini« neće mijenjati »unatoč, potpuno pravno neutemeljenoj, prijetnji kaznenim postupkom« prema njenom predsjedniku.

Predsjedništvo DSHV-a »smatra da su Bunjevci i Šokci jedinstveni dio hrvatske nacionalne manjine u domovini nam Srbi - ji, da je njihova matična domovina Re -

Predsjedništvo DSHV-a: potpora predsjedniku stranke i njegovoj politici

publika Hrvatska, isto onako kako je to Bunjevcima i Šokcima u Republici Mađarskoj i Bosni i Hercegovini, a da je bunjevačka nacionalna manjina osnovana protivno Zakonu o zaštiti nacionalnih manjina, jer ne ispunjava uvjete iz članka tog Zakona«.

»Ponavljam, da su dobar dio onih osoba, koje se sada javljaju kao nositelji ideje samostalne bunjevačke nacije, bili utemeljitelji danas znamenitih hrvatskih institucija, ali su u zloglasno vrijeme progona Hrvata u Srbiji, sredinom prošlog decenija,

promijenili svoju naciju, i danas, na žalost, uživaju potporu ostataka u vlasti onih, koji su i osnovali »bunjevačku naciju«. »Mi nismo nikada negirali da smo Bunjevci, ali pripadamo hrvatskom rodu« navodi se u priopćenju.

»Sporazum između Srbije i Crne Gore i Republike Hrvatske o zaštiti prava srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u SiCG u članku 3. propisuje manjinama pravo zaštite od svakog djelovanja koje ugrožava, ili bi moglo ugroziti njihov opstanak, a formiranje tzv. bunjevačke nacije izvan hrvatskog korpusa predstavlja izravno kršenje tog sporazuma« ocijenilo je Predsjedništvo DSHV-a, te iznosi kako »sa žaljenjem moramo konstatirati da Bunjevačka stranka sada podnosi prijavu protiv našeg predsjednika Petra Kuntića, zbog navodnog kaznenog djela – izazivanje nacionalne mržnje, ali nije podnijela kaznenu prijavu zbog genocida nad 40.000 prognanih Hrvata iz Vojvodine, iako kazneni progono nije zastario«.

J. D.

Predsjednik IO HNV-a Lazo Vojnić Hajduk

Krajnje licemjerje

»Krajnje je licemjerje od strane čelnika Bunjevačke stranke i Bunjevačkog nacionalnog vijeća na konferenciji za tisak objaviti podnijetu kaznenu prijavu protiv čelnika DSHV-a **Petra Kuntića** i onda na istoj konferenciji za tisak govoriti o spremnosti sjesti za stol i započeti dijalog s predstavnicima hrvatske nacionalne manjine«, smatra predsjednik IO HNV-a **Lazo Vojnić Hajduk**. »Optužbe, kojima neki mašu, na teret čelnika DSHV-a ne temelje se na istini. Nikada DSHV, niti Petar Kuntić osobno, nije propagirao i osporavao slobodu i demokratsko pravo izjašnjavanja glede nacionalne pripadnosti bilo koga, a neće to činiti ni HNV, niti Lazo Vojnić Hajduk«.

Odgovor Tajništva za zakonodavstvo Republike Srbije DSHV-u

Otklonjena su sva ograničenja

Hrvatima i dalje nedostižna mjesta u Narodnoj skupštini Srbije

Iz Tajništva za zakonodavstvo Republike Srbije, upućen je odgovor Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini na njihovu inicijativu kojom je predložena izmjena i dopuna zakona o izboru narodnih zastupnika, u cilju osiguranja pozitivne diskriminacije u korist političkih stranaka koje su predstavnici nacionalnih manjina.

U odgovoru Tajništva se tvrdi da je Zakon o izboru narodnih zastupnika već usklađen s Poveljom o ljudskim i manjinskim pravima, i da će time »pravo pripadnika nacionalnih manjina na određeni broj

mandata u narodnoj skupštini Republike Srbije, shodno principu neposredne reprezentacije« biti ostvareno. »Posljednjom izmjenom Zakona od 18. veljače 2004. godine utvrđeno je da političke stranke nacionalnih manjina i koalicije političkih stranaka nacionalnih manjina imaju pravo sudjelovati u raspodjeli mandata i kad su dobile manje od pet posto glasova od ukupnog broja birača koji su glasovali« kaže se u odgovoru i tvrdi da je time »osigurano puno poštovanje principa neposredne reprezentacije zajamčeno Poveljom, obzirom da sve ostale političke stranke koje sudjeluju

na izborima imaju pravo sudjelovanja u raspodjeli mandata samo ukoliko su dobile najmanje pet posto glasova od ukupnog broja glasova birača koji su glasovali u izbornoj jedinici«.

Međutim, upravo se razlog upućivanja zahtjeva DSHV-a državnim tijelima za izmjena i dopuna Izbornog zakona nalazi u modelu koji nudi umanjivanje izbornog cenzusa od pet posto ali zadržava tzv. »prirodni prag« koji ne garantira da će hrvatska nacionalna manjina imati svoje zastupnike u Narodnoj skupštini Srbije.

DSHV je tražio, da se u skladu sa Sporazumom između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u SiCG i srpske i crnogorske manjine u RH, kojim je u članku 9. predviđeno da će se unutarnjim zakonodavstvom urediti i osigurati zastupanje nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima na pokrajinskoj, republičkoj i razini državne zajednice SiCG, novi Izborni zakon izmjeni i dopuni na takav način da se osiguraju direktni mandati za nacionalne manjine. Drugim riječima da se primijeni isti model kao što je to urađeno u Hrvatskoj gdje Srbi imaju garantirana tri mandata u Saboru. Ovim odgovorom inicijativa DSHV-a je odbačena što znači da, uz prosječnu izlaznost i prirodni prag od 20.000 glasova, Hrvati neće imati svoga zastupnika u republičkom parlamentu bez obzira na Povelju te potpisani i ratificirani Sporazum.

J. D.

Na valovima Radio Bačke u Baču 28. srpnja emitirani Zvuci bačke ravnice

Nova radijska emisija na hrvatskom jeziku

Radijska postaja Radio-Bačka, koja pokriva šire područje srednje i zapadne Bačke u Vojvodini, počela je 28. srpnja emitirati program na hrvatskom jeziku.

Emisije pod nazivom »Zvuci bačke ravnice – emisija na hrvatskom jeziku«, posvećene životu i radu Hrvata te regije, bit će na programu svakog četvrtka od 19 do 20 sati.

Za urednika programa, koji će sadržavati vijesti, tematske priloge o kulturi i običajima Hrvata te glazbu, imenovan je predsjednik Kulturno-umjetničkog društva »Dukat« u Baču *Pavle Pejčić*, a za njegova zamjenika župnik *Stipan Bošnjak*.

Uredništvo će se financirati iz donacija zainteresiranih tvrtki i pojedinaca, no stalno financiranje tog projekta još nije riješeno.

U Općini Bač i okolici ima oko 17.000 stanovnika, oko 2.000 njih izjasnilo se kao Hrvati.

Emitiranjem programa na hrvatskom jeziku Radio-Bačka postat će drugi elektronički medij u Srbiji koji u svojem programu ima redovite emisije na jeziku hrvatske nacionalne manjine. Prvi se takav program počeo emitirati u Subotici godine 1998., otkad na Radio-Subotici radi Uredništvo na hrvatskom jeziku. ■

Prošloga tjedna ostavku na dužnost potpredsjednika i člana HNV-a podnio Dujo Runje

Nova ostavka u vrhu HNV-a

»Od Hrvatskog nacionalnog vijeća se prije svega traži učinkovitost, a ne njegova reprezentacijska uloga«, naveo je među ostalim u tekstu ostavke potpredsjednik HNV-a Dujo Runje »Bar se od visokih dužnosnika očekivalo da zasuču rukave i da se uključe u rješavanje određenih teškoća«, kaže predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović*

Dujo Runje

Prošloga je tjedna jedan od čelnih ljudi hrvatske zajednice u Vojvodini Dujo Runje podnio ostavku na članstvo u Hrvatskom nacionalnom vijeću u SiCG, čime je krovno tijelo Hrvata ostalo bez potpredsjednika za regiju Subotica i jednog od 35 vijećnika.

»Od Hrvatskog nacionalnog vijeća se prije svega traži učinkovitost, a ne njegova

Potpredsjednik HNV-a Dujo Runje o razlozima svoje ostavke Učinkovitost, a ne reprezentativnost

»Od Hrvatskog nacionalnog vijeća se prije svega traži učinkovitost, a ne njegova reprezentacijska uloga«, naveo je među ostalim Dujo Runje u svojoj pismenoj ostavci predsjedniku HNV-a, ističući kako se osjeća suodgovornim za loše rezultate rada toga tijela. Među ostalim on kritizira HNV što ne rješava otvorena pitanja školovanja učitelja na hrvatskom jeziku, zatim uspostave drame na hrvatskom jeziku u subotičkom Narodnom kazalištu, statusa Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice, kao i da nema odgovora ni na inicijativu o uvođenju takozvanog bunjevačkog jezika u škole.

rada toga tijela. Među ostalim on kritizira HNV što ne rješava otvorena pitanja školovanja učitelja na hrvatskom jeziku, zatim uspostave drame na hrvatskom jeziku u subotičkom Narodnom kazalištu, statusa Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice, kao i da nema odgovora ni na inicijativu o uvođenju takozvanog bunjevačkog jezika u škole.

Predsjednik HNV-a Josip Zvonko Pekanović ističe da je iznenađen odlukom svojega najbližeg suradnika i dodaje: »Ta njegova odluka me je iznenadila prvenstveno zbog načina kako je to uradio. Ja sam ostavku zatekao na mojemu stolu u pismenom obliku, bez ikakve najave s njegove strane kao prvog suradnika, bez ikakvog razgovora i najavljivanja nekih problema koje on ima u radu kao potpredsjednik

zadnjih par mjeseci i potpredsjednik, tako da ja s njim očekujem razgovor po tom pitanju i razjašnjavanje te dileme«.

Osvrćući se na upućene kritike o radu HNV-a, predsjednik Pekanović kaže:

»Sigurno da ima teškoća u radu HNV-a kao i u radu svih ostalih nacionalnih vijeća, a tih će teškoća biti ubuduće. Bar se od visokih dužnosnika očekivalo da zasuču rukave i da se uključe u rješavanje određenih teškoća. Rekao bih da su to teškoće nastale iz objektivnih razloga a ne nekih subjektivnih razloga i mislim da je najgore rješenje ako se borci povlače i bježe s bojnih polja umjesto da nastave rješavanje problema«.

Komentirajući kritike iz teksta ostavke potpredsjednika HNV-a Duje Runje, Pekanović ističe kako »one ne stoje utoliko što on nije iznio konkretne kritike i probleme za koje smatra da nisu riješeni, a mogli su biti riješeni, već je to jedna generalna kritika na dosadašnji rad HNV-a i mislim da to moramo razjasniti. No, onaj koji nije spreman raditi u HNV-u morat ćemo mu naći zamjenu. Ima dosta ljudi koji se mogu uključiti i nastaviti rad u HNV-u« zaključuje o aktualnom događaju predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Josip Zvonko Pekanović.

Dujo Runje je na dužnost potpredsjednika HNV-a za područje Subotica izabran sredinom travnja nakon kadrovskih promjena u vrhu HNV-a.

Predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović o ostavci potpredsjednika Duje Runje Rješavanje problema, a ne povlačenje

»Sigurno da ima teškoća u radu HNV-a kao i u radu svih ostalih nacionalnih vijeća, a tih će teškoća biti ubuduće. Bar se od visokih dužnosnika očekivalo da zasuču rukave i da se uključe u rješavanje određenih teškoća. Rekao bih da su to teškoće nastale iz objektivnih razloga a ne nekih subjektivnih razloga i mislim da je najgore rješenje ako se borci povlače i bježe s bojnih polja umjesto da nastave rješavanje problema«, kaže predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Josip Z. Pekanović.

reprezentacijska uloga«, naveo je među ostalim Dujo Runje u svojoj pismenoj ostavci predsjedniku HNV-a, ističući kako se osjeća suodgovornim za loše rezultate

HNV-a. Ne znam ni koji je pravi razlog njegove ostavke. U tekstu ostavke koji je napisao eto piše da je nezadovoljan s dugogodišnjim radom HNV-a čiji je on član, a

Ispolitizirana dobra volja

Moralni čin, a ne ratna odšteta

Crna Gora Hrvatskoj isplaćuje 400.000 eura kao odštetu za stočni fond, ali to ne smatraju odštetom za zlodjela JNA

Hrvatski predsjednik *Stipe Mesić* i crnogorski predsjednik *Filip Vujanović* sastali su se u Konavlima 27. srpnja. Tom je prigodom dogovorena isplata odštete od 400.000 eura, kao odštetu za stočni fond, kad su jedinice JNA iz farne u Konavlima stoku prebacile u Crnu Goru. Iako je to najavljivano kao ratna odšteta Hrvatskoj, što je izazvalo buru polemika u Srbiji, uoči ovog sastanka crnogorski lideri naglašavaju da nije riječ o ratnoj odštetu, nego moralnom činu, kako bi odnosi dviju država ubuduće bili što bolji.

Posljednjih dana »odšteta« za stočni fond izazvala je niz polemika i u samoj Crnoj Gori, jer je s hrvatske strane najavljivano da je riječ o odštetu zbog agresije na Hrvatsku, u kojoj su sudjelovali i Crnogorci. Crnogorsko vodstvo u prvo je vrijeme izbjegavalo formulacije, ali je nakon pritisaka, očito iz Beograda, odbacilo svaku formulaciju da je riječ o ratnoj odštetu. U Podgorici kažu da samo žele unaprijediti odnose s Hrvatskom i pokazati dobro volju da se vrati barem u novcu ono što je opljačkala JNA, u čijem sastavu su bili i crnogorski vojnici.

Hrvatske prijedloge da se dio vrati i kroz udjel u vlasništvu zračne luke u Tivtu je odbijen i velike priče o ratnoj odštetu svele su se na nadoknadu zbog krađe stočnog fonda. Beograd je čak tvrdio da je postignut dogovor da će Crna Gora isplatiti Hrvatskoj odštetu i priznati agresiju, a da će Hrvatska biti među prvima koja će priznati samostalnost Crne Gore. Predsjednik Crne Gore u razgovoru za beogradske medije to je energično demantirao. ■

Premijer Crne Gore *Milo Đukanović* o nadoknadi štete

Gesta odgovornog susjeda

Crnogorski premijer *Milo Đukanović* izjavio je 20. srpnja da je nadoknada Hrvatskoj za dio štete koju su građani Crne Gore, boreći se u okviru JNA nanijeli Konavlima, samo »gesta odgovornog susjeda za ubrzani povratak povjerenja«, te da »neće biti nikakvog ustupanja crnogorskih zračnih luka i hotelskih kapaciteta Hrvatskoj«, istaknuvši da će o eventualnoj odštetu odlučivati mjerodavne međunarodne institucije. Prema njegovim riječima, takvim dobrim primjerima i drugi će biti potaknuti i brže će shvatiti da žive jedni pokraj drugih i da će bolje živjeti ukoliko se međusobno budu pomagali i zaboravljali neke ružne slike iz daleke i nedavne prošlosti.

Mitropolit zagrebačko-ljubljanski i cijele Italije *Jovan (Pavlović)*

Bilo bi dobro da Papa posjeti Srbiju

Mitropolit zagrebačko-ljubljanski i cijele Italije *Jovan (Pavlović)* izjavio je prošloga tjedna kako bi »bilo veoma dobro« da papa *Benedikt XVI.* dođe u Srbiju prije početka razgovora o konačnom statusu Kosova.

U intervjuu novosadskom »Dnevniku« mitropolit *Jovan* je ocijenio kako bi Papino upoznavanje s izuzetno teškim prilikama u kojima živi srpski narod na Kosovu i nedvosmislene poruke, koje bi nakon toga uputio svjetskim dužnosnicima, bile veoma značajne.

»Posjeti pape imaju i pastoralni i politički smisao, jer je i njegova uloga dvojna – poglavar je crkve i šef države. Stoga i svaka njegova misija ima izuzetnu težinu. U našem slučaju pogotovu, jer njegovi apeli imaju velikog odjeka u svjetskoj javnosti, pa samim tim i velikog utjecaja na političare«, rekao je mitropolit *Jovan*.

On je objasnio da je službeni stav SPC u kompetenciji Sabora Srpske crkve »koji će, ako pitanje posjeta pape *Benedikta XVI.* bude došlo pred njega, donijeti ispravnu odluku«.

Jovan Pavlović

Dodao je »da mu i dalje nije jasno zbog čega se čuvari pravoslavlja unutar SPC toliko boje Papina posjeta«.

»Zar bismo mi, ukoliko bi poglavar Rimokatoličke crkve došao u Beograd i potom posjetio srpske enklave na Kosovu i Metohiji, izgubili vjeru, zametnuli pravoslavlje, što li... Pa, pravoslavlje je više ugroženo u pojedinim srpskim glavama, koje se ne pridržavaju kršćanskog morala i koje se lako blatom bacaju na SPC«, kazao je mitropolit.

Upozorio je da »treba biti razuman i razmišljati o prilikama u kojima se nalazimo«, podsjećajući da su Srbi u svjetskoj politici negativno prikazani i da je takav stav posljednjih mjeseci samo još više potenciran preko obilježavanja 10-godišnjice zločina u Srebrenici.

»S druge strane, odakle nam pravo i da Papi onemogućavamo da posjeti svoje vjernike koji žive na našim prostorima? Uostalom, mi u zapadnim zemljama služimo u katoličkim crkvama jer nemamo svojih«, rekao je mitropolit zagrebačko-ljubljanski.

Predsjedajući Papskog vijeća za unapređenje jedinstva kršćana kardinal *Valter Kasper* nedavno je izjavio da papa *Benedikt XVI.* ima namjeru posjetiti Srbiju. Naveo je da je još rano govoriti o datumu posjeta, ali je njegova izjava prva službena najava te vrste otkako je novi Papa preuzeo dužnost.

Beogradski nadbiskup *Stanislav Hočevar* u više navrata je ponavljao kako Papa želi posjetiti Srbiju, ali da će to učiniti tek na poziv većinske crkve – SPC. ■

Novi napad SRS-a na ministricu poljoprivrede Ivanu Dulić-Marković

Hrvatsko podrijetlo osnov za napade na obitelj

Ivana Dulić Marković je izjavila da je to za nju strašno jer se ne radi o ataku na ono što radi već na ono što jeste, a na što je ona ponosna

Tiskanje hrvatske šahovnice uz ime srbijanske ministricе poljoprivrede *Ivane Dulić Marković* na letku kojim se kritizira rad stranke G17 plus najnoviji je napad Srpske radikalne stranke na ministricu kojima je izložena zbog svojega hrvatskog podrijetla. Politički pamflet SRS-a na njezin i račun stranke čiji je član Ivana Dulić Marković dijelili su jučer u Novom Sadu aktivisti stranke haškog optuženika *Vojislava Šešelja*. Kako prenosi novosadski »Građanski list« tiskanje hrvatske šahovnice uz ime Ivane Dulić Marković radikalni vijećnik u Skupštini grada Novog Sada *Đorđe Raković* objasnio je navodnom povezanošću njezine majke s HDZ-om. »Za one koji ne znaju, reći ćemo, to je povezano s njezinom majkom koja je član HDZ-a«, rekao je Raković, i dodao kako ne vidi zašto bi takav potez mogao biti raspirivanje nacionalne mržnje. Stranka G17 plus osudila je akciju novosadskih radikala zbog letka fašističkog sadržaja i najavila kako će protiv njih podnijeti kaznenu prijavu. Čelnici ove stranke istaknuli su da postupak SRS-a nije više politička borba već da se na objavljivanje

Ivana Dulić-Marković

šahovnice uz ime ministricе poljoprivrede može gledati i kao vrsta prijetnje. Odvjetnik *Srđan Sikimić* je za »Građanski list« rekao kako se tiskanje takvog letka može okvalificirati kao »izazivanje nacionalne mržnje, ako ne čak i kao govor mržnje«. Tiskanje i dijeljenje letka posljednji je u nizu napada SRS-a na ministricu Ivanu Du-

lić Marković i njezinu obitelj, kojima su izloženi zbog svojega hrvatskog podrijetla. Na gotovo identičan način srpski radikali su ministricu napali i prošloga mjeseca s tim što su članstvo u HDZ-u pripisali njezinu ocu, za kojega je rečeno da je bio osnivač te stranke u Subotici. Komentirajući taj i ranije napade, ministrica Ivana Dulić Marković je za Radio Suboticu izjavila da je to za nju strašno jer se ne radi o ataku na ono što radi već na ono što jeste, a na što je ona ponosna. »U cijelom slučaju najteže mi pada to što udaraju na obitelj koja se napada kada nemate drugih argumenata. Takvi su postupci na neki način stavljanje moje obitelji na tanjur budalama da se izživljavaju na njima na nekoj nacionalnoj osnovi«, navela je rezignirano Ivana Dulić Marković. Napadi radikala, po njezinu mišljenju, nisu upereni samo protiv zajednice Hrvata već protiv svih »koji koriste zdrav razum i koji svojim rezultatima žele nešto promijeniti u Srbiji«. Ona je dodala da zbog takvih prijetnji neće odustati od onoga što radi i da se neće povlačiti.

J. Stantić

Savjetnik predsjednika Srbije za suradnju s Haškim tribunalom Jovan Simić

Vlada mora pasti zbog plaćanja optuženima

Jovan Simić

Savjetnik predsjednika Srbije za suradnju s Haškim tribunalom *Jovan Simić* izjavio je. srpnja da bi Vlada Srbije »morala pasti zbog nedozvoljenog manipuliranja novcem poreskih obveznika«.

»Očigledno je da neko raspolaže novcem poreskih obveznika na nedozvoljen način. U jednoj normalnoj državi resorni ministri bi trebali dati ostavke i zbog toga bi vlada trebala pasti«, rekao je Simić.

U »Građanskom listu« od 23. srpnja, komentirajući vijest da je vlada izdvojila 40 milijuna dinara za pomoć obiteljima haških optuženika.

Simić je istaknuo da je takva odluka nezakonita, bez obzira na to je li ta suma bila namijenjena za dobrovoljni odlazak generala *Vladimira Lazarevića* ili svim optuženicima zajedno, jer je donijeta bez suglasnosti republičkog parlamenta.

»Vidio sam potpis na toj odluci i nisam čuo da je to netko demantirao. Dakle, pretpostavljam da je vlada tražila da se odobre određena sredstva. Je li za Lazarevića ili za sve optuženike, to nije toliko bitno. Bitno je da u zakonima o suradnji s Haškim tribunalom i o pomoći optuženicima takva stavka ne postoji«, rekao je Simić.

Uloga obitelji u 21. stoljeću

Izazovi suvremene obitelji

Čak 39,6 posto očeva u Vojvodini ne zna je li odgoj djece zajednička odgovornost oba roditelja, a 15,84 posto njih smatra da odgoj djece uopće nije zajednička odgovornost oba roditelja

Piše: Dragana Popov

Ne treba biti veliki stručnjak da bismo znali koliko je važan, značajan i neposredan utjecaj koji međusobno imaju svi članovi obitelji jedni prema drugima, te koliko je svakom čovjeku obitelj značajna. Njoj pripadamo cijeli svoj život, kažu stručnjaci, rađamo se i odrastamo (u obitelji porijekla), a stupanjem u brak stvaramo novu obitelj u kojoj provodimo veći dio života. Kroz obitelj zadovoljavamo važne životne potrebe od najintimnijih potreba za sigurnošću, pripadanjem, ljubavlju, podrškom, te za emocionalnom razmjenom, do potrebe za zajedništvom i stvaranjem.

nu, a patrijarhalnu i tradicionalnu obitelj u Vojvodini dodatno opterećuje proces emancipacije žena, te dugogodišnja društvena kriza i kriza moralnih vrijednosti, pa niz društveno – ekonomskih promjena, egzistencijalna nesigurnost... Život obitelji i podizanje djece dodatno otežavaju prisustva različitih sekta, te bolesti zavisnosti, uporaba droga i alkohola. Stručnjaci kažu kako je sve teže uskladiti roditeljstvo sa svim obvezama i ulogama koje u životu imamo. Istraživanja su pokazala da se suvremena obitelj danas odlikuje manjim brojem rođenja djece zbog »cijene koštanja« djeteta, što materijalno, što

Pored ovog, istraživanja i stručnjaci ukazuju na još neke odlike suvremene obitelji i to kada su u pitanju odnos roditelja prema djetetu. Primjetno je veće ulaganje u obrazovanje djece sa željom boljeg investiranja u budućnost djeteta, kao i veće ulaganje u djecu u smislu pružanja boljih materijalnih uvjeta za život, čime se kompenzira i na doknađuje emotivni i psihološki utjecaj roditelja prema djetetu, potrebno vrijeme koje roditelji treba provesti s djecom, te razmjena topline, bezuvjetne ljubavi, brige, sigurnosti... Mnogi roditelji posežu za darovima misleći da će se tako iskupiti za nemane vremena za svoju djecu i time im nadoknaditi izgubljeno. Po riječima stručnjaka, današnje suvremeno doba je orijentirano prema materijalnim vrijednostima koje potiču takvo ponašanje roditelja. U okviru suvremenog odnosa roditelji – djeca prisutan je svojevrsni egoizam suvremene obitelji koja teži jednom djetetu pružiti sve podobnosti, pritom ne razmišljajući o značaju bratsko – sestrinskih odnosa za cijeli život djeteta, a osobito djetinjstvo. Ovakav odnos roditelja prema broju rađanja djece, kažu upućeni, uvjetovan je i kvalitetom bračnih partnerskih odnosa koji također trpe promjene i zapadaju u krizu.

MAJKA – ŽENA RAZAPETA IZMEĐU ULOGA: S obzirom na patrijarhalno i tradicionalno uređenje obitelji, istraživanja koja su rađena u obitelji pokazala su da je indeks stresa roditeljstvom i psihološko opterećenje djetetom veće kod majki, jer je briga o djetetu i obitelji više obveza majki nego li očeva. Pored toga, suvremena žena – majka opterećena je povećanim brojem obveza koje nameće suvremeno društvo, kao i obvezama i brigom prema široj obitelji i porodici. Kod žena – majki, pokazuju istraživanja koja je sproveo Pokrajinsko tajništvo za demografiju obitelj i društvenu skrb o djetetu, prisutan je konflikt uloga žene, majke, kućanice i zaposlene poslovne žene iz čega proizlazi pitanje koliko jedna žena – majka može uspješno iznijeti sve te uloge i koliko tada može biti zadovoljna sobom i svojim životom, kada znamo da je to uvjet dobrog roditeljstva.

Nekadašnja patrijarhalna obitelj

SUKOB SUVREMENOG I TRADICIONALNOG: Pod utjecajem suvremenog i modernog načina života obitelj 21. stoljeća u Vojvodini prisiljena je mijenjati i transformirati stoljetnu tradicionalnu i patrijarhalnu organiziranost, već ustaljenu podjelu uloga unutar obitelji, majka – otac – dijete. Mijenjaju se struktura obitelji, bračni odnosi, odnosi roditelji – djeca, transformira se odgojni stil roditelja, te način na koji funkcionira obitelj, što obitelj dovodi u krizu i neumitno moranje prilagođavanju suvremenim zahtjevima i odgovornostima. Već uzdrmanu i disharmoničnu suvreme-

psihološki. U vremenu emancipacije, posebno žena, koja donosi dodatna opterećenja za nju, profesija, karijera, vođenje kućanstva, skrb o djetetu, o roditeljima i mnoge druge uloge, žene se sve manje ili nikako odlučuju za rađanje djece, a osobito za više od dvoje. Psiholozi kažu da se osobna sreća žene – majke danas, ne nalazi samo u djetetu već u ostvarenju kroz profesiju, putovanja, hobi, samostalan život i druge aktivnosti što dovodi do odlaganja sklapanja brakova i rađanja djece, a nerijetko žene iz tih razloga pribjegavaju i prekidu trudnoće.

Jedno od rješenja problema i odgovora na pitanje dolazi iz Pokrajinskog tajništva za demografiju, obitelj i društvenu skrb o djeci koje je u okviru Programa demografskog razvoja pokrenulo mjere za smanjenje psihološke cijene roditeljstva, posebice majki – žena, kao jedne od niza mjera populacione politike sa željom afirmiranja i jačanja obitelji, što bi za posljedicu imalo rađanje više djece. U tom cilju afirmira se uloga oca, kao jedna od mjera smanjenja psihološkog pritiska na majke, u kojoj se podržava svako sudjelovanje oca u odgoju djece, a bez predrasuda. Jedan od prvih koraka u realiziranju tog cilja, Pokrajinsko tajništvo za demografiju, obitelj i društvenu skrb o djeci realiziralo je istraživanje anketnog tipa sa 29 pitanja na 430 očeva odabranih metodom slučajnog uzorka, starosne dobi od 26 do 46 godina uglavnom srednjeg obrazovanja, s ciljem da se sagleda uloga oca u obvezama i odgovornostima koje nameće roditeljstvo.

OČEVI NA POTEZU: Od svih anketiranih očeva najveći broj očeva, 63,44 posto imaju dvoje djece, 20 posto jedno dijete, dok 16,55 posto očeva ima troje i više djece. Najveći broj očeva koji planiraju još djece je s jednim djetetom i to 46,80 posto, s dva djeteta 44,68 posto i 6,38 posto s troje i više djece. Ovi rezultati, optimistički pokazuju da trećina očeva koji imaju jedno ili dvoje djece planiraju još djece, ali je to još uvijek samo na razini želje. Što se tiče motiva zbog kojih su se odlučili imati djecu, 61 posto ispitanika navodi ljubav, zatim potrebu da se voli, brine i odgaja biće, 24,13 posto kao motiv je navelo dug prema prirodi i ljudskoj vrsti te civilizacijski zadatak, 11,05 posto očeva je navelo kao motiv produžetak imena i loze, a 3,33 posto nasljedstvo, imanje i posao.

Veliki broj očeva, 96,77 posto navelo je da je odluka o rađanju djeteta bila zajednička odluka oba supružnika dok je svega 1,61 posto reklo da je to odluka drugog supružnika. Pored ovoga, 62,05 posto očeva reklo je kako je »dovoljno« bilo uključeno u obveze i odgovornosti roditeljstva uključujući i odluku o rađanju djeteta, pružanju podrške supruzi tijekom trudnoće i kasnije u obvezama oko podizanja i skrbi o djetetu, »optimalno« je odgovorilo 28,12 posto očeva, a 6,25 posto očeva smatra da nisu dovoljno bili uz suprugu tijekom trudnoće i neposredno poslije.

Na osnovu ovih rezultata u Pokrajinskom tajništvu zaključuju da je potrebno više raditi na informiranju i edukaciji mladih, budućih očeva o važnosti njihova su-

djelovanja u pružanju podrške supruzi tijekom trudnoće kao i podjele međusobne odgovornosti supružnika u početku formiranja nove obitelji, kako zbog kvalitete partnerskih odnosa tako i zbog odgovornog prihvaćanja uloge oca od začetka djeteta.

Dvije trećine očeva smatra da su »vrlo često« obavljali različite aktivnosti njege i brige o djeci mlađeg uzrasta, hranjenje, presvlačenje, odvođenje u vrtić, šetnju, igranje, dok ostali smatraju da su navedene aktivnosti obavljali »vrlo rijetko« ili »nikada«. Odlasci na bolovanje kada je dijete bolesno, te odlazanje na roditeljske sastanke je još uvijek obveza majki, jer dvije trećine očeva nije nikada ili je rijetko obavljalo ove aktivnosti, dok 61,38 očeva odvodi svoju djecu kod liječnika.

I od očeva se očekuje pomoć u odgoju djece

ČIJA SU OBVEZA DJECA?: S pretpostavkom Pokrajinskog tajništva za demografiju, obitelj i društvenu skrb o djeci da je preopterećenost žene – majke obvezama u kući i profesiji razlog zbog kojeg se sve manje odlučuju na rađanje još jednog djeteta, složilo se 62,05 posto očeva, dok se 37,05 posto nije složilo s tim mišljenjem. Ono što je, vjerojatno, proizvod tradicionalnog i patrijarhalnog utjecaja te posljedica toga, jest da 39,60 posto očeva ne zna je li odgoj djece zajednička odgovornost oba roditelja, a 15,84 posto njih smatra da odgoj djece uopće i nije zajednička odgovornost oba roditelja. Također, kao posljedica patrijarhalnog utjecaja je da 39,60 posto očeva nije sigurno je li postoji veza između kvalitete roditeljstva i kvalitete odgoja djece, 10,89 posto očeva smatra da nema uvjetovanosti između ova dva, dok se 49,50 posto očeva složilo da je

važna kvaliteta odnosa između roditelja za dobro roditeljstvo.

Optimistični su dobiveni rezultati da je 60 posto ispitanih očeva zainteresirano za proširenje svojih saznanja tako što će se upoznati s iskustvima drugih očeva na teme formiranje ličnosti djeteta, utjecaja oca na formiranje ličnosti djeteta, o pubertetu, o odnosu otac – sin i otac – kći, te kako sačuvati dijete od loših utjecaja sredine.

S obzirom na položaj žene – majke koja je preopterećena obvezama, 75 posto očeva smatra da je najvažnija materijalna podrška države obitelji s djecom, 45,19 posto njih podržava prijedlog fleksibilnijeg radnog vremena za majke s djecom, a 37,05 posto očeva je za to da oni sami aktivnije preuzmu obveze oko djece. Iako,

kazu u Tajništvu, većina očeva očekuje sistematsku i planiranu pomoć od države, a optimistična je činjenica da trećina očeva vidi snagu, kapacitet i mogućnost za smanjenje opterećenosti žene tako što će sami preuzeti dio obveza u kućanstvu i skrbi o djeci.

Oni očevi koji ne smatraju da trebaju aktivnije sudjelovati u skrbi o djeci to obrazlažu svojom preokupiranošću egzistencijalnim problemima i zarađivanjem za obitelj.

Rezultati dobiveni istraživanjem Tajništva za demografiju, obitelj i društvenu skrb o djeci AP Vojvodine su dragocjeni jer pokazuju stvarno stanje i situaciju u suvremenoj obitelji i ukazuju na korake koje država i društvo trebaju poduzeti da bi se afirmirala uloga oca u roditeljstvu, koja je još pod utjecajem patrijarhalnih stega.

Pavle Kujundžić, diplomirani inženjer agronomije i poduzetnik

Neizvjesna sudbina poljoprivrednih proizvođača

Kod nas još uvijek važi onaj princip štapa i mrkve, prošle godine je bila mrkva u obliku onih 40 i 80 tisuća kredita, evo sada je došao štap, pa mnogi poljoprivrednici tih pet tisuća dinara dotiranja neće dobiti, jer su mislili da se ne trebaju registrirati Ako veliki sustavi kao – Delta, Matijević, MK komerc, koji već imaju prerađivačke kapacitete, dođu u posjed i te državne zemlje i zaokruže kompletan ciklus, privatni proizvođači više neće nikome trebati *Neophodno je da veliki proizvođači imaju svoje skladišne prostore, jer su tek onda vlasnici svoje robe i mogu njome trgovati* Drugi je način da postoji sustav javnih skladišta, međutim, država je, na žalost, svoj udio u skladišnim prostorima prodala**

Intervju vodila: Jasminka Dulić

Za diplomiranog inženjera agronomije Pavla Kujundžića u javnosti se više čulo prošle godine, kada je bio jedan od osnivača i lidera Udruge poljoprivrednika u Subotici. Inicijativu i znanje u organiziranju poljoprivredne proizvodnje Kujundžić je iskazao i 2000. godine kada je skupa s partnerom osnovao privatno poduzeće, koje uspješno radi već pet godina u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji. Kako sam za sebe kaže, iako ne potiče iz poljoprivredne obitelji, već od malih nogu je znao da će se baviti poljoprivredom, jer to jednostavno voli – a sada i zna. Ocjenjuje kako će Zakon o zemljištu, kojeg Skupština treba donijeti ove godine, biti ključan za daljnju sudbinu poljoprivrede i sela u Vojvodini, jer od njega ovisi hoće li opstati farme i srednja gazdinstva ili će ovu oblast u potpunosti preuzeti veliki sustavi, gdje za njih neće biti mjesta.

HR: Kako ste se odlučili osnovati privatno poduzeće u još dosta nesigurnim i nepovoljnim uvjetima za poslovanje?

Poslije nekoliko godina rada i stjecanja iskustva smatrao sam da sam već toliko naučio i imam toliko poznanstava da mogu sam pokrenuti neki biznis. S mojim drugom i poslovnim partnerom Miroslavom Kišom, koji je znao jedan segment a ja drugi, našao sam zajednički jezik i upustili smo se samostalno u posao. Mislim da to zasad solidno funkcionira.

HR: Odakle interes za bavljenjem poljoprivredom? Je li to obiteljska tradicija?

Ne, otac mi je pravnik, a majka ekonomistkinja i nemaju nikakve veze s poljoprivredom. Rođen sam u gradu, ali sam od malena volio to i jednostavno sam sebe vidio u tome. Kancelarijski rad me nije privlačio, niti danas ga ne volim i mnogo mi je ljepše raditi vani nego sjediti u nekom uredu zadubljen u papire. U našoj zajedničkoj firmi nabavka i prodaja je moj segment i nalaženje i ugovaranja poslova, a što se tiče mehanizacije i pružanja usluga to radi kompanjon. U poduzeću imamo četiri uposlenika i još povremeno upošljavamo četiri-pet radnika. Opremljeni smo mehanizacijom, imamo dva kombajna marke New Holland, traktor John Deer, prateće traktore i svu priključnu mehanizaciju.

HR: Kako ste uspjeli opremiti Vaše poduzeće ovom relativno skupom mehanizacijom i uspijevate li iskoristiti je efektivno?

Kupovali smo nešto na lizing, nešto na kredit, nešto iz vlastitih sredstava. Kompanjon je uz moju pomoć kupio 2000. godine plac gdje smo napravili usitni koš, kolsku

vagu i zaokružili smo jednu cjelinu, mada bi trebalo još četiri čelije i sušaru, kako bismo imali jedan punkt gdje bi se moglo lijepo raditi. Ali to sve jako puno košta.

Poduzeće smo zato osnovali da nas nitko ne »šiša«, jer sve ono gdje ti netko uzima pet do deset posto znamo i mi uraditi. Imamo do tridesetak kooperanata s kojima radimo i s kojima se sve dogovaramo, tako ništa neću prodati ili kupiti ako ne pitam onoga za koga radim. Također imamo i s tri kombinata ugovore za koje završavamo poslove našom mehanizacijom, uzoremo, pripremimo, posijemo, kombajniramo i radimo sve poslove od početka do kraja, a oni nam pomažu njihovom mehanizacijom.

HR: Kakva je budućnost manjih gazdinstava prema Vašem mišljenju?

Na žalost ne svijetla, mali poljoprivrednici koji rade na malim parcelama, a bave se ekstenzivnom, ratarskom proizvodnjom, na žalost, nemaju budućnosti. Trebaju intenzivirati proizvodnju ili naći neki drugi posao, a ovo da bude dodatni izvor prihoda – ja tu drugog izlaza ne vidim. Poljoprivreda uopće ide u tom pravcu da će se profit po jedinici površine smanjivati, znači samo onaj, koji bude radio na velikim površinama, imat će ekonomski interes raditi.

HR: Zašto se smanjuje profit?

Inputi idu gore, a cijene proizvoda padaju na svjetskoj tržišnici. Zbog toga u zemljama koje bolje stoje država dotira ili subvencionira poljoprivredu s ozbiljnim sredstvima, dok mi, na žalost, još nismo na toj razini. Međutim, znam kako i ovdje Ministarstvo za poljoprivredu i Vlada razmišljaju o tome da se poljoprivreda mora subvencionirati po jedinici površine.

HR: Govori se da poljoprivrednici s manjim parcelama moraju intenzivirati proizvodnju – na što se misli, na koje kulture?

Povrtlarstvo, voćarstvo i slično, za što kod nas postoje dobri uvjeti uz dodatno navodnjavanje. Znači, da se živi od pšenice na pet jutara ili hektara, kao što se živjelo sedamdesetih godina, to sigurno više neće moći. Mislim da poljoprivrednicima na to treba ukazati da bi se što prije opredijelili da nešto drugo rade, jer će u jednom trenutku shvatiti da od ovoga više ne mogu živjeti, a neće imati alternativu. Bolje je odmah ukazati na to, umjesto lagati im i pričati im da će sve biti u redu.

HR: Kakva su Vaša iskustva u Udruzi poljoprivrednika, u kom smjeru idu razmišljanja poljoprivrednika?

Mi smo pravili jednu mini-anketu među poljoprivrednicima, članovima udruge, i, na žalost, poražavajuće je to što su rekli – kao na primjer: »Neću proširiti proizvodnju, jer mislim da dovoljno radim«, »Neću

se zadužiti da bih proširivao proizvodnju, jer zašto bih ja nekom bio dužan, ja samo želim da, za ovu količinu proizvoda koje sad proizvedem, dobijem više novca«. Ali to, na žalost, neće moći.

HR: Također je bilo određenog nepovjerenja, pa u neku ruku, i otpora kod registriranja poljoprivrednih gazdinstava?

Pa jest, na žalost, i to će sad imati negativne posljedice kod isplate ovih subvencija po hektaru za pšenicu. Stav udruge je bio da mi ne nagovaramo ljude ni za, ni protiv, da to bude samostalna odluka svakog poljoprivrednog proizvođača. Međutim, kako je stvar krenula, Ministarstvo je već zimus reklo da će, osim za mlijeko, sva davanja iz proračuna biti isključivo za registrirane poljoprivredne proizvođače. Neki su to čuli, neki nisu, neki su čuli, ali su mislili da to neće biti tako, nego ići će po onom klišeju kao i do sad, ali, na žalost, to se sad nekima obilo o glavu. Kod nas još uvijek važi onaj princip štapa i mrkve. Prošle go-

dine je bila mrkva u obliku onih 40 i 80 tisuća kredita, mnogi su mislili – ma što će mi to, ne treba mi. Evo, sada je došao štap, pa mnogi tih pet tisuća dinara dotiranja neće dobiti, jer su mislili da se ne trebaju registrirati.

HR: Što biste sada poručili poljoprivrednicima?

Poručujem da će se ipak morati registrirati i zbog njih samih, a i zbog toga da država zna s čime radi i čime raspolaže, jer u svim planiranjima država mora znati koliko da planira za pojedine stavke, za subvencije po hektaru, neovisno da li će subvencionirati samo industrijske kulture ili sve, a ja predlažem da to bude sve. Znači, netko ima deset hektara zemljišta i dobije subvencije i onda sam odlučuje što će i kako će i nalazi vlastiti ekonomski interes, to je jedan par rukava. Drugi par rukava je što smo mi ovdje u Subotici ipak u neravnom pravnom položaju u odnosu na, recimo, potez – Bečej, Srbobran, Kula, Sombor, gdje se od kultura koje se premiraju gaje i

Organizator i inicijator

Pavle Kujundžić je rođen u Subotici 1966. godine, gdje je završio gimnaziju i nakon toga upisao Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu, ratarsko-povrtlarski smjer na kojem je diplomirao 1991. godine. Prvo zaposlenje mu je bilo u Tvornici umjetnog gnojiva Zorka, a drugo, u privatnom poduzeću Zrno-Mag, gdje je radio do 2000. kada osniva s partnerom poduzeće. U njemu radi i danas na organizaciji poljoprivredne proizvodnje i trgovini poljoprivrednim mašinama i na pružanju usluga u poljoprivredi. Jedan je od osnivača Udruge poljoprivrednika u Subotici i inicijator takmičenja orača pod nazivom »Subotička brazda«, koje će se održati po drugi put ove godine.

soja, i suncokret, i šećerna repa, a ovdje u Bačkoj je regija takva da se od industrijskih kultura uspješno može gajiti samo suncokret. Tako da smo mi malo i uskraćeni za neka sredstva, koja drugi dobivaju.

HR: Koje mogućnosti još postoje za poljoprivrednike u smislu intenziviranja proizvodnje? Što bi se još moglo proizvoditi?

Uljana repica ulazi kod nas na velika vrata, ali su tu problem rani mrazevi, a drugi problem je suša u vrijeme oplodnje kad njoj treba vlaga, te zbog toga uljane repice nije bilo na našem području već više u Podunavskom dijelu i uz Dravu i Savu. Međutim, sad polako ulazi. jer je u Europskoj uniji propisano koliko moraš imati bio-dizela (koji se proizvodi iz uljane repice) u prodaji, tako da će se ova proizvodnja sigurno intenzivirati.

HR: Čini se još uvijek da poljoprivrednici nerado ulaze u proizvodnju novih kultura. Je li tome razlog što sav rizik pada na proizvođača ili nešto drugo?

Sav rizik snosi poljoprivredni proizvođač. Onaj tko organizira poljoprivrednu proizvodnju se tako zaštititi da njemu ne može ništa faliti i on će sve naplatiti, a sav rizik spada na poljoprivrednog proizvođača i zato se i ja, kao poljoprivredni proizvođač, još uvijek ne odlučujem na te takozvane rizične poslove, već idemo na ono na što

smo navikli i što radimo godinama. Kada bi se taj rizik podijelio, i kada bih ja znao da ću sigurno bar nešto dobiti, zašto ne bih ušao u novu proizvodnju? Međutim, može se dogoditi da nešto smrzne ili slično, i nitko ne snosi posljedice – samo ja.

HR: Je li lijek u osiguravanju usjeva i radi li se to kod nas?

Ide polako osiguranje, ali mi još ovdje nismo na to navikli. Tako smo mi prošle godine svu pšenicu osigurali, ove godine nismo, ali ubuduće mislim da ćemo osiguravati sve usjeve i osiguravajuće kuće već nude povoljne uvjete. Tako, ako osiguram usjev, onda imam različite popuste te kad se podvuče crta, znaju biti vrlo povoljni uvjeti za one koji se bave ozbiljnijom proizvodnjom.

HR: Prema Vašim saznanjima kako se odvija žetva i kakav je urod ove godine?

Koliko znam 80 posto pšenice je skinuto, ali prinosi nisu sjajni. Stručnjaci iz Instituta su računali na oko 4,2 tone po hektaru, međutim, prema nekim mojim saznanjima prosjek neće biti veći od 3,85 po hektaru. Tome su doprinijele i kiše, kvaliteta se neznatno smanjila, ali s pekarskom kvalitetom pšenice, zbog koje je prošle godine bilo toliko problema, ove godine neće biti problema. Stjeničavosti ove godine nema ili samo u nekim nesigurnim količinama.

HR: Prošle je godine bilo velikih problema i oko plaćanja pšenice?

Da, prošle godine se to odužilo, a ove godine svi obećavaju da će to biti u redu i da će najveći dio pšenice platiti do 15. kolovoza za one, koji žele sav novac odmah ili na tri rate. Najavljuje se da će isplata ići kako se dogovore, mada je moj apel, a i apel Udruge poljoprivrednika da oni koji mogu i kojima novci nisu neophodni, da ostave pšenicu (ako imaju gdje) u skladištima, jer mislim da će u studenom i prosincu cijena ići gore.

HR: Poljoprivrednici se, međutim, boje, ako stave pšenicu u skladišta, da više nisu »gazde« svoje robe, da je svakako moraju prodati onima čije je skladište pod uvjetima koje oni diktiraju?

To jest problem, jer kad si unio robu kod nekog skladištara, mlinara, praktično si je na ovaj ili onaj način prodao. Poslije se možeš malo cijenkati oko cijene, ali to da ti dobiješ robu natrag one kvalitete koju si dao, to malo teže ide. Možda ću reći herezu, ali neophodno je da veliki proizvođači imaju svoje skladišne prostore, jer su tek onda vlasnici svoje robe i onda tek mogu trgovati svojom robom. Drugi je način da postoji sustav javnih skladišta, međutim, na žalost, država je svoj udio u skladišnim prostorima prodala. Da država ima skladišta gdje možeš unijeti robu i da postoji sustav robnih zapisa (tzv. skladišnica), onda ti sudjeluješ na burzi, prodaješ svoju robu i sasvim je druga priča. U tom slučaju bi postojala termimska prodaja, fjučersi, što znači – znam da će mi novci trebati prvog studenog, onda je cijena ta i ta i onda prodajem svoju pšenicu. Stvar je u tome da poljoprivrednik proda svoju robu kad je najbolja cijena, ili kad je repromaterijal po najboljoj cijeni. Znači, onda da prodajem svoju robu kad meni odgovara, a ne onda kad me netko natjera ili kad svima drugima odgovara, samo meni ne.

HR: Ministrica poljoprivrede je tome da se taj sustav treba uvesti, međutim, od toga za sada nema ništa?

Nije bilo ništa, jer su otpori s drugih strana bili jako veliki. Međutim, to će sljedeće godine sigurno uspjeti. Mjere Ministarstva poljoprivrede da se subvencionira skladištenje i da se daje kredit za zasnivanje nove proizvodnje idu u tom pravcu da se uzima kredit pod povoljnim uvjetima za zasnivanje nove proizvodnje, a da robu prodajem onda kad mi odgovara cijena ili mi treba novac.

HR: Poljoprivrednici se, međutim, jako teško odlučuju ući u kredite?

Pa vidite, vani malo ljudi zasniva proizvodnju vlastitim sredstvima, uvijek su to krediti, a svoja obrtna sredstva i kapital ulažu u neke druge stvari. Naravno, vani

su krediti mnogo povoljniji nego kod nas, jer kamatu od 12 do 18 posto na godišnjoj razini poljoprivreda ni kod nas, a ni vani ne može izdržati. Kredit od 7 ili 8 posto je nešto što nama treba. Naravno, još puno vremena treba da i ovdje kamate budu tolike, ali valjda ćemo dočekati.

HR: Najavljivan je Zakon o zemljištu, Zakon o vraćanju oduzete imovine, a u međuvremenu zadruga se privatiziraju.

Moj osobni stav je, a mislim i stav udruge, da se državno zemljište mora ponuditi poljoprivrednim proizvođačima na tenderu, licitaciji, kako bismo i mi mogli proširiti svoju proizvodnju, jer, Vi znate da oni koji sad koriste to državno zemljište, ne plaćaju za to nikakvu nadoknadu. To je prvo gubitak za državu, a drugo nas poljoprivredne proizvođače, koji uzimamo zemlju u arendu, dovodi u neravnopravan položaj. Tako su neki prošle godine govorili, kako oni mogu proizvesti pšenicu za 3,5 dinara. Oprostite, mene proizvodnja pšenice košta 9,5 dinara zato što ja nekome platim ono što koristim, a oni ne plaćaju. Jedan je aspekt, dakle, da nas dovedu u ravnopravan položaj, a drugi je da, ako veliki sustavi kao – Delta, Matijević, MK komerc, koji već imaju prerađivačke kapacitete, dođu u posjed i te državne zemlje i zaokruže kompletan ciklus, privatni proizvođači više neće nikome trebati, jer neće imati kome prodavati svoje proizvode

HR: U kom pravcu idu stvari?

Ako ovaj zakon o zemljištu ne prođe onako kako je predviđeno, to je put koji nas čeka, ukрупnjavanje parcela će se dogoditi na taj način. Srednji proizvođači i oni koji se ozbiljno bave poljoprivredom, nemaju šanse proširiti svoju proizvodnju, doći u posjed zemljišta ili kupiti neku zadrugu, a ako ne dođemo u posjed zemljišta od sela više neće biti ništa i ovakva proizvodnja, kakvu je mi znamo, više neće postojati. Stoji da poljoprivrednih proizvođača ima jako puno i da se to mora smanjiti i ukрупnjavati posjedi ili intenzivirati proizvodnju. Naravno, da će dio radne snage iz poljoprivrede prijeći u industriju kad dođu investicije, ali ako se ne donese Zakon o zemljištu, niti srednjim farmerima se ne piše dobro. Ako se ne donese Zakon o zemljištu kako je predložen, taj način proizvodnje će potpuno nestati, bit će samo velike parcele i veliki sustavi.

HR: Već sada je poznato da postoje i negativne posljedice za životni okoliš zbog nestanka salaša, kako će onda izgledati Vojvodina, Bačka?

Šumski pojasevi, vjetrozaštitni pojasevi su nestali sa salašima, a sve to ima utjecaja i na vodni režim i na zračni režim. Činjenica je da postoje globalne promjene klime, ali regija Bačke je najaridnija, odnosno s najmanje padavina – 603 litre kiše go-

dišnje, što je jako malo, a stručnjaci su uspoređivali i kažu kako se, kad su se počeli uništavati salaši i šumski pojasevi nestali, počeo smanjivati i nivo padavina. Osim toga i selo će nestati, jer će se ljudi preseliti u grad, ukoliko se ne bave poljoprivredom.

HR: Ministarstvo za poljoprivredu daje određenu pomoć, potičaje za projekte koji su vezani za razvoj sela. Koriste li se oni, koristi li ih ta udruga?

Mi smo malo čudan svijet i ne znam zašto je to tako, ali i pokraj istih interesa o puno stvari se ne možemo dogovoriti, da li je to zbog ljudskih sujeta ili »gluposti« ne znam, ali je tako. Dobri programi postoje,

kad se sve dogovori – to ima velikog ekonomskog efekta. Kod nas, međutim, to na žalost ne ide. Tako su i Đurđinčani imali jednu jako dobru ideju da kupe zajedno mehanizaciju. Mislim da je to jako dobro, da bi još jednom trebali sjesti, dogovoriti se i to uraditi.

HR: Na čemu radi Vaša udruga trenutačno?

Trenutačno radimo na pripremi druge Subotičke brazde koja će ove godine biti 13. kolovoza na Čantavirskom putu. Manifestacija je zamišljena kao druženje poljoprivrednika poslije žetve, da se sumiraju iskustva, da posjedimo, a postojat će i dio gdje ćemo nešto naučiti i vidjeti nešto novo. Pozvati ćemo uvoznike poljoprivredne

novci, istina ne naročito veliki, postoje, država je takva kakva je, ali dobre ideje mogu proći i za njih bi se našlo novaca. Tako je bila ideja da se udruži desetak proizvođača i da se zajednički kupi stroj za briketiranje koja je dosta skupa, a koristi se dva-tri dana u sezoni. Dobra je ideja, samo se bojim da neće biti realizirana zbog, kako bih ja nazvao, »gluposti« – da baš kad ti hoćeš raditi i ja hoću. Postoje ti strojni prsteni i to savršeno funkcioniše u drugim zemljama, gdje se zaokruži jedna cjelina od 7-8 gazda s 800 jutara zemlje – kupi se jedan veliki traktor, kombajn, dva tri srednja traktora, dva tri mala, priključne mašine i sve što treba, i s malim ulaganjima po jedinici površine se sve stigne ura-

mehanizacije da prikažu svoje proizvode – što u stacionarnom položaju, što u radu, a treći je segment takmičenje orača iz Subotice i okolice.

HR: Kakvom vidite budućnost Vašeg poduzeća?

Planiramo se proširiti na sektoru usluga da tu možemo zahvatiti još veće površine i proširiti broj kooperanata, zatim povećati prodaju gnojiva i sredstava za zaštitu bilja. Trenutačno ostajemo u ratarstvu, ali razmišljamo pokraj pšenice, kukuruza, sunčokreta probati i sa sojom, uljanom repicom. Ukoliko bi bilo povoljnih kredita onda bi se išlo i u dizanje kapaciteta za skladištenje, sušaru i slično.

Dogovorena pomoć za poplavljeni Banat, vrbaski kanal i četiri poduzeća

Talijanska regija želi pomoći Vojvodini

Predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine *Bojan Pajtić* i pokrajinski tajnik za znanost i tehnološki razvoj *Dragoslav Petrović* razgovarali su 26. srpnja sa predstavnicima talijanske regije Abruco o financijskoj pomoći području Banata pogođenom poplavama.

Kako se navodi u priopćenju Pokrajinskog tajništva za informacije, članovi talijanskog izaslanstva upoznati su sa stanjem na području pogođenom poplavama, a bilo je riječi i o financijskoj pomoći za izgradnju kuća i smještaj stradalih ljudi u domove.

Izaslanstvo u kojemu su bili savjetnik u vladi regije Abruca, *Vincheno Del Kole* i savjetnik sa tehnološki razvoj *Remo D'Amico* prethodno su obišli vojvođanske općine.

Oni su, kako se dodaje, izrazili zainteresiranost da pomognu završetak radova na Kliničkom centru u Novom Sadu, da pruže pomoć u rješavanju problema zagađenosti kanala u Vrbasu, kao i unapređivanje rada četiri vojvođanska poduzeća.

Dogovoreno je kako će predstavnici pokrajinskih vlasti sačiniti pismo o namjerama, koje će članovi talijanskog izaslanstva predstaviti svojoj vladi, da bi se što hitnije pristupilo realizaciji poslova.

U organizaciji pokrajinskog ombudsmana pokrenut projekt

Život bez nasilja u Vojvodini

Pokrajinski ombudsman *Petar Teofilović* pokrenuo je u općinama Vojvodine projekt »Život bez nasilja«. Teofilović je na konferenciji za novinare u Somboru 26. srpnja rekao da je cilj toga projekta »rano otkrivanje, prevencija, zaštita i sprečavanje nasilja u obiteljima u svih 45 općina u Vojvodini«.

Ravnateljica Centra za socijalni rad u Somboru *Silvija Krajnc* istaknula je da je za dvije i pol godine, od kada taj centar radi na sprečavanju nasilja u obiteljima, »registrirano 518 slučajeva nasilja u obiteljima u kojima je bilo 1.200 pojedinaca, a u oko 600 slučajeva žrtve su bila djeca«.

»To ne znači da je somborska općina vodeća u nasilju u obiteljima već je to rezultat zajedničke akcije Centra za socijalni rad i SUP-a u registriranju nasilja u obiteljima«, rekla je Krajnceva.

U Vojvodini građanski branitelj za sada postoji u tri općine Zrenjaninu, Bačkoj Topoli i Somboru.

Na nekoliko kontinenata u isti dan

Premazivanje grafita mržnje

Grupa »Reagiraj« iz Zrenjanina pokrenula je akciju premazivanja grafita koji sadrže poruke mržnje i netolerancije.

U akciji će sudjelovati aktivisti iz gotovo svih gradova bivše Jugoslavije i nekoliko desetina zemalja s više kontinenata.

Akcija će početi 1. rujna, na Svjetski dan mira u svim gradovima i zemljama istovremeno, u 12 sati. Krajem prošle godine aktivisti grupe »Reagiraj« već su izveli takvu akciju u osam gradova Vojvodine i u više navrata tijekom ove godine u Zrenjaninu.

»Pokušavamo promovirati našu osnovnu ideju 'Neću štitit, hoću reagirat' i do sada imamo stvarnu podršku u 26 gradova regije i lokalne uprave Zrenjanina, što smatramo izuzetno značajnim«, kazala je *Danijela Jelisavac*, jedna od inicijatora akcije.

»Do sada su nam se mailom na reaguj@yahoo.com javili ljudi iz Engleske, Finske, Švedske, Konga, iz New Castla, Mančestera, Zagreba, Sarajeva, Skoplja, Beograda«, rekla je *Danijela Jelisavac*.

Nenad Čanak, predsjednik LSV

Zabraniti SRS

Predsjednik Lige socijaldemokrata Vojvodine *Nenad Čanak* je uputio zahtjev da se u Srbiji zabrani djelovanje Srpske radikalne stranke. »Povodom najnovijih trabunjanja predstavnika SRS u vezi ponovne izolacije Srbije i vraćanja u trokut Srbija-Irak-Bjelorusija i mentalnog sklopa samoizolacije, ponavljam kako Srbija neće biti ozbiljna država sve dok SRS ne bude zabranjena«, navodi se u priopćenju lidera LSV-a. On je ocijenio i »da Srbija ne može biti ozbiljna država sve dok se članovi SRS-a ne izvedu pred lice pravde, ne samo u pojedinačnim slučajevima poput predsjednika te stranke *Vojislava Šešelja*, nego organizirano po cijeloj stranačkoj hijerarhiji« prenosi »Dnevnik«.

U Hrvatskoj

Pripreme za proslavu obljetnice Oluje

S prošlogodišnje proslave Dana pobjede u Kninu

Premijer Hrvatske *Ivo Sanader* poručio je 22. srpnja da se u pripremama za proslavu 10. obljetnice akcije Oluja Vlada neće osvrtni na neke minorne političke skupine kojima je namjera omesti njenu pripremu.

Nećemo se osvrtni na takve skupine, koje na političkoj sceni

imaju jedan posto, a namjeravaju omesti Državni odbor u pripremi proslave te veličanstvene akcije, rekao je Sanader, ne precizirajući na koga pritom misli.

Premijer je to izjavio na sjednici Vlade koja je odlučila hrvatskim braniteljima i članovima obitelji poginulih i nestalih branitelja na područjima posebne državne skrbi darovati stanove i kuće u državnom vlasništvu.

Znamo što treba učiniti i skrbit ćemo za one koji su bili spremni žrtvovati život za obranu Hrvatske, naglasio je Sanader.

Država će svoje stanove i kuće na područjima posebne državne skrbi darovati braniteljima i članovima obitelji poginulih i nestalih, koji u njima prebivaju na dan stupanja na snagu Vladine Uredbe, dakle danom objave u Narodnim novinama.

Uvjet je da su evidentirani kao korisnici tih stanova i kuća u Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka, te da u svom vlasništvu nemaju drugih nekretnina na području Hrvatske.

Branitelji i članovi obitelji poginulih i nestalih trebaju Ministarstvu u roku šest mjeseci podnijeti zahtjev da im se stanovi i kuće daruju. Država im pak uvjetuje da ih ne smiju otuđiti deset godina od darovanja.

Potpredsjednica Vlade *Jadranka Kosor* najavila je da ovoga tjedna započinje novi ciklus izgradnje stanova i to polaganjem kamena temeljca u Vukovaru.

Vlada je 22. srpnja izrazila spremnost platiti popravak kuća i stanova u vlasništvu Srba povratnika koje su privremeno koristili naseljeni Hrvati.

Kako su mnogi od tih objekata devastirani, trošak obnove preuzet će hrvatska država, najavio je premijer.

Vlada je stoga zadužila Ministarstvo razvitka da izradi popis takvih objekata, a za koje su njihovi vlasnici podnijeli zahtjev za popravak oštećenja nastalih namjernom devastacijom. ■

Potpisan sporazum o zastupljenosti vjerskih zajednica na HRT-u

Zajednički interesi i bogatije društvo

Glavni ravnatelj HRT-a *Mirko Galić* je s predstavnicima osam manjinskih vjerskih zajednica 5. srpnja potpisao sporazum kojim se jamči zastupljenost vjerskih zajednica u programima nacionalnog radija i televizije.

Sporazum s HRT-om potpisali su predstavnici Srpske pravoslavne crkve u Hrvatskoj, Islamske zajednice, Židovske općine Zagreb, Evangelističke crkve, Reformirane kršćanske kalvinske crkve, Kršćanske adventističke crkve, Saveza baptističkih crkava, te Evanđeoske crkve.

Njime se, temeljem Ustava koji jamči slobodu savjesti i vjeroispovijedi, Zakona o pravnom položaju vjerskih zajednica, Ugovora o pitanjima od zajedničkih interesa između Vlade i vjerskih zajednica, te Zakona o HRT-u, jamči ravnopravna

zastupljenost manjinskih vjerskih zajednica u programima Hrvatske televizije i radija.

Galić je, prije svečanog potpisivanja, izjavio da HRT i vjerske zajednice ovim sporazumom, koji regulira stalnu zastupljenost vjerskih zajednica u programima, uzdižu hrvatsko društvo na razinu razvijenih europskih demokratskih društava.

Također, dodao je, potvrđuje se plurali-

zam hrvatskog društva na, kaže Galić, osjetljivom području kakvo je vjera i vjerska djelatnost, uz nastojanje da i manjinske crkve na HRT-u dobiju značaj kakav zaslužuju.

U ime vjerskih zajednica zadovoljstvo potpisanim sporazumom izrazio je glavni tajnik Saveza baptističkih crkava *Željko Mraz*, uvjeren da će implementacijom sporazuma, odnosno nazočnošću vjerskih zajednica u programima, svaka od njih obogatiti hrvatsko društvo, kako u smislu demokracije i pluralizma, tako i isticanjem osnovnih vrijednosti za koje se zalažu.

»I ovo je dokaz da vjerske zajednice mogu zajedno surađivati na svoje i opće dobro«, naglasio je Mraz. ■

Iz jednog istarskog gradića

Rovinj – ljepša strana života

Bogata povijest, brojni turisti, morski specijaliteti, kamenite plaže, miris lovora...

Piše: Dragana Popov

Iz Vojvodine do Istre, u zavisnosti kojim prijevozom želite putovati, možete stići na nekoliko načina, a presjedanje u Zagrebu je skoro obvezno. Najbrži i najjednostavniji način putovanja čini se da je vlastitim automobilom, jer krećete od kuće, te se cijelim putem vozite autocestom i stižete točno na mjesto koje ste odabrali. Tako nema nošenja kufera i torbi, presjedanja iz jednog prijevoza u drugi, a možete stati gdje i kada želite. Ipak, kada stignete u Hrvatsku, čeka vas na jednom dijelu novoizgrađena autocesta, za čije korištenje trebate izdvojiti cestarinu od oko 150 kn (1 euro = 7,3 kn). Ako iz nekog razloga nećete vlastitim prijevozom, možete autobusom. Ukoliko krećete iz Novog Sada možete ići direktno do Zagreba po cijeni od 1700 dinara za kartu u jednom pravcu. Na zagrebačkom kolodvoru presjedate u autobus za Rovinj po cijeni od 105 kn do 191 kn, u zavisnosti od prijevoznika i puta kojim autobus ide. Možete koristiti i usluge beogradskog prijevoznika Lasta, koji ima izravnu liniju Beograd – Rovinj, po cijeni od 5.000 dinara za povratnu kartu, s gratis prijevozom do mjesta iz kojeg

krećete. Što znači, da ukoliko putujete iz Subotice, a kupili ste kartu za Rovinj, imate besplatnu kartu do Beograda u kojem presjedate u autobus za Rovinj, Pulu i Rijeku. Iz Beograda do Rovinja putuje se oko 9 i pol sati, u ovisnosti od gužve na prijelazu Batočina. Treća varijanta je vlak do Zagreba iz Beograda po cijeni od 2.900 dinara za povratnu kartu, pa onda autobusom do Rovinja.

SMJEŠTAJ: Pod pretpostavkom da nemate vlastiti smještaj u Rovinju, niti netko od vaših bližih, ostaje vam da odaberete smještaj preko neke od turističkih agencija. Kada stignete u Rovinj – nećete imati nikakvih problema da na licu mjesta nađete smještaj. Također, ako se služite računalom i internetom možete iz doma, a preko sajta www.rovinj.info pogledati i odabrati ponudu preko 2 tisuće smještajnih objekata. U zavisnosti u koje doba godine hoćete ići zavisí i cijena apartmana, kojih je najviše, te kreveta, tj. soba. Rovinjani turističku sezonu dijele na dva dijela i to – srpanj je jedna cijena a kolovoz druga, kada je i najskuplje, jer je tada sezona godišnjih odmora u Italiji, a mnogi Talijani

ljetuju baš u Istri. Tada je i niz kulturnih i ostalih događaja kao što je Festival kulture – Rovinj u okviru kojeg se održava i smotra narodne glazbe i plesa Istre, pa 20. kolovoza nadaleko poznata Rovinjska noć, a oni koji su bili u to vrijeme kažu, kako se ne može proći ulicama Rovinja od brojnih turista. Kada se to pretvori u cijenu, znači da ćete za apartman u srpnju platiti od 30 do 180 ili više eura, dok ćete za isti smještaj u kolovozu trebati izdvojiti od 40 pa preko 200 eura. Ako volite kampirati, a kampovi su vrlo lijepi, uređeni, udobni i sigurni, izdvojiti ćete 8 eura po osobi plus plaćena boravišna pristojba, koja u cvatu sezone iznosi euro. Također, kada dođete u Rovinj, morate se prijaviti ondašnjoj policiji i platiti 2,70 eura, te isto toliko platiti kada se pri odlasku budete odjavljivali. U Istri, preciznije Rovinju, nema problema s vodom za piće, ima je uvijek i na pretek. **NIJEMCI, TALIJANI, RUSI...** Kada ste se smjestili i odmorili od višesatnog putovanja, možete početi s godišnjim odmorom, a Rovinj, čini se, kao da je idealno mjesto za to. Rovinj je po svemu prilagođen turistima, na prvom mjestu inozem-

Omiljeno šetalište brojnih inozemnih i domaćih turista

nim, i to Nijemcima, pa Talijanima, Englezima, te Mađarima, Rusima, Slovcima... Kako su Nijemci oblikovali turizam u Rovinju, a kako oni imaju »program« po kojem se odmaraju, Rovinj obiluje restoranima, slastičarnama i kafeima te raznim trgovinama sa suvenirima. S obzirom da su Nijemci sportski tipovi, a da je rovinjska obala duga, bicikl je idealno prijevozno sredstvo koje, ako niste ponijeli sa sobom, možete na svakom koraku rentirati po raznim cijenama, od 15 kn za sat vremena, 35 kn za pol dana, do 50 kn za cijeli dan.

KUPANJE I SUNČANJE: Uz dvije gradske plaže na zapadu starogradske jezgre – Lanterna (tal. svetionik) i Monte, na kojima uživaju isključivo stanovnici Rovinja i sezonski radnici kojih ima iz svih krajeva Hrvatske, te BiH i Srbije, turisti uživaju u divnim stjenovitim, te kamenitim plažama na južnom dijelu Rovinja od uvale Lone pa sve do Paluda, u Nacionalnom parku »Zlatni rt«, prepunom raznorodnih sorti drveća, a obiluje lovorovim drvetom kao i cijeli Rovinj. Rovinjska obala poznata je po svojoj razvedenosti i raznolikosti, a karakteristična je po kamenju i stijenu. Oni, koji ne mogu zamisliti ljetovanje i kupanje bez sitnog pijeska, možda će se na prvi tren i razočarati, ali će veoma brzo uvidjeti ljepote i draži priobalja bogatog morskim životom gdje je svaka plaža drugačija i interesantna za istraživanje. Uvala Lone je udaljena od centra Rovinja samo 15-tak minuta pješice, a s obzirom da je grad proteklih godina ulagao u nju, na nekim dijelovima posuli su male kamene oblutke, da bi zadovoljio potrebe onih koji ne vole stijene, te postavio svlačionice, klupe i slično. Ona se sada naziva gradskom plažom, koju pokraj turista posjećuju u velikom broju i Rovinjani. S obzirom na razvedenost obale, koja stvara mnogobrojne

veće ili manje uvale, obala je idealna za one turiste koji žele osamu i intimu te dojam vlastite plažice. Poseban ugođaj uvali daje pogled na stari grad i otok Katarinu, a vrijedi spomenuti blizinu kamenoloma poznatog svim ljubiteljima free climbinga s kojeg se pruža predivan pogled na rovinjski arhipelag. U dnevnoj turističkoj ponudi nalaze se i ekskurzije brodičima do Limskog kanala, koji se nalazi na dvadesetak minuta plovidbe prema Poreču (oko 90 kn), ili obilazak rovinjskog arhipelaga koji broji 22 otoka i posmatranje Rovinja s mora (od 60 do 70 kn). Možete se odlučiti i da morski dan provedete na nekom od otoka, recimo Crvenom otoku, na koji će vas prevesti neki brodič za 10 do 15 kn.

JEZGRO STAROG GRADA: Predvečer starogradske jezgre i njegova okolica prepuni su turista. Mladih, razuzdanih, nekulturnih i glasnih ljudi teško da ćete sresti u Rovinju, jer on uopće nije prilagođen večernjim izlascima i noćnoj zabavi. Najviše je ljudi koji šecu starogradskim jezgrom, zaštićenom povijesnom cjelinom (1963. godine) koja privlači mnoge turiste, i one koji nisu odsjeli u Rovinju i one koje samo prolaze kroz nj. Predivno je doživjeti stari dio grada bogat brojnim romaničkim, renesansnim, baroknim, neoklasicističkim prozorima, balkonima, baladurama, altanama (terasama na krovu), portalima, skalnadama. Šetajući uskim ulicama i trgovima, bit ćete fascinirani ljepotom usko zbijenih visokih kuća koje jedna drugu podupiru na kosini podno Crkve sv. Eufemije, koju obvezno morate posjetiti jer je ona zaštitnica grada Rovinja. U Rovinju su ravnopravno u uporabi talijanski i hrvatski jezik.

BOGATA UGOSTITELJSKA PONUDA: Stotinjak restorana, koji nude kako specijalitete Istre tako i specijalitete nekih

od kuhinja brojnijih turista, u suton dana u pratnji neke tihe i mirne glazbe ili bez nje uslužuju gladne, od mora, kupanja i sunčanja iscrpljene turiste po cijenama koje su inozemnim turistima pristupačne, a za nas i ne baš. Pa će vas tako porcija nekog morskog specijaliteta stajati prosječno oko 50 kn (preko 500 dinara), pizza i ostali talijanski specijaliteti od 30 do 55 kn, expreso kava od 6 do 10 kn, sok u boci oko 15 kn, cijena piva se kreće od 10 do 25 kn... Klasični dnevni meni možete naručiti i po cijeni od 45 kn po osobi. Nakon ukusne večere možete pojesti sladoled, 4 kn staje jedna kugla ili neki voćni kup za koji ćete platiti od 30 do 45 kn. Na maloj rovinjskoj tržnici možete naći sve vrste voća i povrća, te maslinovog i kantaronovog ulja. Za kilogram trešanja, na primjer, trebate platiti 30 kn, za smokve 20 – 25 kn, kao i za višnje, breskve i kajsije, rajčice su 10 do 15 kn... Najmanja boca maslinovog ulja košta 15 kn, a kantaronovog duplo.

Ulica starog gradskog jezgra

NOSTALGIJA: Po riječima mještana svaka prethodna sezona bila je bolja od ove koja je u tijeku, ali, kako sam čula, ove godine ništa nisu govorili o kvaliteti sezone, što poznavatelji prilika tumače kao loš znak. Međutim, turistička sezona u Rovinju tek počinje pa se mnoštvo turista očekuje tek u osmom mjesecu. Ako se spremate za godišnji odmor, a niste se još odlučili gdje, a hoćete se odmoriti, da vas netko lijepo dočeka i usluži sa osmijehom i radošću, toplo preporučam Rovinj i sva mjesta od njega do Poreča i Umaga. Lijepo je čuti da se netko obraduje kada kažete odakle dolazite, kada se s vama s nostalgijom sjeća starih dobrih vremena, te kako je bilo prije samo petnaestak godina. ■

Žetvene svečanosti u Kucuri

Njegovanje izvornog folklora

Na manifestaciji »Kucurska žetva 2005.« prikazano je kako se nekada kosilo i vršilo žito, a navečer je održan svečani koncert na kojemu su se predstavila brojna rusinska kulturno-umjetnička društva

Ručno vezivanje snoplja žita

U okviru 17. Festivala izvornog folklora Rusina i drugih etničkih zajednica Vojvodine 24. srpnja održana je u Kucuri manifestacija »Kucurska žetva 2005.«. Festival je održan u organizaciji KUD »Žetva« iz Kucure.

Nakon kosidbe žita na njivi, gdje je prikazano i kako se nekada kosilo starom kosilicom koju pokreće traktor, pokošeno žito je ručno uvezano u snoplje, a zatim je natovareno na zaprežna kola i dovezeno u centar Kucure, gdje je istovareno pred starom vršalicom.

Stara vršalica i traktor koji je pokreće, za ovu prigodu bili dovezeni iz Subotice, i to iz Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«, u čijem su vlasništvu.

Glavni »mašinari« prilikom pokazivanja rada tih starih strojeva bili su članovi Organizacijskog odbora »Dužijanica 2005.« Stipan Romoda i Antal Juhas. Nakon završenog rada na vršalici, u okviru manifestacije otvorena je izložba slika Milorada Pravuljca, a navečer je uslijedio kulturno-

umjetnički program na ljetnoj bini.

Pred brojnom publikom nastupila su rusinska kulturno-umjetnička društva, kao i društva Roma i Rumunja: folklorni ansambl i pjevačke skupine KUD-a »Žetva«, omladinski folklorni ansambl i pjevačka skupina KPD-a »Karpati« iz Vrbasa, folklorni ansambl KUD-a »Taras Ševčenko« iz Đurđeva, muška izvorna pjevačka skupina i izvorna folklorna skupina Društva Rusina iz Subotice, ženska pjevačka skupina KUD-a »Gabor Kosteljnik« iz Kule, folklorni ansambl Društva Roma »Loli ljudi« iz Ruskog Krstura, ženska pjevačka skupina i folklorni ansambl KUD-a »Đura Kiš« iz Šida, duet Slavica Emejdi i Slavica Magoč i pjevačka skupina KUD-a »Petro Kuzmjak« iz Novog Orahova, ženska pjevačka skupina i folklorni ansambl Doma kulture iz Ruskog Krstura, folklorni ansambl i djevojačka pjevačka skupina RKPĐ-a iz Novog Sada, a na koncu programa nastupio je orkestar i folklorni ansambl Doma kulture iz Banatskog No-

vog Sela koji su se predstavili sa splotom rumunjskih narodnih pjesama i igrama banatskih Rumunja. U tijeku programa nastupili su i glumci Joakim Papuga, Emil Njaradi i Silvester Dorokhazi koji su izveli dva satirična igrokaza. Nakon svečanog koncerta uslijedio je »Torba bal« na kojemu je svirao orkestar »Apsolutno romantično«.

Među brojnim gostima na svečanom koncertu, nazočni su bili i potpredsjednik Izvršnog vijeća APV Gabor Lodi, predsjednik Nacionalnog vijeća rusinske nacionalne manjine Slavko Oros, zamjenik predsjednika Općine Vrbas Igor Bečić i predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća Lazo Vojnić Hajduk. Članovi Organizacijskog odbora bili su: Silvester Dorokhazi, Mihajlo Ivan, Nandor Kolocka, Renata Buša, Kocana Kolesar, Rafail Ruskovski, Slavomir Ruskovski i Janko Ruskovski.

Z. Sarić

Stara kosilica koju pokreće traktor

Nezaobilazna čobanja: sud za vodu ispred spremljene hrane za kosce

Dovoženje pokošenog žita u centar Kucure

Istovar žita ispred vršalice

Vršidba na staroj vršalici

Svečani koncert: igra najmlađih i ples odraslih

Dužijanca u Tavankutu

Svjedočanstvo hvale iskrenoga srca

*Ovogodišnji tavankutski bandaš i bandašica su Davor Križanović i Ivana Buljovčić * Svetu misu zahvalnicu služili su mladomisnik Ivica Ivanković Radak, župnik tavankutske župe Presvetog Srca Isusova vlč. Franjo Ivanković te don Vinko Raguš iz Aladinića kraj Stolca u Hercegovini * U večernjim satima u župnom dvorištu održano i »Bandašicino kolo«*

Ovogodišnji tavankutski bandaš i bandašica

U sklopu žetelačkih svečanosti »Dužijanca 2005.« koje organizira Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo«, a koja je otpočela »Takmičenjem risara«, do središnje gradske svečanosti, održavaju se dužijance u mjestima u okolici Subotice. Nakon Starog Žednika i Bajmoka u nedjelju, 24. srpnja, manifestacija zahvale za žetvu održana je i u Tavankutu.

Ovogodišnji tavankutski bandaš i bandašica su student medicine Davor Križanović

i studentica Više tekstilne škole Ivana Buljovčić, dok njihov pandan u dječjem uzrastu čine Tomislav Vojnić i Martina Crnković.

TRADICIJA BAČKIH HRVATA: Ovo godišnja Dužijanca u Tavankutu otpočela je svečanim dolaskom bandaša i bandašice ispred crkve Presvetog Srca Isusova, u kojoj je potom služena sveta misa zahvalnica. Veliki broj vjernika ispunio je prostor mjesne crkve sa zajedničkim ciljem zahvale Bogu na darovima ovogodišnjeg roda pšenice.

Svetu misu zahvalnicu služili su mladomisnik Ivica Ivanković Radak, župnik tavankutske župe Presvetog Srca Isusova vlč. Franjo Ivanković te don Vinko Raguš iz Aladinića kraj Stolca u Hercegovini. Bogatstvo narodne tradicije bačkih Hrvata osvjedočili su djeca i mladi odjeveni u narodne nošnje koji su u svetoj misi sudjelovali prinošenjem darova, dijeljenjem klasova žita vjernicima te pjevanjem. Proslavu Dužijance uveličali su kao i prijašnjih godina gosti, članovi kulturno-umjetničkog društva – KUD »Ivan Goran Kovačić« iz Velike kod Požege u Hrvatskoj te HKUD »Dubrave« iz Aladinića u Bosni i Hercegovini.

SVETA MISA ZAHVALNICA: »Naše svjedočanstvo danas na Dužijanci je svjedočanstvo hvale, a preispitajmo kakva je ta naša hvala. Je li ona možda bahata, oholo isticanje plodova moga rada pred drugima, pokazivanje samo onoga što sam ja učinio, pritom da uvijek svaka moja rečenica počinje s ja? Čak, ne upadamo li ponekad u napast da se i Bogu samome hvalimo svojim uspjehom, zaboravljajući pritom da je svaki njegov dar i svaka njegova milost sve ono što imamo i sve ono što živimo u svagdašnjici. Ne, takvu hvalu ne očekuje Gospodin. Naprotiv. Naša Dužijanca jest i Bogu draga i istinska, samo ako proizlazi iz ponizna i iskrena srca. Naš stav prema Gospodinu uistinu mora biti zahvalan, a to traži svijest poniznosti i priznanja da je svaki dan Zemlje koji imamo Božji dar. I koliko god se mi trudili oko te zemlje, oko tih plodova, uviđamo sve više da isti ti plodovi, ista ta zemlja, ovisi o Božjem blagoslovu« kazao je Ivanković Radak ukazujući na postupak iz čitanja koje je prethodi-

Mladi kao temelj budućnosti

Uzvanici za vrijeme svete mise

Procesija oko crkve

lo njegovom izlaganju, a u kome Salomon od Boga ne traži ovozemaljsko dobro već najobičnije pronicavo i blago srce da može razlikovati dobro od zla.

»Nije sve što se danas naziva biserom prava dragocjenost. A da bismo znali razlikovati pravo blago od bižuterije, prave vrijednosti za koje se vrijedi žrtvovati i živjeti, od onih koje donose samo ovozemaljsku korist, trebamo uistinu pravo pronicavo srce«, zaključio je mladomisnik Ivanković te potom zamolio Gospodina da podari svoga Duha, da životima i djelovanju vjernika te ovoj hvali dadne duha mudrosti i razuma, duha savjeta i jakosti, kako bi mogli biti njegovi pravi učenici i kako bi bogatstvo svoga kršćanskoga bića i narodnog bogatstva mogli svjedočiti na pravi istinski način drugima.

PROCESIJA: U sklopu svete mise održana je procesija na čelu s križem, ministrantima, mladima u nošnjama, bandašom i bandašicom, svećenicima i uzvanicima. Ova godina je Godina Euharistije te se prema riječima vlč. Franje Ivankovića na poseban način pridala važnost ovome činu. Velečasni Ivanković, se na kraju mise zahvalio Gospodinu kao i »svima onima koji su ovaj dan načinili drugačijim i posebnim«. On je istaknuo zadovoljstvo činjenicom da se nastavlja ono što je davno započeto, te što će i u budućnosti biti mladih glasnika i mladih risara na njivi Gospodnjoj.

Dužijanci u Tavankutu prisustvovali su i predstavnicima Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Tihomir Šilović* i *Mirela Lucić*, kojima je ovo ujedno bilo prvu sudjelovanje u tavankutoj žetvenoj svečanosti. Osim njih, u proslavi

Svećenici na svetoj misi zahvalnici:
Vinko Raguš, Ivica Ivanković Radak i Franjo Ivanković

su od uzvanika sudjelovali i predsjednik Glavnog organizacijskog odbora »Dužijance 2005.« *Grgo Kujundžić*, potpredsjednik Općine Subotica i predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, te gradski bandaš i bandašica *Siniša Kujundžić* i *Kristina Ivanković*.

DOJMOVI SVEĆENIKA: Don Vinko Raguš, župnik župe Aladinići iz Hercegovine, je u razgovoru poslije mise kazao: »Prvi puta sam u Tavankutu. Drago mi je da sam ove godine uspio doći, jer sam prošle godine, kada je hrvatsko kulturno-

umjetničko društvo iz Aladinića također gostovalo ovdje, bio spriječen. Zbilja mi je drago da sam vidio običaje ovdašnjih Hrvata vezane za Dužijancu, a posebice su me se dojmile slike od slame. Meni je sve ovo novo, trudim se što više vidjeti i naučiti. Nadam se da ću ponovno doći pa ću onda moći nešto više i reći...«, istaknuo je don Raguš, promatrajući pritom radove u tehnici slame izložene u župnom dvoru u Tavankutu.

»Krone od slame za ovu svečanost su od prije 4 godine isključivo trodimenzionalne, a izrađuje ih *Jozefina Skenderović*, vodite ljičica Slamarske sekcije HKPD 'Matija Gubec' u Tavankutu«, kazao je vlč. Ivanković, napominjući kako je na ovogodišnjoj Dužijanci u Tavankutu pjevana i hrvatska himna.

Ivica Ivanković Radak, koji je, kako ističe, prije četiri tjedna zaređen za svećenika, a prije tri tjedna imao mladu misu, svoje je dojmove nakon svete mise opisao sljedećim riječima: »Nama mladim svećenicima je drago sudjelovati u ovakvim svečanostima jer tako dobivamo poticaje. Vidimo da u narodu ima nešto lijepo i bogato radi čega vrijedi raditi i žrtvovati se. S druge strane ljudi vole vidjeti mladog svećenika jer je to blagoslov i ovom narodu i ovoj Crkvi. To je jedno obostrano obogaćivanje – obveza nama mladima da poradimo na očuvanju običaja te puka da nas podržava u svemu tome«.

U sklopu proslave tavankutske Dužijance u večernjim satima u župnom dvorištu održano je i »Bandašicino kolo«.

D. Bašić Palković

Gosti iz Hercegovine i Slavonije

Priopćenje za javnost Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

Novi poticaj diskriminacije

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini smatra da je posljednji izbor sudaca i javnih tužitelja još jedan dokaz da je za imenovanje osoba u pravosudne organe najmanje važna stručnost.

To objašnjavamo činjenicom da od strane sudaca najbolje ocijenjeni stručni suradnik kod Općinskog suda u Subotici nije izabran za suca Općinskog suda u Subotici, ali je zato izabran najlošije ocijenjen stručni suradnik, a izabran je i kandidat iz Beograda, koji je tamo radio u administraciji i o kojemu nitko nema nikakvog znanja.

Ono što je zapanjujuće je to da kćerka našeg potpredsjednika, koja živi i radi u sudu u Novom Sadu, i koja je također, prema našim saznanjima izvršno ocijenjena, nije izabrana za suca zbog toga što je jedan zastupnik ustao i rekao da je njezin otac na televiziji Beograd predstavljao Hrvate!

Predsjedavajući Skupštine nije na ovo uopće reagirao, to je novi govor mržnje spram hrvatskog stanovništva, novi poticaj diskriminacije, iako svi znaju da Demokratski savez Hrvata u Vojvodini djeluje sukladno zakonima domovine nam Srbije, pa tako i njezin potpredsjednik ima pravo

potpuno ravnopravno sudjelovati i na televiziji, kao i druge stranke, a ne da takav nastup poslije nekoliko godina ima posljedice za kćerku našeg potpredsjednika.

Znači, kćerka Hrvata ne može biti sudac.

Zbog toga se zalažemo za hitnu izmjenu pravosudnih propisa o izboru pravosudnih kadrova, da se izbor sudaca i tužitelja vrši u okviru pravosuđa, te da se na taj način može osigurati da najkvalitetniji stručni kadrovi i dospiju u pravosuđe, stoji u priopćenju Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini što su ga potpisali potpredsjednici *Martin Bačić* i *Josip Gabrić*. ■

U središtu Subotice

Ivica Mašnić iz Nikšića osumnjičen za pucnjavu

Ivica Mašnić zvan »Pido« (31) iz Nikšića osumnjičen je da je ispred kafea »YU Fest« u središtu Subotice pucao na *Zorana Tinku* (41) i nanio mu teške tjelesne ozljede, dok je jedna gošća kafea ranjena u stopalo.

U priopćenju subotičkog MUP-a navodi se da je 25. srpnja oko 20.35 sati na *Zorana Tinku* (41) iz Subotice, iz pištolja, pucao njemu nepoznati muškarac, a pucnjava je prethodio kraći verbalni duel na subotičkom korzou.

Jedan metak je rikošetirao i pogodio, u predjelu stopala, *Bosiljku Trifković* (24) iz Subotice.

Policija je došla do podataka da je na Tinku pucao Ivica Mašnić Pido iz Nikšića, za kojim se intenzivno traga. Povrijeđeni

Nesvakidašnji prizor

su prevezeni u Medicinski centar gdje im je ukazana pomoć. Tom prilikom kod Tinke su konstatirane teške tjelesne ozljede ustrijela lijevog kuka i on je zadržan na liječenju, dok je kod Trifkovićeve konstatirana laka tjelesna ozljeda, okružna lijevog

stopala i ona je, nakon ukazane pomoći, puštena kući.

Predsjednik Općine Subotice *Géza Kucsera* priopćio je kako je pucnjava u središtu grada zaprepastila i potresla Subotičane.

»Vjerujem da će policija učiniti sve, da što prije pronade počinitelja, ali ujedno i zahtijevam pojačanu kontrolu nošenja oružja, jer od toga zavisi naša sigurnost«, navodi u priopćenju Kucsera.

On još dodaje kako je do sada smatrao nedopustivim da se u Subotici događaju fizički obračuni i istaknuo da »ne želi takvu Suboticu« naglašavajući da je krajnje vrijeme da policija jamči sigurnost svih građana. ■

Odobreno 13 projekata mladih Subotičana

Omladinski fond Subotica uspješno je proveo natječaj za dodjelu sredstava projektima koje pokreću i vode mladi ljudi. Odobreno je 13 projekata na području općine, a potpisivanje ugovora i svečana dodjela sredstava obavljena je u Omladinskom klubu. Ideja ovog fonda je da omogući mladima i kreativcima da provedu svoje ideje u lokalnim zajednicama. Inače Omladinski fond Balkan je mreža sedam odbora i uključuje regije Brčko distrikta, Travnik, Doboja, Subotice, Novog Sada, Ulcinja i Skopja odnosno Tetova. Rad omladinskog fonda »Balkan« financira švedska međunarodna agencija za razvoj i suradnju. ■

Prvi festival knjige

Poslovno udruženje izdavača i knjižara Vojvodine organizira Prvi festival knjige na Paliću od 27. do 31. srpnja. Posjetitelji Palića imat će priliku steći uvid u najveći dio ovogodišnje nakladničke produkcije vojvođanskih i većine nakladnika iz cijele države, koja će biti izložena na 15 paviljona smještenih uz jezero. Knjige će se prodavati sa popustima i do 30 posto.

Ovaj Festival je prvi na Paliću, nakon što su slične manifestacije udruženi nakladnici Vojvodine već organizirali u Kikindi i Vršcu tijekom ovog proljeća, a u suradnji s Tajništvom za obrazovanje i kulturu Izvršnog vijeća AP Vojvodine, i uz asistenciju i podršku lokalnih samouprava. Veliku pomoć u organizaciji Festivala na Paliću, udruženje je imalo u općinskoj upravi Subotice. ■

Poljoprivrednici o ovogodišnjoj žetvi

Nezadovoljni cijenom pšenice

Oni koji imaju uvjete za skladištenje, predaju pšenice odložit će za bolje dane i veću cijenu

Zetva pšenice, ove je godine posebno otežana zbog čestih kiša, odvija se po već poznatom scenariju – seljaci su stavljeni pred svršeni čin kada je cijena pšenice u pitanju, i većina proizvođača smatra da je ona opet ispod razine koja bi im omogućila neku pristojniju zaradu. U subotičkoj općini pšenicu otkupljuje neko-

Miroslav Kiš

liko prerađivača, a otkupne cijene su prilično različite. Tradicijski najveći otkupljivač je DD »Fidelinka« koja je ove godine ponudila tri različite cijene ovisno o kvaliteti pšenice – 8, 7,65 i 7,30 dinara po kilogramu. Većina poljoprivrednika, međutim, nije zadovoljna ponuđenim cijenama.

Zemljoradnik iz Verušića *Miroslav Kiš* smatra da bi otkupljivači i s većim cijenama imali dobru zaradu. »Ove cijene su i dalje male. Mislim da i otkupljivači uviđaju da je rod manji nego što se očekivao, a kvaliteta je zadovoljavajuća. Kalkulacije otkupljivača znaju trpjeti i veće cijene i ja očekujem da će u nekom kasnijem razdoblju cijena pšenice biti veća«, rekao je Kiš i apelirao da se pšenica ne predaje odmah nego kasnije kad cijena bude veća.

I *Martin Gabrić* ocjenjuje da je bolje možda sačekati nego prodavati pšenicu u ovom trenutku. »Mala je cijena žita, nismo zadovoljni cijenom. Jednu količinu žita moram predati jer moram platiti arende, a

ovo ću drugo ostaviti pa ćemo vidjeti što ćemo s tim«, kaže Gabrić.

Arpad Kiss iz Bajmoka navodi da cijena sama po sebi nije problem, već način obračuna plaćanja, a sličnog je mišljenja i *Gábor Domonkos* iz Čantavira, koji ima pritužbi na otkupljivače da seljaci nemaju nikakav uvid u kategorizaciju njihove pšenice.

»Otkupne cijene su u granicama prihvatljivosti. Bojim se da će u samom obračunu biti dosta nepovoljnih situacija«, ističe *Arpad Kiss*, a *Gábor Domonkos* dodaje, »Uopće nemamo uvid u odnijeti uzorak. Kvalitetu pšenice ne određuju pred nama već odnose u posebne prostorije gdje nam je pristup zabranjen. Ne možemo vidjeti kolika je vlaga ili hektolitarska težina

Martin Gabrić

pšenice«. I ove godine, smatraju naši sugovornici, seljaci neće previše dobiti za uloženi trud, te se ponovno među njima pojavljuje dilema – sijati i dalje ili prekinuti desetljećima staru priču o slabo plaćenju pšenici.

Marina Kujundžić

Zahtjevi za subvencioniranje proizvodnje pšenice

Sukladno odluci Vlade RS o subvencioniranju proizvođača pšenice, od ponedjeljka 25. srpnja, u prostorijama Uprave za javna plaćanja, počelo se sa zaprimanjem zahtjeva za isplatu subvencije za površine pod pšenicom ovogodišnjeg roda. Subvenciju u iznosu od 5 tisuća dinara po hektaru, mogu ostvariti samo oni poljoprivrednici koji su, uz registraciju svojega gospodarstva, ove

godine obavili i prijavljivanje površina pod pšenicom. Obrazac zahtjeva, koji je vrlo jednostavan za popunjavanje, može se dobiti u Upravi za javna plaćanja – zgrada bivšeg SDK-a, u sobi 26 na 1. katu, gdje se zahtjev i podnosi. Ured za podnošenje zahtjeva za isplatu subvencije je otvoren radnim danima od 8 do 14 sati, i subotom od 8 do 13 sati, a rok za predaju je 1. rujna ove godine. ■

Održana 39. međunarodna smotra folklora u Zagrebu

Zapažen nastup vojvođanskih Hrvata

*Na smotri je sudjelovalo 14 folklornih udruga iz Republike Hrvatske
te folklorni ansambli i skupine iz 15 država*

ZAGREB – U Zagrebu je od 20. do 24. srpnja održana tradicionalna 39. međunarodna smotra folklora pod pokroviteljstvom Hrvatskog sabora. Bila je posvećena proljetnim ophodima sjeveroistočne Hrvatske – Slavonije, Srijema i Baranje, Hrvata u Vojvodini, Mađarskoj, sjevernoj (posavskoj) Bosni, među kojima se kao osobitost tih područja ističu ophodi kraljica i drugih proljetnih ophoda filipovčice, križari. I ove godine Smotra je privukla oko tisuću sudionika, te posjetitelje iz svih krajeva Hrvatske i svijeta. Na smotri je sudjelovalo 14 folklornih udruga iz Republike Hrvatske te folklorni ansambli i skupine iz 15 država, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Češke, Egipta, Italije, Latvije, Mađarske, SiCG, Makedonije, Omana, Rumunjske, Rusije, Španjolske, Turske, Švedske.

NOVO U STAROME: Zahvaljujući stručnom timu suradnika Instituta za etnologiju i folkloristiku kojega vodi umjetnička ravnateljica *dr. sc. Zorica Vitez*, zagrebačka Smotra svake godine donosi element ponekog otkrića, »novo u starome«, drugačiji uvid u dinamične prostore multikultura.

Umjetnost, informacija i zabava poduprte znanošću, Smotri donose obilježja jasne i promišljene tematske okosnice, reprezentativne izvedbe, kao i koncepcijsku usmjerenost na suvremeni doživljaj folklora. Dvije su programske cjeline posvećene folkloru istočne Hrvatske i susjednih područja: prva je okupila izvedbe kraljica-ljelja i srodnih običaja, a druga ostale proljetne ophode. Većina stranih sudionika nastupila je u posebnom programu. Ophod kra-

ljica održava se o blagdanu Duhova, ali nema vjerski značaj nego se dovodi u vezu s različitim etničkim i kulturnim izvorištima, posebice s pradašnjim kultovima i mitovima. Ophod čine svečano odjevene djevojke s izraženim ukrasima na glavi predvođene kraljicama koje najčešće imaju sablje u rukama, a od mjesta do mjesta se razlikuje oprema ostalih djevojaka iz povorke kao i kraljičke pjesme odabrane iz lokalnog repertoara.

KRALJICE: Zagreb je bio u znaku međunarodne smotre folklora, mnoštva su sudionika u narodnim nošnjama koje predstavljaju običaje i tradiciju krajeva iz kojih potiču, privukle su znatiželju i simpatije brojnih turista i građana.

Na ljetnoj bini Klovičevi dvori na Gradecu »Kraljice i srodni običaji« veoma za-

HKUD »Vladimir Nazor«
na središnjem zagrebačkom trgu

Monoštorske kraljice i barjaktari

pažen i uspješan je bio prikaz šokačkih kraljica Kulturno-umjetničkog društva Hrvata »Bodrog« iz Bačkog Monoštor i bunjevačkih kraljica Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor« iz Sombora.

Na ljetnoj bini na Trgu bana Josipa Jelačića u večernjoj i prijedpodnevnoj izvedbi »Vladimir Nazor« je nastupio s bunjevačkim igrama i pjesmama iz Sombora i okolice, a »Bodrog« s izvornim običajima šokačke igranke.

IZLOŽBE, REVIJE, KONCERTI...

Bogati estetski doživljaj vezan uz žarišnu temu ovogodišnje Smotre ponudila je i popratna izložba Kraljice u Etnografskom muzeju, kao i revija šokačkih nošnji.

Već tradicionalno, na programu Smotre bili su i drugi atraktivni programi nastupa folklornih izvođača iz svijeta i Hrvatske, izložbe, revije, izdanja. Priređena je i smotra narodnih nošnji na kojoj su se vojvođanski Hrvati predstavili s bunjevačkom nošnjom iz Sombora i šokačkim nošnjama iz Bačkog Monoštor, Sonte i Bača.

Koncert crkvenog pučkog pjevanja Svecima zaštitnicima u Slavoniji i Baranji predstavio je odabir četiri reprezentativne skupine koje njeguju lokalnu folklornu tradiciju šovanja svetaca zaštitnika.

Koncerti etnoglazbe Zvuci i odjeci Irske donijeli su publici zagrebačke Smotre intenzivno glazbeno osvježenje tradicijskih zvukova. S fenomenom procvata i prijemčivosti irske glazbe koja ruši barijere između izvođača i publike diljem svijeta,

Najstarija priredba

Međunarodna smotra folklora u Zagrebu održava se od 1966. godine. Najstarija je priredba ove vrste u Hrvatskoj i najveća je manifestacija državnog značenja u području narodne kulture. Priredbe Smotre promiču izvorne folklorne tradicije, kao i suvremenu percepciju i smještaj folklornih tema u tzv. etno kulturi. Konceptciju i programe osmišljavaju i stručno vode suradnici Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu. Od 1992. godine smotre su tematske.

Na Međunarodnoj smotri folklora nisu izostali ni bunjevački plesovi iz okolice Sombora...

susreli smo kroz nastupe glazbenika u samom svjetskom vrhu – Éamonn de Barra (Irska), sastav Flook (V. Britanija), te vodećih hrvatskih zastupnika irske glazbe.

Na Smotri je nastupilo ukupno 29 skupi-

na ili solo izvođača iz Hrvatske, u različitim programima. Raznolikost Smotre obogatili su nastupi 18 stranih skupina – od zemalja sjeverne Europe, sve do dalekog Omana i Egipta. Egzotičnu atmosferu dodatno je upotpunila radionica o plesnoj tradiciji Maroka.

Tradicionalno multikulturalno okupljanje uz dobru zabavu ponudila je radionica Plešite s nama. Sve spomenuto, u pet dana viđeno je na pozornicama staroga grada – Gradeca, Klovićevih dvora, crkvi Sv. Katarine, gimnaziji T. Brezovačkog, Katedrali – kao i središtu suvremenog urbanog života – Trgu bana Jelačića.

Svetu misu za sve sudionike u Katedrali je služio pomoćni biskup zagrebački Vlado Košić u tijeku koje su predstavnici sudionika priložili darove na oltar.

Svečani prijam za predstavnike sudionika priredila je predsjednica Vijeća međunarodne smotre folklora i potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske Jadranka Kosor koja se zahvalila svim sudionicima međunarodne smotre folklora u ime organizatora i pokrovitelja Hrvatskog sabora i uručila zahvalnice.

Zoran Čota

...kao niti šokačka pjesma i ples bačkog Podunavlja

U Izvršnom vijeću Vojvodine predstavljena monografija

Nastanak i razvoj predškolaštva u Subotici

NOVI SAD – U organizaciji Pokrajinskog tajništva za demografiju, obitelj i društvenu brigu o djeci, prošloga je četvrtka u Izvršnom vijeću Vojvodine održan sastanak s ravnateljima predškolskih ustanova u Vojvodini. Na sastanku je predstavljena trojezična monografija, grupe autora »Nastanak i razvoj predškolaštva u Subotici«, objavljena povodom 160 godina duge tradicije. Prvi vrtić u Subotici je osnovan davne 1844. godine, u vrijeme kada su osnivane prve ovakve ustanove u najrazvijenijim gradovima Europe, a ujedno je i prva predškolska ustanova u našoj zemlji. Prema riječima autora, budući da Subotica ima bogatu tradiciju institucionalnog vaspitanja predškolske djece, već više od jednog i pol vijeka, iz mogućnosti da se nastanak i razvoj ove subotičke usta-

nove identificira, analizira, sistematizira i ocijeni proistekla je i potreba da se pristupi pojedinačnom istraživanju nastanka i razvoja prve predškolske ustanove u Subotici. Monografija kronološki prati život i rad ove ustanove od prvih pokušaja osnivanja, razvoja gradskih javnih vrtića s podacima o broju djece, metodama i načinu rada, preko razvoja predškolaštva između dva svjetska rata do danas.

Objavljivanje knjige djelomice je pomoglo Pokrajinsko tajništvo za demografiju, obitelj i društvenu brigu o djeci.

Na sastanku su predstavljeni i rezultati regresiranja dijela troškova boravka trećeg i četvrtog djeteta u predškolskim ustanovama u prvoj polovici ove godine, u okviru Programa demografskog razvoja Vojvodine. Prema riječima *Novke Mojić*,

pokrajinske tajnice za demografiju, obitelj i društvenu brigu o djeci iz pokrajinskog proračuna prvi put su ove godine izdvojene značajnija sredstva za realizaciju ove mjere. Od predviđenih devedeset milijuna dinara do sada je uplaćeno trideset milijuna i devetsto tisuća dinara na račun 44 predškolske ustanove u Vojvodini i 699.821 dinara općinama za predškolsku djecu u osnovnim školama. Prema podacima ovo pravo do sada je ostvarilo 3950 djece u 44 predškolske ustanove i 150 predškolske djece u osnovnim školama. Novka Mojić najavila je da su za 2006. godinu predviđena veća sredstva za realizaciju ove mjere, a predloženo je da se izdvoje sredstva za roditeljski dodatak za prvo dijete u iznosu od trideset tisuća dinara.

I. V.

Prestizhne nagrade za kutjevačka vina

Graševina De Gotho osvojila zlatke

Kutjevački vinski podrum

KUTJEVO – Da kutjevačko vinogorje doista ima neslućene potencijale u proizvodnji svjetski priznatih vrhunskih vina, posebice onih specijalnih kategorija malih serija i pomno njegovane kakvoće, potvrđuje niz prestižnih nagrada s velikih međuna-

rodnih sajмова i smotri na kojima su sudjelovali i najbolji hrvatski vinari. Na ovo ljetnom Sajmu vina u Ljubljani, koji je okupio 800 uzoraka vinskih kapljica iz svih važnijih europskih podruma, vina jedne od najvećih vinarskih kuća u nas, Kutjeva d. d. dobila su čak četiri zlatne medalje i jedno srebro, potvrdivši jedini Hrvatsku kao nezaobilaznu vinsku destinaciju na enološkoj karti Europe.

Prema riječima Ivice Peraka, člana Uprave i glavnoga enologa Kutjeva d. d., šampionska titula Sajma za najbolje svjetsko suho vino za dlaku je izmaknula kutjevačkoj graševini De Gotho 2003, no upravo je graševina u svojoj »ledenoj« i »izbornoj« varijanti osvojila, uz »ledeni« traminac, ukupno tri zlata. Inače, na najvećem svjetskom sajmu s najdužom europskom tradicijom u Bruxellesu među gotovo četriri i pol tisuće vina svih kontinenata graševina De Gotho zasjala je »zlatom« i oborila s nogu i najzahtjevnije svjetske vinske znalce te bila pravom atrakcijom tog sajma.

Ovih se dana održavaju stručne degustacije i srednjoeuropskog Vinoforuma, na koje su Kutjevački podrumi poslali četiri

Kvalitetna vina iz Kutjeva su pobrala brojne nagrade

uzorka upravo iz ograničene serije De Gotho koja čine vina s najboljih položaja, posebne tehnologije proizvodnje, odnjegovana u iznimnim uvjetima – francuski Grand cru među domaćim vinima i kutjevački izvozni adut za najzahtjevnije europske čaše.

J. Janković, Glas Slavonije

»Dužionica 2005.« u Somboru

Tragovi dobrote

SOMBOR – U sklopu proslave žetelačkih svečanosti »Dužionica 2005« u Somboru 29. srpnja održati će se u velikoj sali Doma Program »Tragovi dobrote« s početkom u 20 sati. Bit će priređena »Izložba slika i prilika«, kao i pučka poezija »Lira naiva 2005«. Iste večeri bit će izveden recital »Tragovi dobrote« i predstavljanje bandašice i bandaša »Dužionica 2005«.

U nedjelju 31. srpnja u 9 sati je okupljanje i priprema sudionika dužionice u prostorijama Društva. Svečana Sveta Misa služiti će se u crkvi Presvetog Trojstva s početkom u 10 sati.

Svečani prijam kod Gradonačelnika i predaja kruha od novoga žita održati će se u Skupštini Općine Sombor s početkom u 11,30 sati.

Svečani ručak u velikoj sali Doma je u 13. sati.

U večernjim satima s početkom u 20,30 sati održati će se »Bandašicino kolo«.

Z. Čota

Sportsko ljeto u Bregu

BAČKI BREG – U organizaciji FK »Dinamo« iz Bačkog Brega, u utorak 19. srpnja je počeo turnir u malom nogometu. Turnir se održava svaku večer na školskom igralištu s početkom u 20 sati, a na njemu učestvuju 10 momčadi iz Bačkog Brega i okolice. Pobjednike očekuju vrijedne nagrade. Nakon ovog turnira bi se trebalo nastaviti s utakmicama na nogometnom igralištu »Paja«, gdje svake nedjelje nogomet igra »sokak protiv sokaka«. Zbog turnira je prekinuto s ovim utakmicama, a za sada se kao najbolja momčad pokazala ulica Rade Končara, odnosno »Čokot«.

Z. G.

Na nogometnom turniru u Bregu sudjeluje 10 momčadi

Somborski kotlić

Nekoliko tisuća posjetitelja

SOMBOR – Nekoliko tisuća posjetilaca okupilo se u nedjelju na centralnom gradskom trgu Svetog trojstva i okolnim ulicama Sombora na tradicionalnoj manifestaciji »somborski kotlić«.

U centru Sombora se kuvalo oko 300 ribljih

paprikaša. Svaka ekipa je imala osam do deset članova. Manifestaciju je simboličnim paljenjem prve vatre za kuhanje paprikaša otvorio predsjednik općine *Jovan Slavković*.

U glazbenom dijelu programa učestvovali su orkestri »Hajo« iz Subotice i Tamburaški orkestar Radio televizije Novi Sad, pjevači *Saša Petrović* i *Milna Prunić* i glumica *Mira Banjac*, a događanja na trgu prenošena su i preko video bima.

»Somborski kotlić« je dio manifestacije »Somborsko ljeto« koju Skupština općine Sombor organizira od 1997. godine.

Kirbaj u Ljubi

Ilija

LJUBA – Prorok *Ilija*, čiji blagdan štujemo na današnji dan, živio je u 9. st. pr. Kr. u sjevernome dijelu Izraela, uz poluotok Karmel. U svoje se doba beskompromisno protivio vladarima koji su narod odvrćali od prave vjere i nacionalne tradicije, pa je bilo slučajeva da su vladari, koji su ga progonili, sramotno propali, a Iliji je proroku narod vjerovao. Kako je i u Bibliji zabilježeno, dok je u zemlji vladala glad, jedna je žena s prorokom podijelila posljednju koru kruha i posljednju kap ulja i nikada joj više nije ponestajalo brašna i ulja. Takav je Ilija mogao biti nebeski zaštitnik i uzor progonjenim kršćanima, piše o blagdanu sv. Ilije proroka don *Živko Kustić*.

Hrvatski su katolici svetoga Iliju štovali najčešće u krajevima koji su bili dugo pod Turcima, a u Srijemu je sveti Ilija štovan u malom ali lijepom selu Ljubi, kod Erdevika, nedaleko od Iloka. Prema dr. *Rudolfu Horvatu* Ljuba se u prvim pisanim dokumentima spominje početkom 16. stoljeća, dakle prije 1526. godine kada su Srijem zaposjeli Turci. Spominju se nazivi Lyppa, Lympa i Lybba, a spominje se i rimokatolička župa u Ljubi. Na početku 18. stoljeća Ljuba ima 244 žitelja rimokatoličke vjere, a od 1742. godine pripadali su župi u Iloku, jer se i Ljuba nalazila među 16 naselja koja su zajedno s Ilokom pripadali knezovima Odeskalchi.

RASUTI DILJEM SVIJETA: Prema vizitaciji iz 1791. godine u selu ima 305 žitelja, a tada se već spominje i prva pučka škola u Ljubi. Godine 1813. sagrađene su dvije kapele u mjestu – sv. Ilije proroka i kralja Vladislava, a polovicom 19. stoljeća u Ljubu doseljavaju Slovaci i Mađari. Godine 1880. Ljuba je imala 102 kuće s 511 žitelja, 272 muških i 239 ženskih, 308 katoličke vjere, 100 pravoslavne, 75 luteranske i 4 kalvinske, a hrvatski materinski jezik

imalo je 329 žitelja, slovački 98, mađarski 51, njemački 10. Godine 1900. već je bilo 140 kuća s 805 žitelja, dok je najveći broj stanovnika zabilježen prema popisu iz 1921. godine – 925, od toga Slovaka 419, Hrvata 401, Srba 62, Mađara 34, Nijemaca 7, Rusina 2, Bugara 1 i Poljaka 1. Ljuba je tada pripadala šidskome kotaru, a filijalna Crkva sv. Ilije katoličkoj župi u Sotu.

Brdo Karmel

I poslije II. svjetskog rata Ljuba je imala oko 800 žitelja, najviše Hrvata i Slovaka, a najhrvatskije selo u Srijemu bila je Stara Bingula. Ona je to ostala sve do danas, a žitelji Ljube podijelili su sudbinu većine hrvatskoga puka u Srijemu i morali su 90-tih napustiti rodno mjesto, pa ih danas ima diljem Hrvatske od Iloka do Zagreba. Najviše ih je u Slavoniji, po dvije, tri obitelji u Semeljcima, Koški, Budimcima, zatim u Kešincima, Podgoraču, Iloku, Zagrebu, Osijeku, Bockovcu i Brezovici. »Rašireni smo danas diljem Hrvatske i diljem svijeta, a malo nas je da bismo u nekom od navedenih mjesta imali »svoj« kirbaj, kao na primjer Gibarčani, Kukevčani, Hrtkovčani«, žali se *Mato Andaković*, koji je danas s obitelji u Brezovici, malome mjestu kod Magadenovca. »Ali, svakoga blagdana sv. Ilije podsjeti-

mo se na naš kirbaj u Ljubi, na prepunu Crkvu sv. Ilije i na punu kuću gostiju iz Erdevika, Kukujevaca, Gibarca, Šida, Iloka. Gosti su dolazili još uoči kirbaja, a odlazili na pojutarje. Kod nas se u Ljubi osim sv. Ilija prorok govorilo još i sv. Ilija gromovnik, pa je često za kirbaj znalo biti oluje i grmljavine, ali uz prepuni stol i bijelo srijemsko vino, to nikomu nije smetalo. Imam rođake u Iloku i Koški, brat mi je u Poganovcima a sin i snaha u Osijeku, pa kada se pokupimo, mi se podsjetimo i našega svetoga Ilije«.

POZNAJE SE NA SVETOG ILIJU...

»Mi smo u Semeljcima«, kaže *Mirko Samardžić*, »a ovdje je kirbaj na Malu Gospu, 8. rujna, pa se tada okupi cijela naša familija, a ima nas tu okolo, do Osijeka i Iloka. Ima naših još i u Ljubi i Mitrovici pa i oni dođu. Sve je to lijepo, ali mi se uvijek sjetimo i našega kirbaja u Ljubi, najljepšem selu na svijetu, i svih događanja koji prate jedan crkveni god. Ta naša je lijepa crkva uvijek bila puna svjeta, pa poslije mise na ručak, pa na vašar. Uvečer, igranka bez prestanka. Mladi dođu sa svih strana pa se već tada moglo znati hoće li najesen biti svatova. Znae kako kaže pjesma šokačka: poznaje se na svetog Iliju, koja cura ima duvegiju. A stariji kod kuće uz prasetinu i janjetinu i čuveni srijemski rizling. Ljuba se smjestila na najljepšim obroncima Fruške Gore pa je vina bilo kao vode«.

Tako je bilo nekada, sjećaju se stari Ljubljani, a slično je bilo i ove godine. U Ljubi je ostala još polovica hrvatskoga življa pa je i ovoga ljeta proslavljen blagdan sv. Ilije. Istina, crkva nije bila prepuna kao nekada, ali sveta je misa bila posjećena, a svečanu je euharistiju prikazao vlč. *Petar Šokčević*, župnik župe svete Katarine u Sotu.

Slavko Žebić

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

*Ova slavlja
koja su tako
lijepa i
plemenita
trebala bi
osvijestiti sve
nas i ujediniti
oko onoga što
nas
obogaćuje,
raduje,
ispunja, a ne
gledati na ono
što nas
ponižava,
žalosti ili
vrijeda. Svaka
medalja ima
dva lica.
Treba to znati,
ali treba
gledati ono
lice koje je
plemenitije,
cjelovitije i
koje više
govori od
naličja*

U srca vratiti zahvalnost i ljubav

Lice i naličje iste medalje

Ovaj mjesec zaredala su slavlja. Bio sam radostan sudionik na mnogima. Nezaboravno slavlje je proslava sto godina samostana karmelićana u Somboru. Slavlje dobro pripremljeno i vrlo lijepo dogođeno. Slila se rijeka pobožnih hodočasnika – naroda iz raznih jezika i kultura – svi slave Boga i zahvaljuju na daru Karmelske prisutnosti i duhovnosti kroz sto godina. Stjecajem okolnosti, kao biskupski ceremonijal, vodio sam pontifikalne obrede na misama na slovačkom, njemačkom, mađarskom i hrvatskom jeziku. Obukao sam se u liturgijsko odijelo u 6,50, a odložio isto odijelo u 13,40. Nije bilo teško. Svi ti narodi, sva ta slavlja, davala su snagu i polet ne samo i mom duhu, nego i svim dušama. Zašto? Vladovala je ljubav i prepoznatljivost bogatstva različitosti. Nikom nije smetalo što se pjevalo na raznim jezicima i što su neki »zauzeli dobre pozicije« i ostali na sve četiri mise. Izdržali su i radovali se. To je moja Bačka. To je moja Crkva. Ponosan sam, radostan i zahvalan. Nije me ovaj događaj uputio samo na prošlost, nego sam doživio da je i sada moguće, upravo onako, kako to Evanđelje i Saborski dokumenti žele biti jedno u ljubavi, u svim razlikama i različitostima. I kada je Kardinal još dodao u cijelom događanju da je to znak životnosti naše Crkve, srce mi je bilo puno, jer uistinu to nije bila prošlost nego se dogodilo sada. Hvala Bogu.

UJEDINJUJE NAS CILJ: Tako sam pun duha radosti slavio Dužijancu u Bajmoku. Liturgijski savršeno organizirana, skromna ali lijepa, ljudi mirnoga srca, zahvalni, tihi, pobožni... Navečer u kolu skromno ali mirno, jednostavno i naše. Nikom ne smeta, a nas oplemenjuje, i dok znamo pravilno organizirati slavlja, temelj je mir a plod ljubav. Sudjelovao sam na Okruglom stolu prigodom XX. godina Prvog saziva kolonije naive u tehnici slame. Rad pun ljubavi. Strpljivost i ustrajnost pobjeđuje. Razgovor i druženje. Svi se razumiju, raduju i poštuju. Sjedinila ih jedna vrlo prolazna, a ipak draga stvarnost – slama. Kako je lijepo biti s ljudima! A onda gosti iz Aladinica, iz Velike u Tavankutu. Sloga, zajedništvo, radost. Znamo slaviti i znamo biti domaćini. Prisjećam se i vrlo pobožne pripreme za žedničku

Dužijancu. Tri dana molitve, tri dana razmišljanja, ispovijedanja i zajedništva. I ponovno isti osjećaj, isti dojam: ljudi koji mole, koji znaju što hoće, koji su zajedno oko Boga, radosni su i jedinstveni. Dok tako sređujem u sebi dojmove, primjećujem jednu lijepu stranu naše hrvatske zajednice. Ujedinjuje nas cilj i način kako se do tog cilja dolazi. Ujedinjuje nas slavljenje i ljubav prema toj činjenici. Znamo se okupiti i slaviti kada nam je srce ispunjeno plemenitošću kao što je zahvalnost i ljubav. Zar bi trebali onda stalno slaviti? Mislim da ne. Ali bi trebali stalno zahvaljivati i paziti na najvažniju krepost, a to je ljubav. No, ona se ne može kupiti nego se treba živjeti. I zahvalnost i ljubav. Prisjećam se male crtice iz najnovijeg katoličkog lista Zvonik, kada jedno dijete šteti i posuđuje novac da od svoga oca otkupi jedan sat za sebe, da mu bude otac. Kakva čudna pojava. Međutim, imam dojam da bi i mi trebali naći sredstva, ali ona duhovna da bismo u svoja srca vratili povjerenje, zahvalnošću i ljubavlju. Čini mi se da te dvije kreposti toliko oplemenjuju i mijenjaju čovjeka da su jedino one, uz Božji blagoslov, sposobne i sačuvati i oplemeniti našu zajednicu. Ona je potrebna upravo toga lijeka. Naime, druga strana medalje više žalosti.

NE BJEŽATI OD ODGOVORNOSTI: Između tih slavlja i tih divnih susreta nema tjedna, a da se ne dogodi nekakav »razlaz«, ostavka, optužba, sukob. Razmišljam posve kršćanski. Naš Gospodin, Isus Krist, postao je čovjekom da ispuni »Očevu volju«, a ta volja je bila njegova smrt na križu iz ljubavi prema čovjeku da izvrši djelo spasenja – novoga stvaranja. Što bi se dogodilo da je Gospodin Isus ponižen, a bio je ponižavan, ostavljen, a bio je ostavljan, uvrijeđen, a bio je vrijeđan, »dao ostavku«? Ne bismo imali plodove spasenja. Čamili bi u tami nevjere i nemilosti. Dakle, nije kršćanski davati ostavku i izmicati svoje rame ispod tereta odgovornosti za svoj narod. Ja znam da političari i politička »etika« misle drugačije. Ali i za njih postoji Bog. Postoji i isto načelo. Ne može uvrijeđenost, poniženje, nerad i nakon toga ostavka uroditi plodom odgovornosti. Istupanjem iz zajednice se samo ta zajednica osiromašuje. Istupanje nije kon-

struktivno, kao što nije konstruktivno ni kritiziranje. Konstruktivna je kritika i to ona pravedna i prava, rečena i dorečena u krugu onih kojih se tiče. Nakon svih ovih lomljenja i lomova može se postaviti opravdano pitanje: Je li naša zajednica još postoji? Nakon toliko lomova, cijepanja, podjela, nesloga, ostavki tko je još uz nekoga i tko je s kim? Pavao se gorko pitao za korintsku zajednicu zašto se dijele na Petrove, Pavlove, Apolonove... zašto ne shvaćaju da nije na križu umro za njih ni Petar, ni Pavao, ni Apolon, nego Krist. Zašto pojedinci i skupine u našoj zajednici ne shvaćamo da svako sukobljavanje, distanciranje oslabljuje hrvatsku zajednicu i mene osobno. Ne mogu izmaknuti svoje rame ispod križa odgovornosti za svoj Narod. To nije moralno i nije kršćanski. Ponovno sam svjestan da politika poznaje neku drugu zakonitost. No, kao kršćanin, ne mogu se odreći svoje kršćanske zakonitosti i Kristovske misli. Ta Kristovska misao nas ipak moralno obvezuje da ne napuštamo i ne izbjegavamo zajedničke odgovornosti za Zajednicu. Ako Zajednica trpi, to je kao jedno tijelo koje ima mnogo udova pa kada trpi jedan ud, trpi cijelo tijelo, uči nas apostol Pavao. Zar ne osjećamo da ako trpi netko u našoj Zajednici trpimo svi? Kako netko može biti odgovoran član Zajednice, a da ga ne boli to što boli cijelu zajednicu. Kako se može od te Zajednice amputirati i ostati samostalni otok? Nije li zakopao talente...? Bojim se da će se svakom od nas u tom slučaju vratiti istom mjerom. I to ne samo od Zajednice, nego i od Boga. Ne mogu imati mirnu savjest ako sam u toj zajednici čimbenik koji nanosi bol. Mislim da bi ova slavlja koja su tako lijepa i plemenita trebala osvijestiti sve nas i ujediniti oko onoga što nas obogaćuje, raduje, ispunja, a ne gledati na ono što nas ponižava, žalosti ili vrijeđa. Svaka medalja ima dva lica. Treba to znati, ali treba gledati ono lice koje je plemenitije, cjelovitije i koje više govori od naličja. Jer ipak je drugo lice, a drugo naličje. Živimo svoje lice, a ne naličje. Lice je lijepo. Naličje je ovaj čas ružno. Treba ga popraviti. To možemo samo zajedno i samo sa dvije kreposti: zahvalnost i ljubav. Što bi bilo čovječanstvo da Krist to nije darovao čovjeku u logici križa...? ■

Piše:
Alojzije Stantić

Od zemunice do salaša (XVII. dio)

Živina sitni zubi u Bešlićevom majuru

Gazda Lazo, kako su ga najčešće zvali, odranjivo je svinje rase mangolice, obaško je imo praslitište za oko 40 – 50 krmača i neristova. Poljske (za ispašu) svinje je držo u obaškim oborima, a obaško je gojio (tovio) ranjenike (tovljenike). Ugojene bikove i ranjenike je prodo i slao vagonima Gavriloviću u Petrinji, u Beč i Budimpeštu, a med kupcima je bio u subačanin Korhec, bajmački kasapin (henteš, mesar) Cindel i drugi kasapi. Za utovar jednog vagona ranjenike su odneli na 15-20 kola s jednim-dva ranjenika, koliko su bili teški. Onda su prodavali ranjenike barem od 150 kila pa i teže, tovarili su ji na gencijama (željeznički kolodvor), čak je i najmanja imala utovarnu spratnu rampu za ranjenike. Ondašnji vagoni su mogli nosit teret od deset tona, bili su kratki i dvoosovinski, a za ranjenike su ji pravili na sprat.

Oduvik teretni voz sa živom živinom imo pridnost vožnje ispid svi drugi teretni vozova, pa su tog prija podne ode utovarane ranjenike već istog dana el najkasnije u noć istovarali u Budimpešti, Zagrebu, Beču i drugim velikim varošima.

Više puta spominjan, po tom izgleda i velik kupac ugojeni bikova i ranjenika od *Laze Bešlića* bio je i *Korhec* (*Korhec Gyula* /*Julije*/) koji je u Subatici bio na velikom glasu po pravljenu »kobasičarski proizvod«, a najviše je bio poznat po salami. Po jednom podatku Korhec je 1929 godine klao godišnje 600 kom rogate marve, 800 teladi i 1000 svinja. Bešlić je odranjivo zdravo dobru marvu i ranjenike, pa je zato i imo zahtivne kupce, velike henteše, koji su dobro plaćali ovaku robu.

Sve dok posli II. svetskog rata, dok nisu došli u modu nove rase »mesnati« svinja, s daleko većim postotkom mesa naspram

masti, u Panonskoj niziji su najviše odranjivali svinje mangolice. Odlika njim je da su bili masni, slanina široke s dobrom čovičjom podlanicom, sa šunkom u dva reda prošarana sa slaninom. Meso, još više slanina, a najviše šunka ovi svinju ukusom nadmašuju sve dosadašnje rase svinja. Sad su na Zapadu opet počeli da traže šunku i meso i mangolice jel joj je i meso daleko najukusnije. To mož da razumi čeljade ko

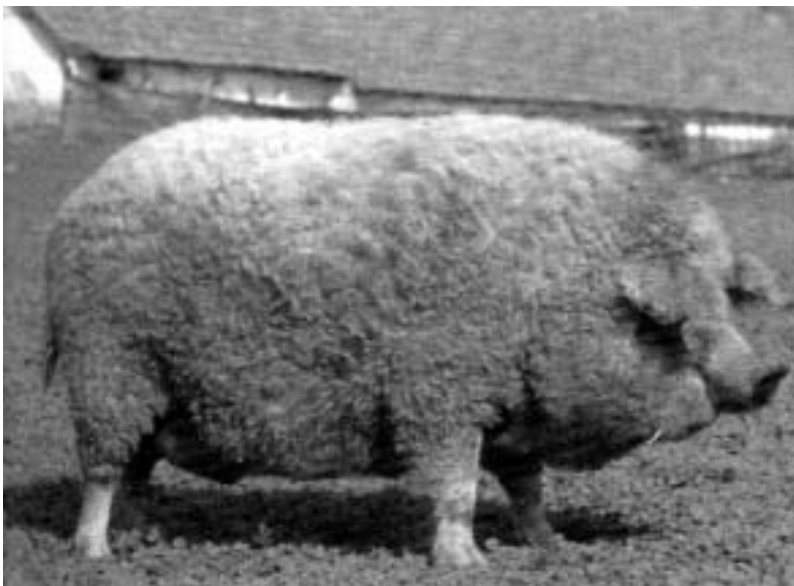
ganjce, vunu, sir, a škartirane ovce je prodo cincarima (henteš samo za ovce). Čoban je ovce napasivo dok snig nije pokrio ravan, a dotleg ji je napasivo travom, posli na kuruzištima i žitištima. Po snigu je ovce u ovčinjaku ranio kuruznom.

PILEŽ: U majuru su odranjivali kokoške, morkače (biserke), pučke, guske i patke, o kojima se starala obaško pogoda divojka guščarka. Lazina supruga Nina je pravila

novce od prodati jaja, kokošivi i zimi od pućaka, ukljukani pataka i gusaka. Svi koji su pripovidali o piležu spominju da ga je bilo toliko da mu se ni broja ne zna. Nina je znala kopunit (kastirat) pivčice, s njima je pojeptinila odranjivanje pileža. Tom je znanju podučavala i komencijaške žene.

Nuz pomoć rane iz obližnjeg rita jeptinije su odranjivali patke, a guske u avliji na ledini. Posli risa guščarka je guske napasivala na strniti.

UZORAN GAZDALUK: Velik gazdaluk je bogomdan da se na njemu odranjiva toliko živine koliko za

Ranjenik mangolica

ide današnju skoro svu od mesa svinjsku šunku, svedno koje rase svinja, a ijo je i šunku mangolice. Iako debala slanina mangolice je ukusna, osobito kad odleži, kad »sazrije«, posli najmanje 4-5 miseci onda je za pamćenje kad se spari s mekanim kruvom somuna iz parasničke, peći, s paprikom i paradičkom. U to se i danas mož uirit čeljade koji se odvaži i ode na »Takmičenje risara«, di u risarskom ručku risarima, a i gledačima nude taku slaninu, kad god osnovnu mrsnu ranu salašara.

OVCE: Bešlić je imo komencijaša čobana, koji je čopor od oko tri stotinak ovaca napasivo u jendecima nuz stančički (stanišički) drum i u mlaki dolova na Šari. Čobanluk mu je bio od hasne, plaćo je za kup za pašu i komenciju čobanu, od hasne koje su mu donosile ovce: prodavo je ja-

nju mož nastaćit rane. Zato Bešlić osim žita nije prodavo ništa od kojekake rane za živinu, već je nju prodo kroz odranjenu živinu i s njom unovčio i ljudski rad. Na tom svaćanju se temeljilo ondašnje razumno gazdovanje zato je onda zemljodilstvo bilo najjača gospodarska grana zemlje. Lazo je i u tom pridnjačio jel je skoro sav višak žita prodo ko sime, kojem je u to vrijeme cina bila za oko 50 posto veća od žita za brašno. Kad se ovom doda da je i tušta krupne živine prodo za sime (rasplod) onda se vidi koliko je tako gazdovanje donosilo veliku hasnu. Zato je Bešlić nuz stvorenu hasnu i zdravo razumno trošenje novaca više neg utrostručio tal od oca Tadije. Ne triba se čudit da se i danas često pripovida o napridnom, uzornom gazdovanju *Laze Bešlića*. ■

Priča o Hrvatima – 19. stoljeće (58.)

Ljudevit Gaj

Kratku osnovu objavio je u 21. godini, a prvu je knjigu, u kojoj je opisao biljni svijet Krapine i okolice, objavio sa 16 godina – naredne je godina objavio knjigu o dvorcima iz okolice Krapine

Piše: Zdenko Samaržija

Ljudevit Gaj rođen je 8. srpnja 1809. godine u Krapini u obitelji češko-francuskog podrijetla u kojoj se govorilo njemačkim jezikom. Još u ranoj mladosti pisao je pjesme, pretežito na njemačkom jeziku. Na studijima u Beču, Grazu i Pešti dolazi u kontakt s nacionalnom omladinom.

Družeći se s *Kollárom* i *Šafarikom*, oduševio se panslavizmom. U *Kratkoj osnovi horvatsko-slavenskog pravopisanja* (Budim, 1830.) predložio je pravopisne reforme hrvatskog jezika na principu da se svaki glas treba pisati samo jednim i uvijek istim slovom. Pravopis je izradio na principima ćirilice kao nacionalnog pisma preuzevši češke dijakritičke znakove (č, š i dž...).

ILIRIZAM I KROATIZAM: Opirući se mađarskom nacionalizmu i prihvaćajući ideju narodnog jedinstva preuzeo je ilirsko ime za sve Južne Slavene. Gaj je bio uvjeren u autohtonost Južnih Slavena kao potomaka starih Ilira, što mu je pružilo opravdanje za ideju ujedinjenja Južnih Slavena pod ilirskim imenom kao zajedničkim prezimenom. Ljudevit Gaj, *Vjekoslav Babukić* i *Antun Mažuranić* zamislili su takav književni jezik koji bi spojio stariju hrvatsku jezičnu tradiciju s novijim jezičnim tendencijama.

Ljudevit Gaj

Hrvatska

Još Hrvatska ni propala dok mi živimo, visoko se bude stala kad ju zbudimo. Ak je dugo tvrdo spala, jača hoće bit, ak je sada u snu mala, će se prostranit. Hura! nek se ori i hrvatski govori! Ni li skoro skrajnje vrijeme da nju uzvisimo, ter da stransko teško breme iz nas bacimo?

Stari smo i mi Hrvati, nismo zabili da smo vaši pravi brati, zlo prebavili. Hura! nek se ori i hrvatski govori! Oj, Hrvati braćo mila, čujte našu riječ, razdružiti nas neće sila baš nikakva već! Nas je nekad jedna majka draga rodila, hrvatskim nas, Bog joj plati, mlijekom dojila. Hura! nek se ori i hrvatski govori!

Nasuprot njima stajao je *Vuk Karadžić*, koji je stvarao srpski štokavski književni jezik ijekavskog izgovora te se u potpuno sti oslonio na novoštokavski ijekavski govor. Polemike s Karadžićem, kao i koncepcijske nesuglasice iliraca sa srbijanskim kneževskim dvorom dovele su do udaljanja, nedugo zatim i antagonizma između pristalica Vuka Karadžića i ilirica, sada pod sve snažnijim utjecajem *Ivana Kukuljevića Sakcinskog*, koji se, postupno, odriču ilirizma i postavljaju novu koncepciju, koncepciju kroatizma, koju će učvrstiti djelatnost *Ante Starčevića*, *Ivana Mažuranića* i *Josipa Jurja Strossmayera*.

NOVINE: Pokrenuo je 1835. godine izdavanje novina na hrvatskome jeziku, isprva na kajkavskom narječju, a ubrzo prelazi na

štokavsko narječje. Utjecaj njegovih novina bio je golem među svim Južnim Slavenima, osobito Hrvatima. Protiv Gaja uzdigla se mađarska inteligencija, dijelom i bečki dvor, no i vlada Osmanlijskoga Carstva jer su se Gajeve ideje i koncepcije njegovih suradnika širile i po Bosni i Hercegovini.

ZABORAV: Nakon 1848. godine Gajev je utjecaj posve opao. Priklonio se Bachovom pogledu na tranziciju u feudalizam, što ga je izoliralo od nekadašnjih suradnika. Godine 1853. optužen je za veleizdaju (1853.) Gaj je definitivno slomljen te se do kraja života bori za golu egzistenciju i osobnu slobodu. Umro je zaboravljen 1872. godine u Zagrebu.

Retrospektivna izložba crteža Stipana Šabića u Subotici

Crteži s puta

*Izloženi radovi, iako nastali u približno istome vremenskom razdoblju, predstavljaju dijelove dviju zbirki *
Izložba zaokružuje i u cjelovitosti prikazuje rad Stipana Šabića kao slikara*

Retrospektivna izložba crteža likovnog umjetnika *Stipana Šabića* (1928.-2003.) pod nazivom »Crteži s puta« otvorena je u četvrtak 21. srpnja u Zavičajnoj galeriji dr. Vinko Perčić u Subotici. Izloženi radovi, iako nastali u približno istome vremenskom razdoblju, predstavljaju dijelove dviju zbirki – legata koji je njegova supruga *Justina Šabić* nakon slikareve smrti ostavila Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice i Zavičajna zbirka dr. Vinko Perčić.

vijest i duhovnost »Ivan Antunović«, zaslužnog i za nakladu sadržajnog kataloga koji prati izložbu, okupljenima se obratio predsjednik Instituta vlč. *Andrija Kopilović*.

Šabić je svoje crteže nerijetko znao popratiti i stihovima, koji se mogu naći na poledini njegovih radova. »Kiša« i »Tražim lijek« naslovi su stihova koje su ovom prigodom pročitale *Lidija Sarić* i *Sunčica Kopunović*.

Izložbu je službeno otvorila autorica poptava *Ljubica Vuković* koja je obrazložila

sredine sedamdesetih do sredine osamdesetih«, kazala je ova povjesničarka umjetnosti. Objašnjavajući sam postav izložbe, koji u stalno izložena djela Zavičajne galerije dr. Perčića uvodi i Šabićeve crteže, *Vukovićeva* je istaknula kako takva koncepcija ne predstavlja slučajnost: »Ovakvim postavom se uspostavlja poseban odnos s donatorom zgrade Galerije i njezine zbirke s ovim slikarom. Na taj način održava se kontinuitet njihova međusobnog dijaloga i prijateljstva započetoga još za njihova života.«

TEMATSKI OKVIRI: »Crteži s puta« donose 46 likovnih ostvarenja koja se, kako se navodi u katalogu izložbe, tematski mogu svrstati u dvije skupine. Jednu skupinu čine crteži koji su nastali na mnogobrojnim slikarevim poslovnim putovanjima, a bilježe pogled na pejzaže i vedute, te ljudske likove. Drugu skupinu čine crteži nastali na putovanjima koja nisu bila poslovne naravi. Oni prikazuju bolničke čekaonice, dvorišta i ambulante u različitim gradovima.

Šabić je u naslovima svojih radova, uko-liko je to tema dopuštala, uvijek precizno navodio naziv mjesta u (ili na) kome je uočio inspiraciju, te je potom u »privremenom« atelijeru i pretvorio u likovno djelo. Najveću zainteresiranost umjetnik je u radovima pokazao za ljudske sudbine, koje, smještene u različita zemljopisna odredišta »s puta«, dane u jednostavnom crno-bijelom koloritu crteža i formirane u obliku portreta ili figure, pričaju svoje priče, skrivene negdje među ramovima.

Izložba je otvorena do 23. rujna, a možete je pogledati utorkom i petkom od 10 do 12 sati, te četvrtkom od 14 do 16 sati. Izvan navedenih termina, izložba se može posjetiti samo uz najavu na telefon 555-128. Na dan Dužijance u Subotici, 14. kolovoza Galerija će biti otvorena od 10 do 14 sati. U sklopu izložbe posjetitelji su u mogućnosti pogledati i dokumentarni film o Stipanu Šabiću, autora *Rajka Ljubića*.

D. Bašić Palković

Otvaranje izložbe:

Andrija Kopilović, Ljubica Vuković, Olga Kovačev Ninkov i Justina Šabić

Postavka, čiji je realizator Gradski muzej – Subotica, je upriličena u vrijeme žetvenih svečanosti »Dužijanca 2005.«, te povodom dva desetljeća postojanja Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu, čijem je postojanju Šabić dao značajan doprinos.

OSVRT NA MANJI SEGMENT ŠABIĆEVA OPUSA: Viša kustosica Gradskog muzeja u Subotici *Olga Kovačev-Ninkov* je pozdravila sve nazočne, a u ime Katoličkog instituta za kulturu, po-

la, kako se ovom izložbom, nakon dvije samostalnice izložbe koje su održane posljednjih godina u galeriji Likovni susret (2001.) i u HKC »Bunjevačko kolo« (2004.), zaokružuje i u cjelovitosti prikazuje rad Stipana Šabića kao slikara. »Kako su na prijašnjim izložbama predstavljeni ponajprije radovi u tehnici pastela, koji čine i najveći dio slikareva opusa, na ovoj se izložbi osvrćemo na jedan njegov manji segment, na crteže. Ovi su radovi okvirno nastajali u rasponu od desetak godina tj. od

Dužijanca u Maloj Bosni

U nedjelju 31. srpnja u Maloj Bosni održat će se ovogodišnja proslava Dužijance. Sveta misa zahvalnica bit će služena u crkvi Presvetog Trojstva, u 10 sati.

Revija amaterskog filma

U okviru manifestacije »Somborsko ljeto« organizirana je retrospektiva filmova zagrebačke Revije amaterskog filma (RAF). Od 180 filmova ove Revije u Somboru je prikazana selekcija od ukupno 23 ostvarenja iz Austrije, SiCG, BiH, Nizozemske, Slovenije i Hrvatske. Posebno su zapaženi bili filmovi »Dobro jutro, maligna ćelijo«, novosadskog autora *Marina Maleševića*, »Alkohol« *Krune Janeša* iz Zagreba i »Betmen« *Zokija Zorića* iz Sombora. Jedan od vodećih ljudi RAF-a, *Oliver Sertić*, je u obraćanju publici nakon projekcije, izjavio kako je gostovanjem u Somboru, zabilježen najveći posjet njihovim filmovima do sada. Organizatori revije filmova istaknuli su kako je »Somborsko ljeto« postalo kulturno mjesto za okupljanje mladih, željnih dobre i kvalitetne avangardne ponude.

A. R.

Završeno Osječko ljeto kulture

Koncertom Simfonijskoga puhačkog orkestra Hrvatske vojske i projekcijom kineskog filma *Kuća letećih bodeža* 21. srpnja je završilo 5. osječko ljeto kulture na kojem je od 29. lipnja prikazano 48 kazališnih, glazbenih, filmskih, književnih i likovnoumjetničkih sadržaja.

Na koncertu, uz Simfonijski puhački orkestar HV-a, nastupila je sopranistica *Valentina Fijačko*, a Osječko ljeto kulture zatvorenim je proglasila članica osječkoga Gradskog poglavarstva *Mirjana Smoje*. U kazališnom dijelu

programa nastupili su osječki, zagrebački i splitski HNK, kazališta iz Zagreba, Požege i Virovitice, osječko Dječje kazalište te Lut-

kovno kazalište iz Maribora. Održan je i tradicionalni perofman-ce-art festival te izložbe radova *Ivana Tišova*, nove osječke likovne scene i izložba keramike i stakla 17. i 18. stoljeća.

U glazbenom dijelu premijerno je izvedena scenska kantata *Carla Orffa* *Carmina burana*, a uz Opernu noć, u izvedbi osječkoga HNK, koncerte su održali Moses gospel group, *Ivan Kapec* i Radio String Quartet. Za ovogodišnje Osječko ljeto kulture izdvojeno je 1,1 milijun kuna, od čega je 600 tisuća osigurao grad, 175 tisuća Ministarstvo kulture, a ostatak sponzori.

Počeo 10. međunarodni kazališni festival mladih u Puli

Deseti međunarodni kazališni festival mladih ove se godine održava u Puli od 27. srpnja do 10. kolovoza, a popratit će ga sedam radionica koje će okupiti 120 sudionika iz Hrvatske i

svijeta, najavio je umjetnički voditelj Festivala *Aleksandar Bančić*.

Po njegovim riječima Međunarodni kazališni festival mladih nastao je prije deset godina i prvi je i jedini kazališni edukacijski festival u Hrvatskoj. U tijeku tih deset godina omogućio je mladim kazalištarcima svih struka da svladaju manje poznate kazališne vještine. Prva glazbeno-kazališna radionica »Musical« *Marka Hardyja* temelji se na povezivanju glasovnih mogućnosti i tijela u skladnu cjelinu. Druga radionica pod nazivom »Akustična tragička maska, kreacija kora i karakterizacija lika u grčkoj tragediji«, koju vodi grčki redatelj *Goerge Zamboulakis* i izrađivač maski te kostimograf *Thanos Vovolis*, temelji se na vježbama disanja, glasa i pokreta te na susretanju s maskom i njezinu prihvaćanju. Do kraja su na rasporedu i radionice pod nazivom »Plesne tehnike«, »Commedia dell'arte«, »Tijelo i glas«, »Kazalište potlačenih« i »Skladateljska radionica« koju će voditi *Bashkim Shehu*.

Novi broj »Matice«

Izšao je srpanjski broj »Matice«, mjesečne revije koju izdaje Hrvatska matica iseljenika. I u ovom broju možete pročitati brojne zanimljive teme u već poznatim rubrikama koje se bave Hrvatima u svijetu i domovini.

Završen 20. saziv kolonije slamarki »Tavankut 2005.«

Strpljivost i ustrajnost pobjeđuju

*Na ovogodišnjoj Koloniji sudjelovale su 34 slamarke i desetak učenika osnovnih škola **

Dr. Andrija Kopilović je ispred Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« predložio organiziranje simpozija koji bi na stručnoj razini otvoreno i objektivno govorio o slamarstvu

Još jedan saziv prve kolonije naive u tehnici slame je završen. Ovoga puta dvadeseti. Tijekom tjedan dana, od 17. do 23. srpnja, u prostorijama OŠ »Matija Gubec«, koja je od samih početaka ove tavankutske likovne prakse domaćin i ateljer slamarki, u radu Kolonije sudjelovale su 34 slamarke i desetak učenika osnovnih škola koji su tijekom godine pohađali slamarske sekcije u Tavankutu i Subotici.

Prema riječima voditeljice Slamarske sekcije u HKPD »Matija Gubec« Jozefine Skenderović, koja je i sama od prve kolonije uključena u slamarsko stvaralaštvo, Kolonija je ove godine prvi puta bila tematska. Slammarke su tako ovoga puta stvarale djela na temu žetve i žita što je sukladno simbolici ovogodišnje Godine Euharistije.

OKRUGLI STOL: U sklopu ovogodišnje Kolonije u petak 22. srpnja održan je okrugli stol pod nazivom »Strpljivost i ustrajnost pobjeđuju«. Kako je istaknula voditeljica okruglog stola Jozefina Skenderović, večer je zamišljena kao prisjećanje na protekla dva desetljeća kolonije kroz koju je, prema njezinim riječima, prošlo više od stotinu slamarki, ali i poneki slamar, te sudjelovalo 56 umjetnika koji su stvarali u nekoj drugoj tehnici.

Predsjeđavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antu-

I mladi pokazuju interes za stvaranje u tehnici slame

nović« dr. Andrija Kopilović se na početku izlaganja, prisjetio kako je prije 15 godina na nagovor Branka Išvančića, danas poznatog hrvatskog redatelja dokumentarnih filmova, pokrenuo realizaciju zamisli o obnovi mladosti duha u ovom mjestu.

Analizirajući termine sadržane u naslovu okrugloga stola, a u kontekstu vremena, Kopilović je kazao: »Svi žurimo, ne stižemo, uvijek nam manjka vremena. Umor je neprijatelj stvaratelja, a umoran je onaj čovjek koji stari«. On je istaknuo i kako je za stvaranje u tehnici slame potreban jak karakter, posebice i zbog toga što ovakva umjetnost ne posjeduje komercijalni karakter. »Svi ovi čimbenici potrebni da bi se sačinilo jedno ovakvo djelo ukazuju na to da ne može svatko biti slamar. Zato njihova strpljivost i ustrajnost jesu prkosna i izazovna pobjeda«, zaključio je Kopilović.

ZAGONETNOST TEHNIKE SLAME: Na okruglom stolu govorio je i akademski slikar Josip Ago Skenderović koji je ujedno bio i gost ovogodišnje Kolonije. »Oduvijek sam želio vidjeti kako se izrađuju slike

Za slamarstvo je potrebna strpljivost

Svečana akademija prigodom završetka Kolonije

Dvadeseti saziv prve kolonije naive u tehnici slame »Tavankut 2005.« završen je svečanom akademijom u subotu 23. srpnja, u okviru koje su osim domaćina, HKPD »Matija Gubec«, nastupila kulturno umjetnička društva HKUD »Dubrave« iz Aladinića u Bosni i Hercegovini, te KUD »Ivan Goran Kovačić« iz Veličke u Hrvatskoj.

Izložba radova s ovogodišnje Kolonije

Radove nastale tijekom 20. saziva Kolonije moći ćete pogledati na izložbi u vestibulu Gradske kuće koja će biti otvorena 12. kolovoza, dva dana prije središnje proslave »Dužijance 2005.« u Subotici.

u ovoj tehnici. To je za mene bilo nešto zagonetno i nedokučivo, a to su stvari koje ujedno umjetnost i čine uzvišenom«, istaknuo je ovaj slikar koji već duže vrijeme živi u Parizu, napominjući kako će neke od elemenata slamarske tehnike u budućnosti možda uvesti i u svoje radove.

Predsjednik HKPD »Matija Gubec« Branko Horvat, svoje je izlaganje započeo konstatacijom kako se od samih početaka Kolonije vidjelo »da se na ovom planu puno toga može uraditi«. Horvat je, između ostalog, podsjetio i na veliku podršku Koloniji od strane Katarine Tonković Marijanski i Olge Šram, te u tom kontekstu spomenuo i Anu Crnković, prema njegovim riječima, veliku snagu u vrijeme početaka Kolonije.

»Međusobnim susretanjem i razmjenom iskustava unaprijeđen je rad. Omogućeno je da se radovi slamarki prezentiraju diljem Europe. Uspjeli smo slamarstvo izdignuti iz anonimnosti«, kazao je Horvat napominjući da vrh zamišljenog cilja glede afirmacije ovog autentičnog stvaralaštva još nije dostignut.

Sudionici okruglog stola

macije ovog autentičnog stvaralaštva još nije dostignut.

EVOCIRANJE USPOMENA: Okupljene slamarke su se ovom prigodom prisjetile uspomena s proteklih saziva Kolonije. Jedna od slamarki se zahvalila predsjedniku Društva Branku Horvatu na istrajnosti, uz duhovitu opasku kako »nije bilo lako svih ovih godina 'izaći na kraj' s ovoliko žena«. Nagoviješteno je i kako se priprema

monografija o Koloniji, a uspjeh slamarke Marije Ivković Ivandekić koja je za svoj rad dobila nagradu »Pro Urbe«, sudionici okruglog stola istaknuli su i kao vid priznanja umjetnosti u tehnici slame. Sudionici su naglasili i da je unutarnja snaga Kolonije tijekom ovih godina rezultirala činjenicom da je ovo stvaralaštvo postalo sinonimom za Tavankut.

UTVRDITI JASAN STATUS SLAMARSTVA: Završni dio okruglog stola bio je usmjeren na pitanja vezana za budućnost Kolonije i slamarstva uopće. Zaključeno je kako bi bilo neophodno utvrditi jasan status slamarstva i njegovo mjesto u povijesti naivne umjetnosti. Također, Josip Ago Skenderović je napomenuo nužnost određivanja jasnih ciljeva Kolonije, referirajući na status kolonija naive kakve su one primjerice u Hlebinama ili Kovačici.

Dr. Kopilović je ispred Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« predložio organiziranje simpozija koji bi na stručnoj razini otvoreno i objektivno govorio o slamarstvu.

Predloženo je i da se istraži arhiva Društva koje posjeduje preko 600 radova u tehnici slame, te kako bi glede utvrđivanja statusa slamarstva, trebalo uvidjeti odnos prema ovakvoj formi i u drugim zemljama gdje je stvaranje u tehnici slame, na različite načine, prisutno.

Slamarke u holu OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu

D. Bašić Palković

Crtić »Madagaskar« ili o hrvatskom prevodilačkom umijeću

Srce važnije od želuca

Potreba da se poštuje hranidbeni lanac, zaprijetila je prijateljstvu lava i zebre. Pitanje je, naime, ovoga filma kako da lav bude sit, a zebra cijela

Piše: Zdenko Samaržija

U hrvatskim se opustjelim kinematografima ovih tjedana vrti još jedan solidan uradak iz radionice crtića DreamWorks. Obiteljski film »Madagaskar«, kao uostalom i ostali crtici napravljeni računalnom animacijom, poput »Izbavitelja«, »Ribaribi grize rep«, »Potraga za Nekom« ili »Shreka« (i prvi i drugi dio), zabavit će (čak) sat i pol vremena vrlo kritičnu dječju publiku, ali i njihove pratitelje. Osim u zanimljivo ispričanoj priči i jasno izraženim karakteristikama likova, što je osobito važno zahtjevnim najmlađim gledateljima, gledatelji će uživati u odličnoj glazbi, vrsnim sporednim likovima, koji su, čini se, tu da zabave odrasle, a ako se odraslima štogod u filmu učini nelogičnim, naivnim ili nedorečenim, samo neka pogledaju patuljke oko sebe; vidjet će kako djeca uživaju u filmu. Međutim, kao i svaki film sinkroniziran na hrvatski jezik, i ovaj ima 'ono nešto' što podgrijava vjeru u budućnost hrvatskoga glumišta i kinematografije uopće.

Zvijezda njujorškoga zoološkoga vrta je lav Alex. Svakoga dana s prijateljima izvodi predstavu za posjetitelje u čemu mu pomažu Marty, zebra, koja proslavlja deseti rođendan, Melman, žirafa hipohondar, i Glorija, nilski konj. Djeca su zoološkoga vrta i potpuno su otuđeni od stvarnoga svijeta. Osigurana im je hrana i mnogo pogodnosti i ne moraju ni o čemu brinuti. Uživaju u slavi i brižno rede svaki detalj svoga loocka. Poput pravoga glamoora, razmaženi su i preziru ruralnu kulturu, svijet prirode, vode isprazne razgovore i neodoljivo podsjećaju na samozvanu glamuroznu društvenu elitu hrvatske metropole ili bilo kojeg našeg grada. U toj luckastoj šizofrenoj stvarnosti, likovi su ipak vrlo simpatični.

ZAPLET: Za rođendan je zebra Marty poželjela vidjeti kako izgleda izvanjski svijet, a kada su njeni prijatelji shvatili da je nema u nastambi, počela je potraga. Pingvini, u paralelnoj, ali ne i sporednoj radnji, sanjaju o bijegu na Antarktiku i ko-

riste gužvu kako bi nestali iz zoološkoga vrta, kao, uostalom, i majmuni. Životinje su na Glavnom željezničkom kolodvoru, koji je nacrtan besprijeekorno, na nevolju pustolovne i poduzetne zebre, opkolili njujorški policajci i vratili ih u zoološki vrt. Međutim, demokratska je javnost u bijegu životinja čula vapaje za slobodom i prisilila upravu da životinje vrati u prirodni okoliš.

SRCE I ŽELUDAC: Učinkovita subordinacija unutar mafijaški organiziranih pingvina te sjajan štos koji je izveo jedan od dva zatvorena majmuna, omogućili su pingvinima da se oslobode zatočeništva te da preuzmu upravljanje brodom. U kaotičnoj promjeni kursa, s broda su ispali drveni sanduci s nekim životinjama i ubrzo su se lav, zebra, nilski konj i žirafa našli na kopnu. Isprva su mislili da se nalaze na Floridi i ušli su u prašumu tražeći ljude, no našli su u toj netaknutoj rajskoj prirodi čovjeku bliske srodnike, lemure. Samodopadljivi vladar lemura nastoji s pridošlicama uspostaviti dobre veze, dok je njegov debeljuškasti savjetnik, koji više liči gremlinu nego lemuru, nepovjerljiv, osobito prema lavu. Upravo će se to pokazati velikom istinom. Naime, lav bez identiteta i svijesti kako nastaje njegova hrana, meso, u divljini poprima svoju pravu čud. U maniri moćnih filmova o vampirima, u kojima se vampiri stide svoje prirode, i lav je, zbog krize identiteta, upao u emotivnu krizu izazvanu potrebom za hranom. Potreba

da se poštuje hranidbeni lanac dovela je u pitanje prijateljstvo između lava i zebre. I kako to biva u svim bajkama, srce je pobijedilo želudac – nađeno je kompromisno rješenje da lav bude sit, a zebra cijela.

KVALITETAN HRVATSKI IZRIČAJ: U filmu nema primjene tehnološkog novuma – umalo sve što smo u filmu vidjeli, već je viđeno – što je jasan pokazatelj da je računalna animacija već duže vrijeme vrlo razvijena. Golema ozbiljnost animatora u izradi lica, osobito kada gestom lik treba pokazati emociju, pokazuje znalačko korištenje tehnike DreamWorksove ekipe. Nisu za odbaciti i masovke i pejzaži u kojima ima nevjerovatno puno detalja. Također valja istaći i Alexovu grivu, koju je, jamačno, bilo vraški teško nacrtati. Zaključimo, dječju su bolest odavnina iza računalnih animiranih filmova, a čini se da taj dio kinematografije izlazi i iz puberteta.

Maestralna sinkronizacija na hrvatski jezik, ne samo ovog filma već i mnogih drugih crtića, cjelovečernjih ili onih koji se puštaju u poluvremenu nogometnih utakmica, svjedoči da je sinkronizacija moćan dio hrvatske kinematografije. Tko se prisjeća hijena u »Kralju lavova«, dvojice sobova u »Legendi o medvjedu« (sobovima su posudili glasove Davorin Gobac i Edo Maajka) ili nezaboravnih doskočica u filmovima o Ušku Dugoušku koje su postale popularne i izvan hrvatskoga jezičnoga miljea, pokazuju hrvatsko prevodilačko umijeće. I, dakako, ozbiljnost pristupa sinkronizaciji. Dodajmo, i do tada neviđenu afirmaciju hrvatskoga jezika pomoću prijevoda stripa o Alanu Fordu.

U Madagaskaru glasove su odglumili, među mnogima, Boris Mirković, Ozren Grabarić, Drago Utješanović, Zrinka Cvitešić, Dražen Bratulić, Zlatan Zuhrić. Gledano iz kuta Hrvata izvan Hrvatske, ovakve bi crtice trebalo gledati, to jest, slušati kvalitetan hrvatski izričaj, i u dječjim vrtićima i školama i u krugu obitelji. ■

Završen 12. međunarodni festival europskog filma – »Palić 2005«

Tornjevi otputovali s Palića

Zlatni toranj za najbolji film ovogodišnjeg paličkog međunarodnog filmskog festivala dodijeljen je filmu rumunjskog redatelja Christi Puiua »Smrt gospodina Lazarescu«

* Nagrada publike pripala ostvarenju »Besudbinstvo« Lajosa Koltaija

U subotu, 23. srpnja, svečanom ceremonijom na paličkoj Ljetnoj pozornici završen je 12. međunarodni festival europskog filma – »Palić 2005«. Ove godine Festival je posjetilo 10.000 ljudi, a organizatori Festivala istaknuli su zadovoljstvo ovogodišnjim programom tijekom kojeg je realiziran broj predviđenih filmova.

Od iduće godine planira se realizirati ideja paralelnog odigravanja Festivala na Paliću i u Segedinu, koja je u manjoj mjeri započeta i ove godine.

NAGRADE U OKVIRU SLUŽBENE SELEKCIJE: Međunarodni ocjenjivački sud filmskog festivala koji su činili – ravnateljica Europske filmske akademije Marion Dering, glumica Labina Mitevska, redatelj Miroslav Lekić i Peter Meszáros, te skladatelj Kornelije Kovač, u okviru službene selekcije Zlatni toranj za najbolji film ovogodišnjeg paličkog međunarodnog filmskog festivala dodijelio je filmu rumunjskog redatelja Christi Puiua »Smrt gospodina Lazarescu« za, kako je obrazloženo, »čistoću izraza i otkrivenje u kinematografskom pristupu«. Nagradu je primila ataše za kulturu Veleposlanstva Republike Francuske u Beogradu Sonia Dupre. Srebrni toranj za »izuzetnu kombinaciju scenarija, režije i glume« pripao je norveškom autoru Akselu Hennieu za film »Uno«, dok je Brončani toranj – za otkriće u europskoj kinematografiji dodijeljen filmu prikazanom posljednjeg festivalskog dana »Adam i Paul«, irskog redatelja Lennyja Abrahamsona. Posljednji redatelj je bio nazočan ceremoniji dodjeljivanja nagrada i poručujući, kako se nada da ćemo se vidjeti i na idućem paličkom festi -

Dobitnik Zlatnog tornja: rumunjski film »Smrt gospodina Lazarescu«

valu, službeno zatvorio ovaj tjedan filma, u kome su kroz bogat i sadržajan program i jasnu izborničku koncepciju predstavljena recentna ostvarenja europske kinematografije. Specijalna nagrada u okviru ove konkurencije, a za originalni pristup u glumačkoj podjeli, dodijeljena je filmu »Predah« švedskog redatelja Bjorna Rungea.

OSTALE NAGRADE: Drugi festivalski ocjenjivački sud koji je promatrao filmove u okviru programa »Paralele i sudari«, a u čijem su se sastavu našli ugledni europski filmski kritičari, članovi Međunarodne federacije filmskih novinara i kritičara (Fipresci) – Živa Emeršić-Mali, Jean Roy i Ninos Fenek Mickelides, dodijelio je

nagradu »Si&Si Tolerance Award« mađarskom filmu »Diler« Benedeka Fliegaufa, dok je specijalna nagrada istog ocjenjivačkog suda pripala slovenskom filmu »Predgrade«, koji redateljski potpisuje Vinko Moederndorfer.

Nagrada publike u okviru programa »Paralele i sudari« pripala je bugarskom filmu Radoslava Spassova »Ukradene oči«, dok je najskuplji mađarski film svih vremena »Besudbinstvo« u režiji Lajosa Koltaija najbolji film po izboru publike u okviru službene selekcije.

Na kraju treba istaknuti kako i dalje ostaju otvoreni problemi infrastrukture Festivala – nedostatak prostora za projekcije u slučaju neadekvatnih meteoroloških prilika te mali kapaciteti za smještaj gostiju, kojih je, prateći tendenciju rasta Festivala, iz godine u godinu sve više. Do sljedećeg festivalskog izdanja ostalo je još dovoljno vremena, te nam ostaje nadati se da će sljedeće filmsko ljeto na Paliću, bez obzira na redni broj koji dobiva u svom predznaku (13.), biti još kvalitetnije i sadržajnije.

Postfestivalna revija filmova

Nakon filmske poetike svojstvene europskom filmu sezona projekcija na paličkoj Ljetnoj pozornici je nastavljena tradicionalnom Revijom filmova koju organizira Otvoreno sveučilište i koja traje do utorka 2. kolovoza. Sve projekcije počinju u 21 sat, cijena ulaznice je 100 dinara, a u slučaju lošeg vremena kišni dani se preskaču, nakon čega se revija nastavlja po ustaljenom redu. Preskočeni filmovi prikazivat će se 2. kolovoza. Organizator je osigurao besplatan prijevoz autobusom od Željezničkog kolodvora u Subotici do Ulice Istvána Kizúra na Paliću. Polazak iz Subotice je u 20:30, a povratak je 15 minuta nakon završetka filma, tj. oko 23:30.

D. Bašić Palković

Feljton: Značajni hrvatski skladatelji iz Srijema (3.)

»Šumska kraljica« Franje Štefanovića

*Opera-bajka »Šumska kraljica« najomiljenije je Štefanovićevo dječje glazbeno-scensko djelo**

»Šumska kraljica« je izvođena u Petrovaradinu, Novom Sadu, Vukovaru,

Đurđenovcu, Zagrebu, Križevcima, Veloj Luci, Splitu, Bečeju, Golubincima, Pančevu,

Staroj Pazovi, Zemunu, Novom Kneževcu, Sivcu, Vrbasu i Beški, a pančevački đaci snimili su je za TV Beograd Sadržaj ove opere-bajke je uzet iz narodnih priča, a bit mu je pružanje pomoći bližnjemu* Štefanovićevo glazba je romantična, izrazito pjevna, jasna i pregledna, a mnogi njegovi napjevi i zborovi odišu pravim narodnim ugođajem*

Piše: Đuro Rajković

Najomiljenije Štefanovićevo dječje glazbeno-scensko djelo je opera-bajka »Šumska kraljica«. Prvo izdanje ove opere dao je Štefanović tiskati i fotografijom, o svom trošku, 1922. godine u Novom Sadu. Na naslovnoj strani ovoga izdanja piše da je to igrokaz, vjerojatno stoga što djelo počinje s pet kratkih rečenica iskazanih govorom a ne pjevanjem. »Šumska kraljica« doživjela je 1972. godine u Novom Sadu svoje drugo izdanje u redakciji *Stanislava Prepreka*. Tiskana je u dvobroju 9-10 glazbenog časopisa za djecu i omladinu »Cvrčak« čiji je urednik *Tihomir Tapavica*, nastavnik glazbe. Opširan predgovor ovom izdanju napisao je zagrebački muzikolog *Josip Andreis*. Ovu su operu dobile na dar sve osnovne škole u Vojvodini. Koliko je poznato »Šumska kraljica« je izvođena u Petrovaradinu, Novom Sadu, Vukovaru, Đurđenovcu, Zagre-

bu, Križevcima, Veloj Luci, Splitu, Bečeju, Golubincima, Pančevu, Staroj Pazovi, Zemunu, Novom Kneževcu, Sivcu, Vrbasu i Beški. Pančevački đaci snimili su je za TV Beograd.

PLEMENITA PRIČA: Zbog velike popularnosti »Šumske kraljice« evo ukratko njenog sadržaja. Djevojčica Ružica traži u šumi jagode za svoju bolesnu majku. Iznenada se pojavi vilinska kraljica i pokaže joj mjesto s jagodama. Dok ih je brala, naiđe stari slijepi patuljak kome Ružica vraća vid njihovim sokom. Kao gospodar patuljaka doziva on šumskim rogom sve patuljke k sebi i proglašava Ružicu njihovom kraljicom. Tražeći je po šumi, naiđe Ružičin brat Dinko. Saznavši za njihovu bolesnu majku, stari patuljak joj želi pomoći. Vile donose ljekovitu travu za majčino ozdravljenje. Svi popijevkom i plesom slave ovaj događaj. Na rastanku Ružica i Dinko obećaju da će se opet vratiti kada im majka ozdravi.

Sadržaj je uzet iz narodnih priča, a bit mu je pružanje pomoći bližnjemu. S moralnog aspekta učinak takvog sadržaja je pozitivan i blagotvoran. Iako današnju djecu zanimaju drugačiji sadržaji, mogu iz prakse potvrditi, da su djeca veoma pažljivo pratila izvođenje »Šumske kraljice«. To znači, da dobar sadržaj pobuđuje osjećaje i vezuje pažnju prisutnima. Dječje operno stvaralaštvo je potrebno, jer djecu oplemenjuje i ispravno usmjeruje.

»Šumska kraljica« doživjela je svoje najveće priznanje u Vojvodini dvoipolgođišnjim izvođenjem u Srpskom narodnom kazalištu u Novom Sadu osamdesetih godina prošloga stoljeća. Izvođena je s dječjom operom »Proždrljivko« novosadskog skladatelja *Ernö Kiralya*. Radi što boljeg promicanja ovih opera izrađen je velik i lijep plakat u boji, veoma zanimljiv i privlačan djeci. Za izvođenje »Šumske kraljice« u SNP-u iznimno ju je inventivno

Franjo Štefanović,
petrovaradinski skladatelj (1879.-1924.)

orkestrirao novosadski skladatelj *Zoran Mulić*.

A sada evo bisera u svezi sa »Šumskom kraljicom«. Petrovaradinac *Kosta Nađ*, general armije u bivšoj Jugoslaviji, bio je učenik *Franje Štefanovića*. Kao dobar pjevač sudjelovao je u izvođenju Štefanovićeve opere. U »Šumskoj kraljici« pjevao je u zboru patuljaka. Na sceni Veselog teatra »Ben Akiba« u Novom Sadu, u okviru proslave Dana škole »Vladimir Nazor« iz Petrovaradina, čiji je pokrovitelj bio general Kosta Nađ, izvedena je 30. svibnja 1973. godine »Šumska kraljica«. Prije izvedbe, evocirajući uspomene na praizvedbu ove opere, kazao je između ostalog: »Još kao đak-osnovac zavolio sam i upamtio cijelu 'Šumsku kraljicu'. Kao borac-dragovoljac protiv fašizma u Španjolskoj, a zatim kao borac-partizan u Jugoslaviji, često sam, čak i u rogovima, pjevao napjeve iz 'Šumske kraljice' i vjerovao da mi je

Plakat za »Proždrljivko« i »Šumsku kraljicu« izvođenih u SNP-u u Novom Sadu

Naslovna strana prvog izdanja opere »Šumska kraljica« 1922. godine u Novom Sadu

to spasilo život u tim teškim danima. Pošto sam i u svojoj obitelji pjevao ovu operu, nju su naučili pjevati i moja djeca i moja supruga«. To je također jedan od dokaza omiljenosti Štefanovićeve glazbe i njegovog uspjeha u glazbenom odgoju djece.

ROMANTIČNA OPERA: Štefanovićeve glazbe je romantična, izrazito pjevna, jasna i pregledna. Mnogi njegovi napjevi i zborovi odišu pravim narodnim ugođajem. Ostao je vjeran glazbenoj tradiciji 19. stoljeća od koje se nije odmaknuo. Preopterećenost mnogim obvezama nije mu dopuštala proučavati modernu glazbu. Zato bi bilo pogrešno tražiti u njegovoj glazbi nešto drugo, nešto novije. Baš naprotiv, dječjoj glazbi najviše odgovara da bude skladana romantično zbog težnje za ostvarenjem jednostavne ljepote. Djeci nisu potrebni teški napjevi, komplicirane harmonije niti zamršeni ritmovi. Njima treba kristalno čista i pitka glazba, koju mogu lako

pamtiti i rado izvoditi. Iako Štefanovićeve glazbe ima svoj korijen u romantizmu, što je čini anakronom u svom vremenu, nju također treba izvoditi, kao i glazbu ostalih perioda, jer svojim sadržajem ima što da nam kaže.

Skladatelj *Stanislav Preprek*, Štefanovićev mlađi kolega i doskora jedini njegov biograf, kazao je jednom prigodom o Štefanovićeve glazbenom djelovanju sljedeće: »Kamo sreće da je svaki Petrovaradin imao svoga Franju Štefanovića. To treba značiti da bi svako mjesto, veliko ili malo, trebalo imati svoga skladatelja kao što smo mi, Petrovaradinci, imali Štefanovića, pa da se glazbeni život razvije poput našeg, a možda i u većem opsegu«.

Štefanovićeve glazbeni ostavštini spasio je od sigurnog uništenja Stanislav Preprek, a pisac ovih redaka predao ju je na čuvanje Sveučilišnoj nacionalnoj knjižnici u Zagrebu.

Pošto je Štefanovićeve glazba dobra, ne vidim zašto ne bi mogla postati poznatom i priznatom u svijetu. To bi bilo ostvarivo kada bi UNICEF snimio Štefanovićeve dječje opere na video-kazetu, razumije se, na engleskom jeziku. Potrebno je samo povezati se s ovom svjetskom dječjom organizacijom.

SACUVATI UMJETNOST I UMJETNIKE: A sada da zaključim: u današnjem nemirnom i nesređenom vremenu, ispunjenom tehničkim otkrićima, jedva da opažamo kako je i umjetnost pošla za njim, kako se sumnjive umjetničke vrijednosti proglašavaju otkrićima, kako ih lako i bez kontrole prima većina ljudi željnih senzacija. Gotovo da i ne vidimo, kako je pravih vrijednosti sve manje, kako se nekadašnja umjetnost postupno pretvara u zanat gdje se, kao i u drugim zanatima, sve radi po narudžbi i sve je podvrgnuto općoj komercijalizaciji.

Zato treba više ukazivati na one umjetnike, koji su svom dušom bili odani svojoj umjetnosti, ne računajući ni na kakav materijalni dobitak niti neku slavu i čija su djela odmah bila i izvođena i shvaćena i desetljećima davala umjetnost, koja je tada bila takoreći jedina duševna hrana. Iako to obično nije bila umjetnost najvišeg stila, ako umjetnost uopće treba dijeliti na veliku i malu, ako je doista umjetnost, takvu umjetnost ne bi trebalo zaboravljati, jer je i to jedan od mnogih doprinosa potrebnih u izgradnji opće kulture.

Jedan takav umjetnik, kojemu nije bilo dano da duže živi i tako u svojim kasnijim djelima dokaže opravdanost onoga što se u njegovim ranijim djelima naslućuje, bio je petrovaradinski skladatelj Franjo Štefanović.

Nadgrobna spomen-ploča na grobu Franje Štefanovića

Razgovor s bivšim članovima ansambla »Lado«

Jednom Lado, zauvijek Lado!

Vladimir Kuraja: »'Lado' je prvi put angažiran u kazalištu za mega projekt 'Zlatarevo zlato' Zlatka Viteza 1989. godine« * **Ana Kelin:** »Nismo jedini koje angažiraju izvan 'Lada', naše tri kolegice su pratile Borisa Novkovića na ovogodišnjem Eurosongu«

Razgovor vodili: Ljubica Suturović i Arsen Čosić

Najveće bogatstvo MDF-a (Međunarodni dječji festival u Šibeniku) je njegova šarolikost. Od bogatstva programa o kojem smo pisali u nekoliko prethodnih brojeva, do ljudi najrazličitijih profesija. Profesionalizam je ljestvica kvalitete koja svim svojim segmentima čini MDF. Festival je ujedno i kolijevka i rasadnik i uzgajalište kulturnih djelatnika. Od amatera do profesionalca jedina vodilja je predanost. Sve se u životu da raditi profesionalno samo je potrebna ljubav i posvećenost.

Ovom zgodom predstavljamo vam »umirovljenike« ansambla »Lado«, igrače i pjevače koji su svoj radni vijek i životni put uz puno ljubavi i posvećenosti darovali »Ladu«.

Naši sugovornici su dio ansambla predstave Zagrebačkog kazališta lutaka »Neva Nevičica« po priči Ivane Brlić-Mažuranić, dramatisaciji Igora Mrduljaša i pod redateljskom palicom Georgia Para. Ana Kelin, Višnja Šporer, Mladen Janoš i Vladimir Kuraja dio su predstave koja je dokaz, kako kvalitetna predstava u svim svojim dijelovima mora biti profesionalna da bi u cijelosti bila takva.

► **Gdje i kada počinje veza između »Lada« i kazališta?**

Ana: Nas kao skupinu umirovljenika »Lada« prvi je angažirao Krešo Dolenčić u predstavi »Breza« kazališta »Gavella« u Zagrebu 1996. godine. Redatelj je želio unijeti »narodnjački« štih u predstavu i odlučio se zatražiti pomoć od »Lada«. Bila su potrebna dva igračka para, međutim, aktivni članovi ansambla zbog prevelikih obveza nisu bili u mogućnosti prihvatiti dodatni angažman. Tom su prilikom uputili na nas i mi smo to s velikim zadovoljstvom prihvatili. Nakon toga došli su angažmani

u drugim kazalištima: »Filip Latinovicz« u »Gavelli«, »Ljubica« na Histrionskom ljetu, »Sveta Tri kralja iliti kako hoćeš«, i puno drugih.

Vlado: Ja bih također odgovorio na ovo pitanje, uz pobliže objašnjenje. »Lado« je prvi put angažiran u kazalištu za mega pro-

»Davo u selu«. Svi ti projekti promoviraju hrvatsku narodnu baštinu, izvorni narodni ples i pjesmu i, naravno, »Lado«.

Ana: Htjela bih naglasiti da mi u ovom projektu ne predstavljamo ansambl, samo nastupamo kao njegovi bivši članovi.

Vlado: Ne bih htio odustati od »Lada«, jer

Vokalna podrška predstavi: pjesma »Zorja« iz Zagorja

jekt »Zlatarevo zlato« Zlatka Viteza 1989. godine. Angažman u »Brezi« je prvi angažman u kazalištu nas ovdje prisutnih. Nakon predstave »Zlatarevo zlato« »Lado« je subvencionirao predstavu »Đerdan« kazališta »Komedijska«, »Dubravku« na Dubrovačkim ljetnjim igrama, itd. Tu je i suradnja na filmu među kojima je najsvježiji primjer film »Dva igrača s klupe«, ili s baletom HNK u Zagrebu u predstavi

mislim da mi ovdje jesmo »Lado«, cijeli svoj život smo bili »Lado«, a u krajnjoj liniji stoji naznaka »članovi ansambla »Lado« jer čovjeka ne čini članom »Lada« radno mjesto već način pjevanja, način plesa, znanje i iskustvo tvoraca »Lada«. Naš angažman, kao bivših članova »Lada«, dogodio se na svečanosti povodom 45. obljetnice ansambla »Lado« od strane Krešimira Dolenčića za predstavu »Breza«.

Bivši članovi ansambla »Lado« u predstavi »Neva Nevinčica« na MDF-u u Šibeniku

Ana: Nismo jedini koje angažiraju izvan »Lada«, naše tri kolegice su pratile *Borisa Novkovića* na ovogodišnjem Eurosongu. Moram naglasiti da mi je osobno bila čast biti dio predstave »Neva Nevinčica« i smatram da pjevanje uživo doprinosi njenoj kvaliteti.

Vlado: Želim dodati da je umjetnički voditelj »Lada« *Ivan Ivančan* radio scenski pokret za navedenu predstavu.

► **Glazba je namjenski radena ili je izbor izvorne narodne glazbe?**

Vlado: *Nikica Kalogjera* i *Dubravko Radić* radili su odabir glazbe i neophodne intervencije glede aranžmana ili tekstova. Baština je bila narodni melos, te su uz naše sugestije prilagodili glazbu potrebama predstave.

Ana: Pjesma »Zorja« koju ste mogli čuti u predstavi je po svemu tipična narodna pjesma iz Zagorja koja se i danas pjeva. Za neke songove tekst je prilagođavan potrebama priče.

► **Cijeli svoj život njegujete narodnu baštinu spašavajući je od zaborava. Kako se Vama čini sve češća pojava etnomotiva u modernoj umjetnosti?**

Mladen: 32 godine proveo sam u »Ladu«.

Od mladića do umirovljenika. Izuzetno cijenim sve umjetničke direktore, etnokoreografe i etnokoreologe »Lada« jer doista poznaju svoj djelokrug rada i karakter »terena« koji hoće prikazati. Mlada generacija je željna promjena, ali u njima još uvijek tinja želja za etno-korijenima. »Pametni dečki« su to prokužili i sad se od toga radi bussiness, te na korijenima etno-glazbe stvaraju često neadekvatni etno štih samo radi toga kako bi pobrali novce. Mlađi naraštaji ne vide i ne znaju razliku između etno i modernog folklora koji je stilizirana verzija starog tj. izvornog. To bi trebalo strogo ograditi.

► **Jeste li svi cijeli svoj radni vijek proveli u ansamblu »Lado«?**

Višnja: Njih troje jesu, ali ja ne. Ovo je, inače, moje prvo iskustvo u radu na predstavi za djecu. Imala sam ogromnu odgovornost i tremu. Moja najčešća rečenica na probama i predstavama bila je »Jož djeco, samo da ne obrukam 'Lado'«.

Vlado: Odgovornost je doista velika, kao i čast biti dio »Lada«, posebice provesti cio radni vijek u tom ansamblu. »Lado« odvijek njeguje izvorni narodni ples i pjesmu. To je zagrebačka tj. hrvatska škola folklora koju su ustoličili *Zvonimir Juvačević* i *Ivan Ivančan*. Mnoge su odlike kvalitete naših pjevača i igrača. Mnogo stručnjaka izvana dolazilo je u »Lado« studirati rad s plesačima koji u isto vrijeme plešu brze, okretni i naporan plesove i pjevaju s lakoćom, bez da gube dah. U prilog profesionalizmu govori i činjenica da svaki projekt za kazalište »Lado« radi u alternacijama, jer ne želi dozvoliti da radi nje ga predstava izgubi dio stiha.

More je priča, anegdota, uspomena i doživljaja ovih razigranih, raspjevanih umirovljenika, što su, zahvaljujući svom talentu, pasiji i predanosti, uz »Lado« proputovali svijet. »Jednom Lado, zauvijek Lado!« je moto koji ove ljude pokreće i povezuje, a nama je dokaz, da u sve što se u životu čini, treba uložiti cijelog sebe i činiti to sa što više ljubavi, jer kako to najčešće biva, ljubav se ljubavlju vraća.

Sezona filmskih festivala u Hrvatskoj

Završena Pula, počeo Motovun

Velika Zlatna arena za najbolji film 52. festivala igranog filma u Puli, pripala je po ocjeni žirija filmu »Što je Iva snimila 21. listopada 2003.«

*Tomislava Radića * U sklopu 7. Motovun film festivala posjetitelji će do 29. srpnja imati priliku vidjeti osamdesetak filmova*

Velika Zlatna arena za najbolji film 52. festivala igranog filma u Puli, pripala je po ocjeni žirija filmu »Što je Iva snimila 21. listopada 2003.« Tomislava Radića. Prema ocjeni publike, Zlatna vrata Pule zbog osvojene ocjene 4,65 pripala je filmu »Snivaj, zlato moje« redatelja Nevena Hitreca.

Zlatnu arenu za režiju dobio je Tomislav Radić, a Zlatna arena za scenarij pripala je Dejanu Šorku za film »Dva igrača s klupe«.

NAGRAĐENI GLUMCI: Zlatne arene za najbolju glavnu žensku i najbolju glavnu mušku ulogu dobili su Anja Šovagović Despot i Ivo Gregurević za uloge u filmu »Što je Iva snimila 21. listopada 2003.«.

Najboljom sporednom glumicom proglašena je Dora Lipovčan za ulogu u filmu »Dva igrača s klupe«, a Zlatna arena za najbolju sporednu mušku ulogu pripala je Draganu Despotu za ulogu u filmu »Pušća Bistra« Filipa Šovagovića.

Zlatna arena za kameru dodijeljena je Vjekoslavu Vrdoljaku za film »Dva igrača s klupe«, dok je Zlatna arena za montažu otišla u ruke Slavena Zečevića za film »Snivaj, zlato moje« Nevena Hitreca.

Zlatna arena za glazbu dodijeljena je Darku Hajseku za film »Snivaj, zlato moje«,

za scenografiju Mariju Iveziću za film »Dva igrača s klupe«, dok je Zlatna arena za kostimografiju uručena Željki Franulović za film »Snivaj, zlato moje«.

Nagrade Zlatna arena dodjeljuje ocjenjivački sud, kojim je ove godine predsjedao redatelj Krsto Papić.

Vjesnikova nagrada »Breza«, koja se po odluci službenog Ocjenjivačkog suda dodjeljuje najboljem debitantu, pripala je Filipu Šovagoviću za film »Pušća Bistra«.

MOTOVUN: Prigodnom svečanošću u ponedjeljak 25. srpnja na glavnom motovunskom trgu otvoren je 7. Motovun film festival u sklopu kojeg posjetitelji do 29. srpnja imati priliku vidjeti osamdesetak filmova razvrstanih u glavni program, program filmova s fokusom na zemlju partnera Austriju, odnosno Beč, te izbor kratkih filmova dostupnih na Motovun Onlineu.

Otvarajući festival direktorica Olinka Vištica ustvrdila je kako je pred gledateljima pet nezaboravnih filmskih dana, a govoreći o festivalu kazala je kako su u gotovo svim antičkim sustavima česte reference na broj sedam. »Pitagorejci su ga nazivali savršenim brojem, Arapi su imali sedam svetih hramova dok je Rim izgrađen na sedam brežuljaka. Sedam dana stvarao se svijet, a mi smo upravo navršili sedam godina vjernosti našem festivalu«, istaknula je Vištica.

Predsjednik Savjetodavnog odbora festivala, britanski filmski redatelj Mike Downey u kratkom obraćanju ustvrdio je da bez publike festival, filmovi, redatelji, kritičari i producenti ne bi predstavljali gotovo ništa.

Glavna festivalska nagrada Propeler Motovuna dodjeljuje se najboljem filmu u glavnom programu a odluku će donijeti četveročlani međunarodni žiri.

Priredio: D. B. P.

Scena iz filma »Što je Iva snimila 21. listopada 2003.«

Iz knjige »Lira naiva 2005«

Josip Dumendžić – Meštar

Ahilova peta

Misliš da nisi ranjiv
u času dok si sanjiv
ali se grdno varaš
dok tu tezu obaraš.

Kad Ahilova peta
nezaštićena šeta
ubrzno sretne zlobne
minute jedne kobne.

Tek tada umom shvatiš
kasno je da se vratiš
u sigurnost ljuštore
i izbjegneš kubure.

Stoga prikrivaj slabost
kao da skrivaš nagost
jer sad mnogi prijete
preko Ahilove pete.

Josip Dumendžić je rođen 1951. godine u Bođanima. Nakon osnovne škole završava klasičnu gimnaziju »Paulinum« u Subotici. Živi u Bođanima gdje se bavi poljodjelstvom.

Pjesme piše od 1966., a objavio ih je svojevremeno u listu »Borovo« čiji je do 1991. honorarni dopisnik. Koautor je dviju zbirki pjesama grada Vukovara »Četvrta smjena« (1980.) i »Krijesnice« (1982.). Pjesme su mu objavljivane u katoličkom mjesečniku »Zvonik«, u kalendaru »Subotička Danica«, »Hrvatskoj riječi« i somborskom listu »Miro-ljub«.

U nakladi Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost 2001. godine izlazi mu prva samostalna zbirka pjesama »Šokačke radosti i tuge«. Sudjelovao je na prvom i drugom susretu pjesnika »Lira naiva«.

Coldplay »X&Y«

Capitol Records, 2005.

Novi album britanske skupine Coldplay pod nazivom »X&Y« trenutačno je najbolje rangiran i najprodavaniji diskografski učinak u čak 28 zemalja svijeta uključujući i najjača tržišta: Veliku Britaniju, Ameriku, Njemačku, Francusku i Japan. Ovakvi statistički podaci ne iznenađuju mnogo s obzirom da je njihov prvijenac »Parachutes« prešao nakladu od 7 milijuna, a idući »A Rush Of Blood To The Head« dostigao okruglu cifru od 10 milijuna primjeraka.

Nakon ovakve brojčane uvertire ipak prijedimo na bit cijelog ovog prikaza, a to je glazba.

Već prva pjesma koja otvara album »Square One« demonstrira zvuk kojim ova skupina, na momente neprimjetno, ali ipak uspijeva odmaknuti se od prijašnjih uradaka. Na prvom mjestu to su njihovi najosebujniji aranžmani da sada. »What If« je balada s orkestralno dramatičnim završetkom, nakon koje slijedi »White Shadows«, donoseći okus elemenata new wavea, koje će u nekim kasnijim pjesmama još više usavršiti. Bez obzira na kom terenu se našli, odlično pripremljeni Coldplay do savršenstva vladaju formom. Pokraj produkcije, koja se u svojoj visokoj kvaliteti od početaka podrazumijeva kao standard (a tako i ovoga puta), njihova nova zvučna slika je umnogome obogaćena klavijaturnim podlogama, posebice orguljama, tako da uvertire njihovih pjesama, dobivaju svojevrsnu duhovnu dimenziju. Naravno, tu je i neizbježan hipersenzitivni vokal *Chrisa Martina*. Primjer svih ovih, uvjetno rečeno, novina donosi pjesma »Fix You«, dok je sljedeća »Talk« (inspirirana Kraftwerkovom »Computer Love«) jedna od najpoetnijih na albumu.

Slijedi najsnažniji dio albuma – naslovna »X&Y« i aktualan prvi singl »Speed Of Sound« u kojima nas Martin i njegova družina provode svim onim svjetovima nježnosti materijaliziranim u vrhunskom skladateljskom zanosu, koji su ih i doveli do vrha. X i Y

kao dvije nepoznanice simboliziraju (uglavnom) ljubavnu temati - ku albuma, točnije nadu i stalnu potragu za onim drugim, koje bi upotpunilo cjelovitost egzistencije. »A Message« je pjesma u kojoj se osjeća da je na njoj najmanje rađeno, te praktički anticipira ono što će uslijediti. Nakon odličnog središnjeg posljednji dio albuma, nažalost, najviše odlikuje manirizam – »The Hardest Part« i »Swallowed In The Sea« su pop pjesmice kakvih već imaju dovoljno u svojoj diskografiji, »Twisted Logic« je nauk preuzet od Radioheada i Jeffa Buckleya (na svu sreću i s malo osobnosti), a posljednja bonus pjesma »Til' Kingdom Come« jest iščekivanje, koliko njih samih, tako i slušatelja, da se nešto »desi«. Ali, nažalost, ništa.

Album »X&Y« posjeduje potencijalne hitove, ali je s druge strane i zbirka osrednjih pjesama, posebice pri kraju albuma. Tih nekoliko boljih pjesama će se sasvim sigurno u idućim mjesecima »zavrtnuti« u medijima, što je možda i dovoljno, barem kada je jedan pop-album u pitanju.

D.B.P.

Josip Pančić (1814. -1888.)

Josip Pančić, hrvatski biolog i liječnik, rođen je u Bribiru u Hrvatskom primorju, u vinodolskoj dolini 5. travnja 1814. godine, od oca *Pavla* i majke *Margarite*. Brigom svog strica svećenika Grgura, završio je osnovnu školu u Gospiću, gimnaziju u Rijeci, filozofiju u Zagrebu, a Medicinski fakultet u Budimpešti, a doktorat je stekao 1842. u oblasti botanike.

Od 1846. živi u Kraljevini Srbiji, a od 1854. je redoviti profesor na Beogradskom liceju i kasnije rektor u Velikoj školi.

Pančić je opisao preko sto vrsta bilja, a otkrio je endemičnu četinjaču *Pices omorica*, poznatu kao Pančićeva omorika. Bio je priznat kao zoolog, geolog i pedagog. Imao je enciklopedijsko znanje.

Najviši vrh (2017. metara) planinskog masiva Kopaonika, dugog preko 100 kilometara, i koji se proteže od planine Željina na sjeveru do Kosova polja na jugu, nazvan je Pančiću, gdje se od 1951. nalazi i mauzolej ovog znanstvenika. Njemu u čast je postavljen spomenik u Beogradu ispred Biloškog fakulteta, u prirodnoj veličini. Osnovna škola u njegovom rodnom mjestu Bribiru nosi njegovo ime, kao i niz drugih instituta i institucija. U Prirodnjačkom muzeju u Beogradu, čuvaju se njegove lične stvari – busola, ruksak, planinarske cipele...

Godine 1887. izabran je za prvog predsjednika Srpske akademije nauka i umetnosti. Neposredno prije smrti Akademiji je ostavio svoj poznati »tesatment« u kojem u prvoj točki ističe: »Da se u svojim radovima Akademija rukovodi istinom i strogo naučnom objektivnošću«.

Priredio i napisao: Stipan Pekanović

HRCKOVA SVEZNALICA

Uređuje: Ivana Petrekanić Sič

JESTE LI ZNALI?

Tko je napravio prvu loptu?

Prvi sportski timovi okupili su se još prije 3500 godina u srednjoj Americi. Civilizacija Olmeka je prva napravila loptu od gume, koju su dobili iz kaučukovca i koja je mogla odskakati. Lopte su težile do 4 kg, jer su bile sasvim ispunjene. U civilizaciji Maja su se dosjetili da bi lopte trebale biti šuplje, pa su oko ljudske lubanje omotali trake gume i dobili lopte, koje su puno bolje odskakale od onih ispunjenih.

Koje su najviše svjetske građevine?

U top 5 ubrajaju se:

Financijski centar, Taipei, Tajvan, dovršen 2003. godine,
101 kat, 508 m

Petronas tornjevi, Kuala Lumpur, Malezija, 1999.,
88 katova, 452 m

3. Sears toranj, Chicago, SAD, 1973., 110 katova, 443 m

4. Jin Mao Building, Shanghai, Kina, 1997., 88 katova, 421 m

5. Two International finance centre, Hong Kong, Kina, 2003.,
88 katova, 415 m

Zašto »dugovrate žene« u Mianmaru nose prstenje oko vrata?

Djevojčicama prve prstenove postavljaju već nakon 5. godine, a stavljaju ih sve do trenutka kada djevojke postanu spremne za udaju. Žena može imati najviše 25 prstenova te taj broj ujedno označava i vrlo visoki socijalni status i prestiž. Kad bi ih

žena skinula vjerojatno bi se ugušila, jer glavu više ne bi mogla zadržati uspravno zbog atrofije vratnih mišića.

Što simboliziraju labudovi?

Labudovi su zbog osebujne pojave inspirirali mnoge priče i mitove sjevernih naroda. Bijeloj boji perja pripisivan je simbol svjetla.

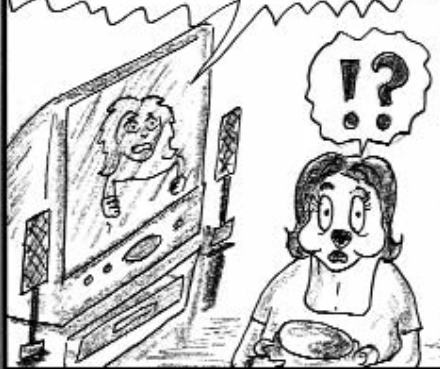
Iako je labud negdje bio ženski simbol Mjeseca, obično je predstavljao muški simbol Sunca.

Priredio: Zoltan Sič

HRCKOVE ZGODE

Sič Zoltan

PREKIDAMO PROGRAM
JER SU NAŠ PLANET
NAPALI IZVANZEMALJCI!

STRAŠNO! MORAMO
SE BRZO SPAKIRATI
I PRIPREMITI HRANU
ZA NEKOLIKO MJESECI!

NEMAM VREMENA
HRCKO, RAZGOVARAT
ĆEMO U PODRUMU...

I TATA JE
TAKO REAGIRAO
NA POČETAK FILMA
O IZVANZEMALJCIMA.
TO SAM HTIO REĆI.

Dječje radove odabrali: Ljubica Suturović i Arsen Čosić

Marina Cvijanov, II. razred, OŠ »Sveti Sava«, Bikovo

Ljetni praznici

Ljetni praznici su počeli. Jedva sam ih čekala. Tijekom ferija idem u goste i igram se u kući. Morat ću i čitati i svirati violinu. Ali dobro, kad moram. Slavit ćemo Valentinin rođendan i lijepo ću uživati. A moje najradosnije dane ću provesti na Šolti. To je u Hrvatskoj. Idem s OŠ »Ivan Milutinović«. Voljela bih se lijepo provesti.

Kristina Vojnić P., III. h, OŠ »Matko Vuković«

Bonita Elek, III. h, OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Aleksandra Mihaljev, II. b, OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta

Ljetni praznici

Tijekom ljetnih praznika idem kod majke i dide i vrlo lijepo se provedem. Volim ljetne praznike, jer je ljeto i idemo se kupati na bazen, a i u kući imam bazen.

Ove godine se opraštamo od učiteljice, jer smo mi četvrti razred.

Martina Stantić, IV. a, Subotica

Ljetni praznici

Poslije škole poludim od sreće,
Jer sam slobodan od zadaće.
Obično putujem kući u krevet,
I u familiju da se igrati.
Hrvatski volim, a školu zbog društva,
Sretan sam zbog slobode i volim spavati.
Sad idem kući u krevet,
Moja pjesma je šašava.

Niki Dik

Ivana Kiš, II. razred, OŠ »Sveti Sava«, Bikovo

Barbara Kujundžić, III. h, OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Nikako nemojte zaboraviti na

Bon-ton na plaži

Što je kulturno, a što nije na javnoj površini

Piše: Dražen Prčić

Prvi pravi ljetni mjesec, srpanj, je na svom izmaku i ljubitelji »vodenog« osveženja spas od nesnosnih vrućina, karakterističnih za ovo doba godine, najradije traže na uređenim plažama. Bile one uz morsku ili riječno-jezersku obalu, uopće nije toliko važno, koliko je važno znati tzv. »plažni bonton« iliti uvriježena pravila civiliziranog ponašanja na javnoj površini. Jer potpuni užitak ljetnog

ukoliko se naokolo šecete razgolićenih prisiju. Sunčati se i kupati se je OK, ali »paradiranje«, pogotovo starijih osoba smatra se neukusnim, prije svega zbog mladih osoba koje su došle u pratnji roditelja. Opća pošast izazvana izumom minijaturnih gaćica, točnije minimalnog komada tkanine poznatijeg kao »tanga«, zahvatila je sve sfere ženskog roda, što je u nekim situacijama više nego tragično, a izaziva

svega se to odnosi na poštivanje privatnosti i ne remećenje javnog reda (mira), te uljudno odnošenje prema, prije svega, prvim i najbližim »susjedima«. Najkarakterističniji oblici »maltretiranja« okolice izraženi su u preglasnom razgovoru (vikanju i svađanju, čest i ustaljeni domaći običaj), slušanju znatno pojačanog radio prijamnika ili druge glazbene sprave, pušenju cigareta »uz nos« susjeda na ležaljci ili ručniku, te vrlo česta pojava biti u alkoholiziranom stanju i terorizirati okolicu svojim prostaklucima. U biti, glede plažnog ponašanja najvažnije je da se postavite u duhu »dobrosusjedskih odnosa«, tj. da ono što ne biste željeli da vama neko radi, niti vi ne radite drugom.

HIGIJENA: Ovaj dio ponašanja na javnoj površini uz neku vodenu oazu, također spada u sam vrh civiliziranog ponašanja u društvu, pogotovo ukoliko su u pitanju manje i obično prenapučene plaže na kojima se zna tiskati stotine kupaca. Doći na plažu prljav i smrdljiv, najmanje je što će obradovati okolicu koju ćete počastiti svojim osebnim vonjem. Vrijedi za oba ljudska roda. Smatra se, također, neprikladnim i neumjesnim dolaziti napadno našminkan, ali i nedovoljno depiliran (žene). Opet, nikako ne treba ići u drugu, posve nekulturnu krajnost i koristiti plažu za sređivanje osobne higijene u vidu pranja kose u vodi, u kojoj se drugi kupaci osvježavaju, pogotovo ne šamponima i sapunima.

REZIME: Sve gore navedeno potpuno je izlišno i suvišno ukoliko se na plaži okuplja civilizirani, kulturni svijet, koji štuje tuđu osobnost i privatnost. No, nažalost, svi smo svjedoci iz osobnih negativnih iskustava, da se uvijek nađe netko tko je u stanju pokvariti savršeni ugođaj jednim ili, što je još gore, brojnim negativnim istupima na javnoj površini za sunčanje i kupanje. Ukoliko istog ili istu ne opomenete na vrijeme, može doći do opće »zaraze« neciviliziranog plažnog doživljaja i onda vam ne preostaje ništa drugo, nego da jednostavno promijenite plažu!

doživljaja može pokvariti samo jedna, a kamoli nekoliko sitnica koje vam mogu upropastiti ostatak cijelog dana.

ODIJEVANJE: S godinama modernog doba, u kojemu je seksualna revolucija izvojevala konačnu pobjedu nad dekadentnim puritanizmom, kodeks odijevanja (dress code) na plažama je u mnogome oslobođen brojnih stega. Na javnim kupalištima je topless tj. kupanje ženskih osoba bez gornjeg dijela kupaćeg kostima postao posve normalnom stvari, ali prema plažnom bon-tonu smatra se neukusnim

»solidnu sablazan« u očima i mislima najšire publike. Ista je stvar kod ekshibicionistički nastrojenog dijela muške populacije, koji u isticanju svoje muškosti zna, također, ići u neprihvatljivu krajnost minimalizma, što opet nikako nije ugodno za mlade ženske naraštaje, a još manje za njihove roditelje i pratioce.

PONAŠANJE: S obzirom kako je plaža javna površina, koju u istom trenutku koristi mnoštvo posjetitelja, određene regule ponašanja trebaju biti poštovane od strane svih ljubitelja ove ljetnje razonode. Prije

Kao da se Zemlja vrti oko njih

»Zvijezde« današnjice

Nekoliko popularnih osoba iz svijeta show businessa i sporta ima status najpoznatijih ljudi našeg planeta i gdje god da se pojave izazivaju masovnu histeriju svojih fanova

Piše: Dražen Prčić

Popularnost, ta toliko prisutna riječ u životima milijardi žitelja, zasada jedinog poznatog inteligentnim bićima naseljenog planeta, svoju definiciju željenog identiteta najbolje održava kroz odnos medijskih »zvijezda« i njihovih anonimnih obožavatelja. Biti nečiji fan, znači često trošiti osobni život na postizanje što veće bliskosti s određenom, osobnim izborom odabranom osobom i nastojati joj se, na svaki mogući način, približiti. Upravo zahvaljujući toj »obožavateljskoj svezi«, nekoliko popularnih osoba iz svijeta show businessa i sporta danas dominira naslovnim stranama najporodavanijih novina, udarnim televizijskim terminima, reklamama i svim ostalim komercijalnim prostorima podložnim ostvarivanju što većeg marketinškog profita.

SHOW BUSINESS: Od kada je Hoollywood u prvoj četvrtini prošlog stoljeća započeo graditi svoju »tvornicu snova«, najvažnije »opeke« u gradnji te gran-

zavodnika *Rudolfa Valentina*, najpoželjnijeg muškarca svoga doba). Danas, gotovo stotinu godina poslije, kao da se ništa nije promijenilo, uzmemo li primjer *Brad Pitta*, ljepuškastog glumca u najboljim godinama, čija pojava mami uzdahe milijuna »ustreptalih ženskih srca«. Posebice sada, kada je svježe rastavljen od, također jedne zvijezde, *Jennifer Aniston*. Nova reklama za »Heineken« pivo u kojoj se pojavljuje, koje li slučajnosti, baš zgodni Brad, upravo je bazirana na toj medijskoj popularnosti i pomami medija da prate svaki korak aktualne zvijezde, a u kojoj tisuće fotoreportera i paparazza čeka u zasjedi da se pojavi njihova »žrtva«, najbolja je ilustracija cijele fenomenologije oličene u komercijalnoj magiji odnosa između popularne osobe i njenih fanova. Jer, intimna slika, snimljena primjerice na plaži, ovog glumca, koji je ostvario zaopazene uloge u desetinaama kvalitetnih i dobrih filmova, često više vrijedi nego minute celuloidne

com *Angelinom Jolie*, koju mnoštvo muških obožavatelja smatra najpoželjnijom ženom današnjice, onda je to »pogodak snova«.

U svijetu pop, rock, rap ili tehno glazbe gotovo je identična situacija glede popularnosti zvijezda iz ovog medijskog »carstva«. Vladari glasa imaju milijune svojih »kupaca«, posjetitelja koncerata, zahvaljujući čijoj se »vjernosti« ostvaruju milijunski profiti. Nekada su to bili »The Beatles« i, još uvijek na određeni nostalgijijski način, »Rolling Stones«, a današnjim pozornicama vladaju imena poput *Robbie Williamsa*, *U2*, *Britney Spears* ili *Shakire*, repera *Emine* i brojnih drugih, čiji se glazbeni uradci vrte diljem planeta, a komercijalni proizvodi inspirirani njihovim imenom odlično se prodaju.

SPORT: Svojom ekspanzijom kroz medijsku promociju svojih natjecanja sportaši su počeli dobivati na još većoj popularnosti i, sagledavajući neke izraženije primjere, stižemo do zaključka, kako jedan *David Beckham* ima čak i veći komercijalno-medijski potencijal od svog glumačkog rivala *Brad Pitta*. Jer kino i tv su jedno, a nogomet je »više od svega«. Milijunski iznosi, koje zarađuje u komercijalizaciji svog imena, uvelike nadmašuju ionako astronomske cifre, kojima se nagrađuju njegove noge i učinak na travnjaku. O paparazzo snimkama njegovog bračnog i »nestašnog« života da i ne govorimo. Uz to, »Becks« je oženjen *Victorinom*, nekadašnjom članicom mega popularne ženske pop-skupine »Spice girls«. Govoreći o nogometu, ne možemo ne spomenuti i njegovog kralja *Diega Maradonu*, koji, unatoč činjenici da je odavno »objesio kopačke o klin«, i dalje, gdje god se pojavi u svijetu (a nedavno je bio u Hrvatskoj), izaziva opću histeriju svojih vječitih fanova, a majice s njegovom desetkom na leđima se i dalje prodaju u milijunima kopija. Gotovo identičan »komercijalni« odnos sa svojim fanovima imaju i *Micheal Schumacher* (formula1), *Michael Jordan* (košarka), *Tiger Woods* (golf), *Andre Agassi* (tenis) i ostali super šampioni svojih sportskih grana.

diozne medijsko-filmske imperije bile su upravo prve zvijezde velikog ekrana za kojima je, postupno, počela vladati sve veća masovna histerija (sjetimo se samo velikog

trake iz navedenih filmskih ostvarenja. A ukoliko je fotografija trenutačno najsvježija varijanta mega atraktivnosti izražena u izmjenjivanju nježnosti s kolegi -

Svinjetina u vrhnju s domaćim rezancima

Specijalitet moslavačke kuhinje

Sastojci:

(za 5 osoba)

0,5 kg crvenog luka

1,5 dl ulja

0,75 kg svinjetine od buta izre-

zane na štapiće

0,5 dl vrhnja

sol i papar po okusu

Opis:

Luk izrezati na sitno i staviti na masnoću. Pirjati dok ne bude raskuhano i podlijevati vodom po potrebi. Dodati meso izrezano na štapiće i dalje pirjati. Kad je gotovo meso, dodati vrhnje, sol i papar te pustiti da prokuha 15 minuta uz miješanje. Servira se uz domaće široke rezance.

Bijeli žganci s prepečenim vrhnjem

Specijalitet moslavačke kuhinje

Sastojci:

(za 4 osobe)

600 g krumpira narezanog na ploške

1 žlica svinjske masti

oštro brašno

sol

2 dl vrhnja

Opis:

Krumpir skuhati u slanoj vodi, pola vode procijediti, a ostatak krumpira usitniti vilicom. Uz stalno miješanje kuhačom do-
davati brašno dok se ne dobije gusta masa žganaca. Kuhati uz miješanje oko pola sata. Žgance zamašćenom žlicom
vaditi u zdjelu za posluživanje. Vrhnje zagrijati do vrenja, prokuhati kratko i prelići žgance. Žganci se mogu prelići i s lu-
kom sitno sjeckanim i poprženim na domaćoj masti. Luk mora požutiti, a onda se prelije.

V I J E S T I

Plivanje

Draganja u finalu 50 m

Srebrni olimpijac *Duje Draganja* opravdao je svoj plivački re-
nome plasmanom u finale utrke na 50 metara delfin stilom.
Za plasman među osam najboljih na svijetu Draganja je isplivao
23,71 što je bilo ukupno šesto vrijeme.

Vaterpolo

Hrvatska i SiCG u četvrtfinalu

Nakon neugodnog poraza od Mađarske (4:10) u skupini,
zbog kojeg je momčad izbornika *Ratka Rudića* morala igrati
susret osmine finala, sigurnom pobjedom nad »kengurima«
iz Australije (10:6) izbornik je plasman u četvrtzavršnicu Svjetskog
prvenstva. Za plasman u polufinale i borbu za medalje, Hrvat-
sku očekuje susret protiv uvijek neugodnih Rusa, dok će repre-
zentacija SiCG, koja je izravno ušla u četvrtfinale igrati protiv
Rumunjske, koja je napravila najveće iznenađenje prvenstva iz-
bacivši Njemačku (6:5).

HNL

1. kolo, 23. srpnja

Hajduk – Osijek 6:0

Cibalia – Dinamo 0:4

Rijeka – Pula 2:2

Međimurje – Inter 1:2

Kamen I. – Varteks 0:1

Zagreb – Slaven B. 3:1

Tablica: Hajduk 3, Dinamo 3, Zagreb 3, Inter 3, Varteks 3, Ri-
jeka 1, Pula 1, Kamen I. 0, Slaven B. 0, Međimurje 0, Cibalia
0, Osijek 0

Nogomet

Porazi Slavena i Varteksa

I nterto ljetna avantura završena je za posljednja dva hrvat-
ska predstavnika u »rezervnom«
natjecanju klubova, koji svo-
jim plasmanom nisu izborili nastup u Europi. Favorizirani De-
portivo je u Koprivnici sigurnom igrom svladao domaći Slaven
Belupo (0:3), dok je Lens na svom terenu uvjerljivo bio bolji od
Varteksa (4:1). Jedini »hrvatski«
pogodak na oproštaju od eu-
ropske scene postigao je igrač Varteksa *Vukman*.

Košarka

Ukić u Tau Ceramicu

Jedan od najboljih mladih europskih košarkaša današnjice,
sada već bivši igrač Splita, *Leni Ukić* potpisao je ugovor s
španjolskom momčadi Tau Ceramica u kojoj bi trebao provesti
sljedeće četiri godine. Iako je trejdovan u NBA momčad Toron-
to Raptorsa kapetan splitske momčadi i nova perjanica hrvat-
ske košarke na koncu je odabrao momčad, koja već niz godina
igra jednu od značajnijih uloga u europskoj klupskoj košarci. Na
ime odštete Split će dobiti rekordnih 700.000 eura.

Tenis

Adanko osvojila
Palić Open 2005.

Miljana Adanko, tenisačica iz Subotice, pobjednica je 10.000
dolara vrijednog ženskog profesionalnog tenis turnira »Pa-
lić Open 2005«. Ona je u finalnom susretu bila bolja od *Ane Jo-
vanović* sa 7:5 6:1. Pobjednice u igri ženskih parova su *Zorić i
Jovanović*, koje su bile bolje od *Jecemenice i Zubori* 6:1, 6:4

Susretima prvog kola započela je 1. HNL 2005.-06.

Hrvatska nogometna liga

Hajduk i Dinamo glavni su favoriti za osvajanje titule prvaka

Piše: Dražen Prčić

Poslije ljetne stanke susretima prvog kola 1. HNL u srijedu i subotu prošlog tjedna započelo je novo nogometno prvenstvo Hrvatske, u kojemu će, ukoliko ne bude većih iznenađenja, ponovno Hajduk i Dinamo voditi glavnu riječ u borbi za naslov najbolje momčadi u državi. Prema igračkim pojačanjima ostalih momčadi, prije svih Rijeke, koja u novu sezonu ulazi s velikim ambicijama, očekuje nas kvalitetno natjecanje i neizvjesna utrka za čelnu ligašku poziciju.

HAJDUK: Dvostruki prvak unatrag dvije godine splitski Hajduk u novo prvenstvo ulazi, boreći se, prije svega, za potencijalni proboj u Champions league ili barem u natjecanje Kupa UEFA. Za ostvarenje »europskog života« potrebno je proći barijeru mađarskog prvaka Debrecena, s kojim se

»Bili« sastaju u drugom kolu pretkvalifikacija Lige prvaka. Igranje na domaćem i europskom »kolosijeku« znatno će zamoriti igrački stožer, ali, poznajući novog Hajdukovog trenera, starog lisca i velikog nogo-

metnog znalca Ćiru Blaževića, možemo očekivati bezrezervnu borbu do posljednjeg raspoloživog čovjeka na terenu. Uvjjerljiva pobjeda od 6:0, na otvorenju sezone protiv Osijeka u »Poljudu«, najbolji je uvod u zacrtani plan osvajanja »europske nogometne putovnice«, a za njezino uspješno viziranje zaduženi će biti, u prvom redu, prve igračke prejanice Niko Kranjčar, Blatnjak, Grgurević, Bušić i ostatak »bile hajdučke družine«.

DINAMO: Poslije prošlosezonskog ligaškog debakla i osvajanja sramotnog 7. mjesta, uz jednogodišnju europsku »suspensiju«, zagrebački Dinamo kreće s velikim ambicijama u novu prvoligašku sezo-

Kranjčar i Bošnjak

Prema svim mogućim anketama, buduće prvenstvo 1. HNL pružit će nam veliki duel dva trenutačno najbolja hrvatska »domaća« nogometaša. Niko Kranjčar u majici Hajduka i Ivan Bošnjak u Dinamovom dresu, svatko na svojoj poziciji u timu, nastojat će što više doprinijeti boljem plasmanu »bilih« odnosno »modrih«.

nu. Novi (stari) trener Josip Kuže ponovno je sjeo na užarenu Dinamovu klupu i pokušat će sa znatno obnovljenim sastavom povratiti stari sjaj višestrukog prvaka Hrvatske. Uz pojačanja poput povratnika Marića, Mitua, te pridošlica Mamića, Chaga, »modri« nagovješćuju bolje dane za svoje vjerne simpatizere. Subotnja uvjerljiva pobjeda na gostovanju u Vinkovcima (0:4), potvrda je novog Dinama.

GORNJI DOM: Uz već spomenute velike hrvatskog nogometa, u gornjem dijelu ligaške tablice i borbi za najviše pozicije treba očekivati momčadi Rijeke i Varteksa koje standardno pružaju kvalitetne rezultate u samom vrhu hrvatskog nogometa. Prošlogodišnje iznenađenje, drugoplasirana momčad prvenstva, viceprvak Inter iz Zaprešića ove će se sezone suočiti s velikim ispitom svoje ligaške zrelosti, jer sada više nisu niti najmanje momčad nepoznanica. Uz ove momčadi preteđenti za plasman u gornjem dijelu ljestvice su još i momčadi Osijeka, Slaven Belupa i Zagreba.

DONJI DOM: U izjednačenom prvenstvu koje nas očekuje i borba za prvoligaški opstanak će biti vrlo zanimljiva i napose neizvjesna. Iako je to na početku prvenstva nezahvalno prognozirati (primjer Inter op. a), po svemu sudeći, borbu za izbjegavanje »fenjera« vodit će momčadi Međimurja (spasili se u zadnji čas u dodatnim kvalifikacijama), Pule i povratnik u društvo najboljih – Cibalia (ukoliko ne načini iznenađenje i demantira prognoze).

Prvoligaški »Cro cop«

Iako je već godinama u prvoj svjetskoj ligi najboljih svjetskih boraca, Mirko »Cro cop« Filipović ove će godine debitirati i na nogometnoj prvoligaškoj sceni u majici svog matičnog kluba Cibalia iz Vinkovaca, za koji je već odigrao nekoliko drugoligaških susreta.

Slavko Rasberger, direktor ATP Croatia Opena

Najjači Umag do sada

Mali Roland Garros na terenima »Stella marisa«

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Jedini hrvatski ATP turnir »Croatia Open«, koji se igra svake godine u lijepom istarskom primorskom gradu Umagu i još ljepšem teniskom centru Stella marisu smještenom u neposrednoj blizini morske obale, ove godine ima svoje 16. izdanje, prije svega zahvaljujući svome neumornom ravnatelju *Slavku Rasbergeru*, jamačno najzaslužnijem čovjeku za ovaj izvanredni, vrhunski sportski događaj. Posljednji srpanjski tjedan, počevši od ponedjeljka pa sve do nedjelje, za koju je zakazano veliko finale ovog 340.250 eura vrijednog profesionalnog tenis turnira, donijet će u ovogodišnjem izdanju borbu nekoliko pobjednika (*Moya, Kuerten, Ferrero*) najjačeg svjetskog turnira na šljaci (Roland Garros), koji će pokušati potvrditi svoju reputaciju upravo na umaškoj (hrvatskoj) zemlji. U kratkom razgovoru za čitatelje »Hrvatske riječi« ravnatelj turnira Rasberger je pojasnio neke iznimno važne detalje u svezi s ovim turnirom.

► **Kao direktor jedinog hrvatskog ATP turnira kako biste ocijenili ovogodišnje izdanje Croatia Opena?**

Po igračima, koji će nastupiti na našem turniru, ovo je po svemu sudeći najjači Umag do sada. Na terenima »Stella marisa« zaigrat će tenisači koji su bili broj 1 na svijetu, koji su više puta osvajali Roland Garros i naš umaški turnir. Već susret prvog kola između dva pobjednika Umaga, Carlosa Moya i Bohdana Ulichracha dovoljno govori o kakvom se vrhunskom teniskom događaju radi.

► **Kako Vam uopće uspijeva »dovući« sva ta velika teniska imena u Umag?**

To je pitanje koje mi se često postavlja, a ja uvijek volim odgovoriti da mi to nije bilo teško već posve suprotno »lako«. Za uspjeh

Glavni ždrijeb

Među 32 igrača, koji će se ove godine boriti za pokal i novčanu nagradu od 46.700 eura, u prvom redu su veličine poput *Carlosa Moya, Juan Carlosa Ferrera, Guillerma Corie, Tommy Robreda*, te hrvatskih tenisača – *Saše Tuksara, Marina Čilića i Željka Krajana*, i predstavnika SiCG – *Novaka Đokovića, Janka Tipsarevića i Ilje Bozoljca*.

dovođenja velikih igrača na naš turnir zaslužen je ponajviše i ambijent u kojemu se turnir održava, također ozračje i divan ugođaj koji svi tenisači redovito vole pohvaliti. U svim razgovorima o Umagu uvijek se naglašava kako je to turnir koji ima »dušu« i veliko srce, a to u svijetu surovog profesionalizma današnjice i nije tako čest slučaj. A upravo to veliki igrači znaju cijiniti...

► **Umaški turnir je poznat prije svega po »otkrivanju« mladih igrača i budućih zvijezda bijelog sporta. Koga biste izdvojili ove godine?**

Izdvojio bih *Marina Čilića*, pobjednika omladinskog Roland Garrosa.

► **Uz bogat natjecateljski program Vaš turnir je bogat i dodatnim izvan sportskim događanjima. Što je ove godine pripremljeno za posjetitelje Croatia Opena?**

Za svečano otvorenje turnira upriličen je koncert Đorđa Balasevića, koji je izazvao veliko oduševljenje nazočnog gledateljstva. On sam je bio, također osjetno zadovoljan prijamom publike koja je došla na njegov koncert. Što se tiče ostalih dodatnih događanja toga će kao i uvijek biti svakoga dana i vrlo mi je teško izdvojiti neki od njih. Jednom riječju, svatko od potencijalnih posjetitelja Umaga naći će nešto za sebe u njegovoj bogatoj ponudi.

► **Koga biste voljeli vidjeti u nedjeljnom finalu?**

Iskreno govoreći, najviše bih volio da to budu prije svih, naši igrači – Tuksar, Krajana ili Čilić, ali također tu su i neki drugi »naši« poput Carlosa Moya, Guge Kuertena, Ferrera, Corie. Moj zadatak je bio, da u prvom redu dovedem u Umag najbolje igrače koje mogu, a najbolji neka svoju vrijednost dokažu na terenu.

► **Tko će biti nazočan na velikom nedjeljnom finalu?**

Po tradiciji, koja se nastavlja svake godine, na finale našeg turnira će doći predsjednik Republike Hrvatske *Stjepan Mesić* i ponovno će, već tradicionalno, uručiti pokal pobjedniku turnira. Na nedjeljnom finalu će biti nazočno i mnogo uvaženih gostiju iz raznih sfera javnog života. ■

Nadal

Uz neprikosnovenog Rogera Federera trenutačno najpopularniji svjetski tenisač i osvajač već 8 turnira ove godine mladi Španjolac Rafael Nadal je u posljednji čas otkazao nastup na umaškom turniru, ali je kao veliki sportaš i prijatelj ovog turnira, došao na »Croatia Open« i pozdravio gledatelje, ispričavši se za neigranje.

Prva sekcija JAZU-a

Priredio: Zdenko Samaržija

23. srpnja 1962. godine ostvaren je prvi izravni TV prijenos između Europe i Amerike.

23. srpnja 1963. godine strahovit je potres pogodio Skopje.

23. srpnja 1757. godine umro je u Madridu *Domenico Scarlatti*, talijanski skladatelj i čembalist.

24. srpnja 1915. godine umrla je u Zagrebu *Marija Fabković*, prva hrvatska kvalificirana učiteljica tjelovježbe za građanske i učiteljske škole, borac za prava žena u Hrvat-

skoj, spisateljica, dugogodišnja članica Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora. Rođena je u češkoj obitelji u Pragu 8. veljače 1833. godine gdje je završila pučku i učiteljsku školu, zatim i večernju školu za više obrazovanje žena. U Pragu je upoznala *Skendera Fabkovića*, jednog od osnivača Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora, udala se za njega i preselila se u Hrvatsku. U Pragu bila je članica Sokola, gdje je upoznala vrijednost tjelesnog vježbanja. I sama je redovito pješačila, plivala, planinarila i skijala. Kada je godine 1871. na poticaj *Ivana Filipovića* osnovan Hrvatski pedagoško-književni zbor, Marija Fabković bila je jedina žena – suosnivač i član.

27. srpnja 1982. godine osnovana je Matica dalmatinska, udruga koja je, poput Matice ilirske, kasnije Matice hrvatske, podupirala izdavačku djelatnost i rad udruga u kulturi.

28. srpnja 1867. godine počela je s radom prva sekcija JAZU-a.

28. srpnja 1741. godine umro je u Beču *Antonio Vivaldi*, talijanski kompozitor.

28. srpnja 1874. godine u Ločkoj Vasi kraj Huma na Sutli rođen je *Viktor Kovačić*, hrvatski arhitekt. Učio je kod nekoliko zagrebačkih arhitekata, a svojim je djelima pridonio današnjem izgledu Zagreba. Najvažnija djela su stambe-

na palača Frank, crkva svetoga Blaža, prva građevina u Hrvatskoj koja ima kupolu od armiranoga betona, te zgrada Burze. Umro je 21. listopada 1924. u Zagrebu.

28. srpnja 1885. godine rođen je *Branko Gavella*, hrvatski kazališni djelatnik.

29. srpnja 1981. godine vjenčali su se *Charles* i *Diane*.

29. srpnja 1856. godine umro je *Robert Alexander Schumann*, njemački kompozitor.

29. srpnja 1890. godine umro je *Vincent van Gogh*, nizozemski slikar.

29. srpnja 1845. godine, nakon pobjede mađarona na zagrebačkim županijskim izborima, izbili su nemiri. Vojska je zapucala u narodnjačku masu – 13 osoba je poginulo, a 27 ih je ranjeno (neki od njih kasnije su podlegli ranama).

29. srpnja 1962. godine rođen je *Miroslav Škoro*.

DOBITNIK "ZLATNI ARENE" ZA GLAVNU ULOGU NA MEĐUVARNOJ FILMSKOM FESTIVALU U PULI (NA SUCI)	ŽENSKI PJEVAČKI GLAS	PRITISAK	ŠVIČARSKA NOVINSKA AGENCIJA	MORSKI PUČ OGRO	PLANINA U DALMA- CIJI	GLUMICA ANDRESS	KRETNOST ZRAKOM							
NAJVEĆI GRAD U TURSKOJ														
FRANC. MISAO I FILOZOF (CHENRI JADY)														
POGIBELJ														
MIKIS THEODO- RAKIS JE ...			"AKADE- MIJA ZA KAVAJ (SNI) (UMITT) VAL IZA KODILO SA				AKCIONSKA BELJKA							
"RADIJ"		TRAMVAJ SKA BIPKA TENISA ČICA MAJOU												
GLUMAC NI SI AGRO				NAPOLJE BILJKI VOĐOPLA (ZAMUENA ZA KAVU)										
"GRAM"		DALMAT. PJEVAČ, SINISA KOZONO DEMON IZ GRO. MEI.				SASTAVNI VEZNIK ZNAK INTER PUNKOVE								
GOLEMI KITOVI					DARJO SIRNA PRILICNO LAK									
ROBERT ALTMAN			SIJAKA MUTKA ZA TEKUĆINE LOŠ VOĐOČ JE. SIBILE			GLUMICA LOLLO BRIGIDA	SASTAVNI VITZNIK	JULIJANA MATANO VIC	MUŠKO IME	SASTAVIO: MICA SUBAT	DESNI PRITOK UNE	111 M AKRO KURO SAWE	ŽITELJ NAJVEĆEG POLU- OTOKA NA SVUETU	
1 INGV. ODREDI VANJE PORUČKA (KLEJ)										SAT MORSKA RIBA				
11111111 OPTIČKI INSTRU- MENI							VOĐENI ČAR POGOO- BENI VI /NIK							
PROSIJAK ARNEJ IZ "ODISEJE"			SVETAČKA JE IKA KUVERTA					PJEVAČICA BANKO ČIKU ZENJE OKOLINA						
SLOVO S CRTILOM		ŽIVOTINJ SKA MASNOĆA UDARCI U BOKSU			GRAD U MI IS- MURU DOČVATK JELU							"FOSFOR" OPRAVNO SKOLEŠKI SIVITI		
SASTAVIO: MICA SUBAT	ČLAVNI CHAD NIBUT 11111111					ŽIVOTINJ SMITTA BOVA FOTO GRAFJA					"TILIT" GRČKI BOG VINA I VESELJA (KAKI K)			
MESECI				"FORD, OF AMERICAN STALIT" GRAD U MUMUNU- SKOJI			MORSKE RIBE LOVRATE NAČIN 1111- NAČANJA						ŽITELJ CHEN- IANISA	
JAK I KIPU (1111)					KRALJ IZ "MAHAB- HARATE" NOVAC U S. KOREJI				PIETITNIC JADRANSKI OTOK					
PEČNICA					SLIKAR SVEČNJAK GLUMAC HANKS					"ORIGINAL 1111 SERVICE" ENGLJSKA DEKORATIVNA KOMPANIJA				
VRESTA PERSINA		RAZMIŠLJA NA 1111 NAČIN 11111111 SAMPTIN												
MANJA ZDRAVST- VENA USTANOVA								VLADARI U EMIRA- TIMA "RADIJE"						
NAJVEĆI LUTNI PRITOK DUNAVA				MEŠTAKA KOJU JE PROVODIO MACCAR- THY U SAD										

RJEŠENJA IZ PROŠLOGA BROJA:

ISKUSTVO, VLADIMIR, AUTOMATI, NG, VORAN, LJAGA, AMO, U, ACO, IC, BOL, PANI, IMOTSKI, ČINIJA, A, IR, MEDENI MJESEC, ČIČ, NEPOZNANICE, SALAMINA, TALIR, GABARITI, POKUDA, ETAN, JAMIE, IRI, NI, STALAKTIT, JH, E, SIR, ACERA, MAR, SARKOM, BOKAL, V, KANAAN, KAVOVINA, OGANJ, ALANI, ANIT, PAKET, PLAĆENICI.

PETAK 29. 7. 2005.

HRT 1

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 – Promet danas
 09.05 – Čarolija 7., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Par-nepar, serija
 11.00 – Nil: Velika poplava

11.55 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.30 – Saga o Maiama, serija
 13.25 – Kruške i jabuke – kuharski dvboj
 14.00 – Vijesti
 14.15 – Prosjaci i sinovi, TV serija
 15.15 – Globalno sijelo
 15.45 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Svete planine svijeta: Fuji san – simbol Japana
 16.50 – Dan Cruickshank i pljačkaši izgubljene umjetnosti
 17.50 – Julija, serija
 18.40 – Promet danas
 18.45 – Malo misto: Sućuraj
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija 7., serija
 21.00 – Ljeto u gradu: Zadar
 22.05 – Dnevnik
 22.25 – Plač, mini-serija
 00.20 – Buđenje pacova, jugoslavenski film
 01.30 – Seaquest, serija
 02.15 – Špijunke, serija
 03.00 – Film
 04.30 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
 04.55 – Harry i Hendersoni 1., humoristična serija
 05.15 – Hit ljeta
 05.45 – Ljeto u gradu: Zadar
 06.45 – Saga o Maiama, serija
 07.30 – TV vodič

HRT 2

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Connan, crtana serija
 08.50 – ŽUTOKLJUNAC serija
 10.35 – Sally Marshall nije svemirka, američki film za djecu
 12.05 – Hit ljeta
 12.35 – Seaquest, serija
 13.20 – Točno u podne, američki film
 14.50 – Krugovi – sigurnost u cestovnom prometu
 15.10 – Vijesti za gluhe
 15.20 – Harry i Hendersoni 1., humoristična serija
 15.40 – Sutkinja Amy 4., serija
 16.25 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
 16.45 – Bob Patterson, humoristična serija
 17.05 – Alias 2., serija
 17.50 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
 18.15 – Zvezdane staze: Enterprise 3., serija
 19.00 – Umag: Tenis, ATP – prijenos 1. meča
 21.17 – Promet danas
 21.20 – Bounce (Ljubav kao sudbina), američki film
 23.05 – Špijunke, serija
 23.55 – Montreal: Plivanje, SP – prijenos
 02.10 – Sašina ekipa, serija
 03.00 – 24 (3.), serija
 03.45 – Frasier 6., humoristična serija
 04.10 – Umag: Tenis, ATP – snimka drugog meča
 06.10 – Pregled programa za subotu

nova

09.00 TV prodaja
 09.15 Taxi free
 09.45 Šaljivi kućni video
 10.15 Izlog strasti, serija
 10.45 TV prodaja
 11.00 Rubi, serija
 11.50 Jelena, serija
 12.35 Zatočenica, serija
 13.35 TV prodaja
 13.50 Šaljivi kućni video
 14.20 Mr. Bean, serija
 14.45 TV prodaja
 14.55 Nauči me voljeti, serija

15.40 TV prodaja
 15.50 Ciganke, serija
 16.45 Vijesti
 16.55 Zatočenica, serija
 17.50 Rubi, serija
 18.45 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.35 Taxi free
 20.00 Jelena, serija
 21.00 V. I. Warshawski, igrani film
 22.35 Drugo lice – Petar Vlahov show
 23.40 Pripravnici, reality show
 00.35 Kraj programa

08.30 Dr. Stefan Frank, dramska serija (R)
 09.25 Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 10.10 Sanja, talk show (R)
 11.05 Eksploziv, magazin (R)
 11.45 Razbojnik – u sjeni laži, dramska serija (R)
 12.40 S. P. U. K., igrani film, komedija
 14.10 Luna– sirena s Kariba, telenovela
 15.05 Dr. Stefan Frank, dramska serija
 16.00 Simpsoni, humoristična animirana serija

16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.55 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Tko su za vas fatalni muškarci?, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Razbojnik – u sjeni laži, dramska serija
 20.40 Brzina okidača, igrani film, akcija
 22.10 Istražitelji, igrani film, triler
 23.55 Vijesti, informativna emisija
 00.05 Valentinovo, igrani film, horor
 01.45 Cesta za raj, igrani film, drama (R)

SUBOTA

HRT 1

07.35 – TV kalendar
 07.45 – Vijesti
 07.50 – Kinoteka: Rebecca, američki film

10.00 – Vijesti
 10.10 – Promet danas
 10.15 – Par-nepar, serija
 11.00 – Ljudski instinkti, dokumentarna serija
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.30 – Saga o Maiama, serija
 13.15 – Prizma – multinacionalni magazin
 14.00 – Vrtlarjenje, dokumentarna serija
 14.30 – Život sa stilom
 15.00 – Vijesti
 15.15 – Sinatra, mini-serija
 16.45 – Promet danas
 16.50 – Oprah Show
 17.35 – Put života, dokumentarna serija
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Carlitov način, američki film
 22.30 – Dnevnik
 22.40 – Vijesti iz kulture
 22.50 – Serum istine, američki film
 00.50 – Čekala sam te, američki film
 02.15 – Rebecca, američki film
 04.20 – Newyorški plavci 11., serija
 05.05 – Sinatra, mini-serija

HRT 2

06.35 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 06.45 – Saga o Maiama, serija

30. 7. 2005.

- 07.15 – Teletubbies, lutkarska serija
 07.40 – Briljanteen
 08.30 – Julija, serija (repriza dvije tjedne epizode)
 10.05 – Kućni ljubimci
 10.35 – Hit ljeta
 11.35 – Vijesti iz kulture
 11.40 – Duhovni izazovi
 11.55 – Na rubu znanosti: Free Energy
 12.55 – Hungaroring: Kvalifikacijski trening F1 za Veliku nagradu Mađarske, prijenos
 14.00 – Automagazin
 14.35 – Oslo: Atletika »Zlatna liga«, snimka
 15.25 – Kako dobiti Olimpijadu, dokumentarni film
 16.30 – Filmska klasika: Žandar i žandarice, francusko-talijanski film
 18.05 – Simpsoni 13., humoristična serija
 18.30 – Umag: Tenis, ATP – polufinale, prijenos 1. meča
 20.40 – HNL: Hajduk – Zagreb, prijenos
 22.40 – Promet danas
 22.45 – Newyorški plavci 11., serija
 23.35 – Sport danas
 23.55 – Montreal: Plivanje, SP – prijenos
 02.10 – Kako dobiti Olimpijadu, dokumentarni film
 03.10 – Put života, dokumentarna serija
 04.00 – Umag: Tenis, ATP – polufinale, snimka drugog meča

- 07.45 TV prodaja
 08.00 Dječji program
 Pokemoni
 Kralj šamana
 09.40 TV prodaja
 09.55 Mr. Bean, crtana serija
 10.20 Futurama, crtana serija
 10.45 TV prodaja
 11.00 Mi nismo plavuše, serija
 11.30 Andy Richter, serija
 11.55 Moja slavna sestra, serija
 12.20 VIP DJ, glazbena emisija
 13.30 Kraljica mača, serija
 14.20 Čarobnice, serija
 15.15 Bumerang TV, serija
 16.10 Vijesti
 16.20 Tour de France – sažetak
 16.35 Robinson Crusoe, igrani film
 18.30 Automotiv, auto-moto magazin
 19.00 24 sata

- 19.25 Sport
 19.35 Taxi free
 20.00 Ona ili on, kviz
 21.00 Plavetnilo donosi smrt 2, igrani film
 22.40 Na rubu zakona, serija
 23.35 Buffy, ubojica vampira, serija
 00.25 Angel, serija
 01.15 TV prodaja
 01.30 Kraj programa

- 08.50 S. P. U. K., igrani film, komedija (R)
 10.15 Beyblade, crtana serija (3 epizode)
 11.30 Lud za tobom, humoristična serija (2 epizode)
 12.15 Kako su me oženili, humoristična serija
 12.35 Gle tko to govori 2, igrani film, romantična komedija

- 14.00 Everwood, dramska serija
 14.45 Školske tajne, humoristična dramska serija (2 epizode)
 16.25 Brzina okidača, igrani film, akcija (R)
 17.50 Zvijezde Ekstra– Dobre strane slave, zabavna emisija
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Exploziv: Kulinarski institut, magazin
 20.15 Domaći pomfrit, igrani film, romantična komedija
 21.50 Vrisni prije smrti, igrani film, triler
 23.30 Playboy: Izdaja, igrani film, erotski
 01.10 Istražitelji, igrani film, triler (R)

NEDJELJA 31. 7. 2005.

- 07.35 – TV kalendar
 07.45 – Vijesti
 09.30 – Aladdin, crtana serija
 09.50 – Timon i Pumbaa, crtana serija

- 10.15 – Promet danas
 10.20 – Ciklus Columbo: Sex and the Married Detective, američki TV film
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.30 – Plodovi zemlje
 13.20 – Rijeka: More
 14.00 – Nedjeljom u dva
 15.05 – Vijesti
 15.15 – Promet danas
 15.20 – Život sa stilom
 15.50 – Škrinja: Lepeza
 16.40 – Oprah Show
 17.30 – Mladenkin otac 2., američki film
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Prezimiti u Riu, hrvatski film
 21.40 – Dnevnik
 21.50 – Vijesti iz kulture
 22.00 – Ciklus Rocky: Rocky IV, američki film
 23.35 – Nedjeljom u dva
 00.35 – Las Vegas, serija
 01.20 – Siska 4., serija
 02.20 – Mladenkin otac 2., američki film
 04.05 – Reprizni program
 05.30 – Oprah Show
 06.15 – Rijeka: More

- 07.30 – TV vodič
 08.25 – Julija, serija (repriza tri tjedne epizode)
 10.50 – Biblija
 11.00 – Zagreb: Sveta misa, prijenos
 12.05 – Opera Box: Knez Igor
 12.35 – Vijesti iz kulture

- 12.45 – Mir i dobro
 13.20 – Inside Grand Prix
 13.50 – Hungaroring: Formula 1 za Veliku nagradu Mađarske, prijenos
 16.00 – Montreal: Vaterpolo, SP – finale, snimka
 17.05 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 17.15 – Plač, mini-serija
 19.10 – Zvezdane staze: Enterprise 3., serija
 20.00 – Umag: Tenis ATP turnir – finale, prijenos

- 22.00 – Promet danas
 22.05 – Las Vegas, serija
 22.55 – Siska 4., serija
 23.55 – Sport danas
 00.05 – Montreal: Plivanje, SP – uključanje u prijenos
 02.10 – Zvezdane staze: Enterprise 2., serija
 02.55 – Zvezdane staze: Enterprise 2., serija
 03.40 – Zvezdane staze: Enterprise 2., serija
 04.25 – Zvezdane staze: Enterprise 3., serija
 05.10 – Zvezdane staze: Enterprise 3., serija
 05.55 – Zvezdane staze: Enterprise 3., serija

- 06.45 TV prodaja
 07.00 Dječji program
 Pokemoni
 Kralj šamana
 08.35 TV prodaja
 08.50 Tri muškarca i mlada dama, igrani film
 10.35 Boeing 707, igrani film
 12.20 TV prodaja
 12.35 VIP DJ, glazbena emisija
 13.45 U sedmom nebu, serija

NEDJELJA

14.35 Kralj Queensa, serija
15.05 Ona ili on, kviz
16.00 Vijesti
16.10 Dick Tracy, igrani film
18.00 Red Carpet, zabavna emisija
19.00 24 sata
19.25 Sport
19.30 Lude 70-e, serija
20.00 Od glave do pete, zabavna emisija
21.00 Prva ljubav, igrani film
23.10 Zona smrti, serija
01.00 Automotiv, auto-moto magazin
01.30 TV prodaja
01.45 Kraj programa

07.35 Astro boy, crtana serija (5 epizoda)
09.30 2 glupa psa, crtana serija
09.55 Spiderman, crtana serija
10.20 Mali John, igrani film, drama
12.00 Školske tajne, humoristična dramska serija (2 epizode)
13.30 Domaći pomfrit, igrani film, romantična komedija (R)
15.05 Most na rijeci Kwai, igrani film, ratna drama

17.45 Salto, zabavna emisija
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Ekkluziv, magazin
20.10 Srce stranca, igrani film, drama
21.45 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija
22.40 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija
23.35 Autopsija, dokumentarno-kriminalistička serija
00.05 Playboy: Izdaja, igrani film, erotski (R)

PONEDJELJAK 1. 8. 2005.

06.50 – TV kalendar
07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
09.00 – Promet danas
09.05 – Čarolija 7., serija
10.00 – Vijesti
10.10 – Par-nepar, serija
11.00 – Nil: U potrazi za izvorom
12.00 – Dnevnik
12.15 – TV kalendar
12.30 – Saga o Maiama, serija
13.25 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
14.00 – Vijesti
14.15 – Prosjaci i sinovi, TV serija
15.10 – Globalno sijelo
15.40 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
16.00 – Hrvatska danas
16.25 – Svete planine svijeta: Biblijski visovi (29'41«)
16.55 – Dan Cruickshank i izgubljeno blago Kabula
17.55 – Julija, serija
18.40 – Promet danas
18.45 – Malo misto: Žminj

19.30 – Dnevnik
20.05 – Čarolija 7., serija
21.00 – Idemo na sjever
21.50 – Dnevnik
22.00 – Vijesti iz kulture
22.10 – Ljetni hit: Vrsta, američki film (104')
23.55 – Dobro ugođena večer – Dubrovačke ljetne igre: Dubravka Tomšić, klavir
00.55 – Mučke 3., humoristična serija
01.25 – Seaquest, serija
02.10 – Walker – teksaški rendžer 5., serija
02.55 – Bez traga 2., serija
03.35 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
03.50 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
04.15 – Harry i Hendersoni 1., humoristična serija
04.40 – Hit ljeta
05.10 – Idemo na sjever
05.55 – Saga o Maiama, serija
07.30 – TV vodič
07.45 – TV raspored
07.50 – TV kalendar

08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
08.25 – Ružno pače, crtana serija
09.45 – Pleme 3., serija
10.35 – Divlji poni, australsko-američki film za djecu
12.05 – Hit ljeta
12.35 – Seaquest, serija
13.20 – Ciklus Columbo: Sex and the Married Detective, američki TV film
14.50 – Vijesti za gluhe
15.00 – Harry i Hendersoni 1., humoristična serija
15.25 – Sutkinja Amy 4., serija
16.10 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
16.30 – Divlji zapad, humoristična serija
17.05 – Alias 2., serija
17.50 – Tko živ, tko mrtav – serija
18.40 – Vijesti iz kulture
18.50 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
19.15 – Zvezdane staze: Enterprise 3., serija
20.05 – Dani koji su potresli svijet: Sarajevski atentat; Hitlerovo samoubojstvo
21.00 – Bez traga 2., serija
21.45 – Mučke 3., humoristična serija
22.15 – Promet danas
22.20 – Walker – teksaški rendžer 5., serija
23.10 – Sašina ekipa, serija
00.00 – 24 (3.), serija
00.45 – Frasier 6., humoristična serija
01.10 – Pregled programa za utorak

09.10 TV prodaja
09.25 Taxi free
09.55 Šaljivi kućni video
10.25 Izlog strasti, serija
10.55 TV prodaja
11.10 Rubi, serija
12.00 Zatočenica, serija
13.00 Ciganke, serija
13.45 TV prodaja
14.00 Šaljivi kućni video
14.30 Mr. Bean, serija
14.55 TV prodaja
15.05 Nauči me voljeti, serija

15.50 TV prodaja
16.00 Ciganke, serija
16.55 Vijesti
17.05 Rubi, serija
18.00 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
18.10 Jelena, serija
19.00 24 sata
19.25 Sport
19.35 Taxi free
20.00 Navy CIS, serija

21.00 Bar, reality show
21.45 Prvi u tjednu: Posljednji Mohikanac, igrani film
23.45 JAG, serija
00.40 Bar, reality show
01.15 Kraj programa

08.50 Luna– sirena s kariba, telenovela (R)
09.40 Dr. Stefan Frank, dramska serija (R)
10.30 Sanja, talk show (R)
11.30 Ekkluziv, magazin (R)
12.25 Dadilja, humoristična serija (R)
13.00 Luna– sirena s kariba, telenovela
13.50 Ubojstvo po narudžbi, igrani film, crna komedija
15.30 Dr. Stefan Frank, dramska serija
16.25 Simpsoni, humoristična animirana serija
16.50 Roseanne, humoristična serija
17.15 Bračne vode, humoristična serija
17.45 Sanja: U mirovini pjevam, plešem i studiram!, talk show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.05 Eksploziv, magazin
19.45 Dadilja, humoristična serija
20.10 Super nanny, dokumentarna sapunica
21.00 Nemoj me zaboraviti, igrani film, drama
22.35 Vijesti, informativna emisija
22.50 Srce stranca, igrani film, drama (R)

UTORAK 2. 8. 2005.

HRT 1

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 – Promet danas
 09.05 – Čarolija 7., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Par-nepar, serija
 11.00 – Profesionalni ubojice:
 Ubojice iz mraka
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.30 – Saga o Maiama, serija
 13.25 – Kruške i jabuke –
 kuharski dvoboj
 14.00 – Vijesti
 14.15 – Prosjaci i sinovi, TV serija
 15.15 – Globalno sijelo
 15.45 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 16.00 – Hrvatska danas
 16.25 – Svete planine svijeta:
 Sveti vrhovi manjih
 religija
 16.55 – Ne idi tamo: Australija

17.50 – Julija, serija
 18.40 – Promet danas
 18.45 – Malo misto: Vis
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija 7., serija
 21.00 – Fokus
 22.00 – Dnevnik
 22.10 – Vijesti iz kulture
 22.20 – Ljetni hit: Vrsta 2.,
 američki film
 23.50 – Mučke 3.,
 humoristična serija
 00.20 – Seaquest, serija
 01.05 – Walker – teksaški
 rendžer 5., serija
 01.50 – U vrtlogu igre, serija
 02.40 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 02.50 – Whoopy, humoristična
 serija
 03.10 – Svijet prema Jimu 2.,
 humoristična serija
 03.35 – Harry i Hendersoni 1.,
 humoristična serija
 04.00 – Život sa stilom
 04.30 – Hit ljeta
 05.00 – Fokus
 05.55 – Saga o Maiama,
 serija

HRT 2

07.30 – TV vodič +
 turistička središta Hrvatske
 07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 08.25 – Obiteljski pas, crtana serija
 08.50 – ŽUTOKLJUNAC
 09.45 – Pleme 3., serija
 10.35 – Dječak i krotitelj konja,
 američki film za djecu
 12.10 – Hit ljeta
 12.40 – Seaquest, serija
 13.25 – Igra sudbine, američki film
 14.50 – Vijesti za gluhe
 15.00 – Harry i Hendersoni 1.,
 humoristična serija
 15.25 – Sutkinja Amy 4., serija
 16.10 – 8 jednostavnih pravila za
 dečke moje kćeri
 tinejdžerice,
 humoristična serija
 16.30 – Divlji zapad,
 humoristična serija
 17.05 – Alias 2., serija
 17.50 – Tko živ, tko mrtav – serija
 18.40 – Vijesti iz kulture
 18.50 – Svijet prema Jimu 2.,
 humoristična serija
 19.15 – Zvezdane staze:
 Enterprise 3., serija
 20.05 – Život sa stilom
 20.40 – Whoopy,
 humoristična serija
 21.10 – U vrtlogu igre, serija
 22.05 – Mučke 3.,
 humoristična serija
 22.35 – Promet danas
 22.40 – Walker –
 teksaški rendžer 5., serija
 23.30 – Sašina ekipa, serija
 00.25 – 24 (3.), serija
 01.05 – Frasier 6.,
 humoristična serija

09.10 TV prodaja
 09.25 Taxi free
 09.55 Šaljivi kućni video
 10.25 Izlog strasti, serija
 10.55 TV prodaja
 11.10 Rubi, serija
 12.00 Jelena, serija
 12.55 Ciganke, serija
 13.45 TV prodaja
 14.00 Šaljivi kućni video
 14.30 Mr. Bean
 14.55 TV prodaja
 15.05 Nauči me voljeti, serija
 15.50 TV prodaja
 16.00 Ciganke, serija
 16.55 Vijesti

17.05 Rubi, serija
 18.00 Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija
 18.10 Jelena, serija
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.35 Taxi free
 20.00 Navy CIS, serija
 21.00 Bar, reality show
 21.45 Po ure torture,
 zabavna emisija
 22.15 Izgubljeni, serija
 23.10 Svi vole Raymonda, serija
 23.40 JAG, serija
 00.35 Motovun film festival,
 reportaža
 00.50 Bar, reality show
 01.25 Kraj programa

09.25 Luna– sirena s Kariba,
 telenovela (R)
 10.10 Dr. Stefan Frank,
 dramska serija (R)
 11.00 Sanja, talk show (R)
 11.55 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Dadilja,
 humoristična serija (R)
 13.00 Luna– sirena s Kariba,
 telenovela
 13.50 Nebo u Luisiani,
 igrani film, drama
 15.30 Dr. Stefan Frank,
 dramska serija
 16.25 Simpsoni,
 humoristična animirana
 serija
 16.50 Roseanne, humoristična
 serija
 17.15 Bračne vode,
 humoristična serija
 17.45 Sanja: Zavodnici: žene
 su naša droga!, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Dadilja, humoristična serija
 20.10 Prijatelj na kvadrat,
 zabavna emisija
 21.10 Put u raj, igrani film, drama

22.45 Vijesti, informativna emisija
 23.00 Nemoj me zaboraviti,
 igrani film, drama (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 – Promet danas
 09.05 – Čarolija 7., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Par-nepar, serija
 11.00 – Profesionalni ubojice:
 Morski psi

12.00 – Dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.30 – Saga o Maiama, serija
 13.25 – Kruške i jabuke –
 kuharski dvoboj
 14.00 – Vijesti
 14.15 – Prosjaci i sinovi, TV serija
 15.15 – Globalno sijelo
 15.45 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 16.00 – Hrvatska danas
 16.25 – Svete planine svijeta:
 Sveti visovi Amerike
 16.55 – Ne idi tamo: Južna
 Amerika
 17.45 – Zepterov savjetnik
 17.50 – Julija, serija
 18.40 – Promet danas
 18.45 – Malo misto: Komiža
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija 7., serija
 21.00 – Boje turizma
 22.00 – Dnevnik
 22.10 – Vijesti iz kulture
 22.20 – Ljetni hit: Faktor
 zamrzavanja, američki film
 00.05 – Mučke 3.,
 humoristična serija
 00.35 – Seaquest, serija
 01.20 – Walker –
 teksaški rendžer 5., serija
 02.05 – Svijet prema Jimu 2.,
 humoristična serija
 02.25 – Harry i Hendersoni 1.,
 humoristična serija
 02.50 – Prekid programa radi
 redovnog održavanja
 uređaja
 05.55 – Saga o Maiama, serija (12)

SRIJEDA 3. 8. 2005.

07.30 – TV vodič + turistička središta Hrvatske
 07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Dennis, crtana serija
 08.50 – ŽUTOKLJUNAC
 09.45 – Pleme 3., serija
 10.35 – Henry i Verlin, kanadski film za djecu
 12.05 – Hit ljeta
 12.35 – Seaquest, serija
 13.20 – Obojena kuća, američki film
 14.50 – Vijesti za gluhe
 15.00 – Harry i Hendersoni 1., humoristična serija

15.25 – Sutkinja Amy 4., serija
 16.10 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
 16.30 – Divlji zapad, humoristična serija
 17.05 – Alias 2., serija
 17.50 – Tko živ, tko mrtav – serija
 18.40 – Vijesti iz kulture
 18.50 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
 19.15 – Zvezdane staze: Enterprise 3., serija
 20.10 – Nogometna Liga prvaka: Hajduk – Debrezen, prijenos
 22.10 – Mučke 3., humoristična serija
 22.40 – Promet danas
 22.45 – Walker – tekšaški rendžer 5., serija
 23.35 – Sašina ekipa, serija
 00.30 – 24 (3.), serija
 01.10 – Frasier 6., humoristična serija

09.25 Taxi free
 09.55 Šaljivi kućni video
 10.25 Izlog strasti, serija
 10.55 TV prodaja
 11.10 Rubi, serija

12.00 Jelena, serija
 12.55 Ciganke, serija
 13.45 TV prodaja
 14.00 Šaljivi kućni video
 14.30 Mr. Bean, serija
 14.55 TV prodaja
 15.05 Nauči me voljeti, serija
 15.50 TV prodaja
 16.00 Ciganke, serija
 16.55 Vijesti
 17.05 Rubi, serija
 18.00 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 18.10 Jelena, serija
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.35 Taxi free
 20.00 Navy CIS, serija
 21.00 Bar, reality show
 21.45 Bumerang, serija
 22.45 Dodir sa zagrobnim životom, dokumentarni film
 23.40 JAG, serija
 00.35 Bar, reality show
 01.10 Kraj programa

09.20 Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 10.10 Dr. Stefan Frank, dramska serija (R)
 11.00 Sanja, talk show (R)
 11.55 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Dadilja, humoristična serija (R)
 13.00 Luna– sirena s Kariba, telenovela
 13.50 Susjedi, igrani film, komična drama
 15.30 Dr. Stefan Frank, dramska serija
 16.25 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.50 Roseanne, humoristična serija
 17.15 Bračne vode, humoristična serija
 17.45 Sanja: U porniču glumim i glumit ću, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Dadilja, humoristična serija
 20.10 Mjenjačnica, zabavna emisija
 21.05 Ovdje na zemlji, igrani film, drama
 22.45 Vijesti, informativna emisija
 23.00 Red Bull Air Race Svjetski kup 2005– Rock of Cashel, Ireland, sportsko–dokumentarna emisija
 23.30 Put u raj, igrani film, drama (R)

ČETVRTAK

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 – Promet danas
 09.05 – Čarolija 7., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Par-nepar, serija
 11.00 – Profesionalni ubojice: Ubojstvo u obitelji
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.30 – Saga o Maiama, serija
 13.25 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Kapelski kresovi, dramska serija
 15.25 – Globalno sijelo
 16.00 – Hrvatska danas
 16.25 – Svete planine svijeta: Sveti vrhovi starog kontinenta
 16.55 – Ne idi tamo: Južna Afrika

17.50 – Julija, serija
 18.40 – Promet danas
 18.45 – Malo misto: Plisko polje
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija 7., serija
 21.00 – 10 godina Oluje
 23.35 – Dnevnik
 23.45 – Vijesti iz kulture
 23.55 – Mučke 3., humoristična serija
 00.25 – Seaquest, serija
 01.10 – Walker – tekšaški rendžer 5., serija
 01.55 – Film
 04.00 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
 04.25 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
 04.55 – Život sa stilom
 05.25 – Hit ljeta
 05.55 – Saga o Maiama, serija

07.30 – TV vodič + turistička središta Hrvatske
 07.45 – TV raspored
 07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Ružno pače, crtana serija
 08.50 – ŽUTOKLJUNAC
 09.45 – Pleme 3., serija
 10.35 – Ludi od radosti, američki film za djecu
 12.05 – Hit ljeta
 12.35 – Seaquest, serija
 13.20 – Vožnja života, američki film
 14.55 – Vijesti za gluhe
 15.05 – Harry i Hendersoni 1., humoristična serija
 15.30 – Sutkinja Amy 4., serija
 16.15 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
 16.35 – Divlji zapad, humoristična serija
 17.10 – Karen Sisco, serija
 17.55 – Tko živ, tko mrtav – serija
 18.40 – Vijesti iz kulture
 18.50 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
 19.15 – Zvezdane staze: Enterprise 3., serija
 20.05 – Život sa stilom
 20.40 – Američke komedije: Vodonoša, američki film
 22.10 – Promet danas
 22.15 – Mučke 3., humoristična serija
 22.50 – Walker – tekšaški rendžer 5., serija
 23.40 – Sašina ekipa, serija
 00.35 – 24 (3.), serija
 01.15 – Frasier 6., humoristična serija

09.10 TV prodaja
 09.25 Taxi free
 09.55 Šaljivi kućni video
 10.25 Izlog strasti, serija
 10.55 TV prodaja
 11.10 Rubi, serija
 12.00 Jelena, serija
 12.55 Ciganke, serija
 13.45 TV prodaja
 14.00 Šaljivi kućni video
 14.30 Mr. Bean, serija
 14.55 TV prodaja
 15.05 Nauči me voljeti, serija
 15.50 TV prodaja
 16.00 Ciganke, serija

4. 8. 2005.

16.55 Vijesti
 17.05 Rubi, serija
 18.00 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 18.10 Jelena, serija
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.35 Taxi free
 20.00 Navy CIS, serija
 21.00 Bar, reality show
 21.45 Pogled u smrt, igrani film
 23.20 JAG, serija
 00.15 Bar, reality show
 00.50 Kraj programa

09.15 Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 10.00 Dr. Stefan Frank, dramska serija (R)
 10.50 Sanja, talk show (R)
 11.50 Eksploziv, magazin (R)
 12.30 Dadilja, humoristična serija (R)
 12.55 Luna– sirena s Kariba, telenovela
 13.40 Istjerivači duhova, igrani film, znanstveno–fantastična komedija
 15.30 Dr. Stefan Frank, dramska serija
 16.25 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.50 Roseanne, humoristična serija
 17.15 Bračne vode, humoristična serija
 17.45 Sanja: Fetiš: potpetice, crna koža i što još?, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Dadilja, humoristična serija
 20.10 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 21.25 Mary Reilly, igrani film, drama/horor

23.15 Vijesti, informativna emisija
 23.30 Ovdje na zemlji, igrani film, drama (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija TV tjednik emitirat će se, nakon dvotjedne stanke, 5. kolovoza u uobičajenom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. Repriza ove emisije je u subotu 6. kolovoza u 15 sati.

FILM TJEDNA

HRT 2 UTORAK, 2. 8. 2005. 13.25

IGRA SUDBINE

američki TV film
 (BRUSH WITH FATE, 2003.)

Drama. Mladi učitelj umjetnosti (T. Gibson) dolazi na novi posao u jednu privatnu školu gdje upozna ekscentričnu učiteljicu književnosti, Corneliju Engelbrecht (G. Close). Ona ga odvodi svojoj kući gdje mu otkriva svoje skriveno blago, prekrasnu sliku koju je navodno 1670. naslikao poznati nizozemski slikar Johannes Vermeer. Da bi potvrdila autentičnost slike, Cornelia mu pripovijeda niz priča koje su proizašle iz njezinog istraživanja, a koje govore o različitim vlasnicima slike i presudnom utjecaju koji je ona imala na njihove živote...

Ova izvrsna drama nastala je prema bestselleru Susan Vree-land »Portret u delftsko modrom«. Govori o povijesti jednog remek-djela koje je utjecalo na živote svih onih koji su ga posjedovali. Redatelj prikazuje nekoliko zasebnih priča koje povezuje samo ta slika, a sve je prikazano obrnutim vremenskim slijedom. Vrlo dirljiva priča o slici koja je nastala iz ljubavi, prodana iz očaju, kupljena iz strasti i ukradena iz pohlepe. U filmu su za pohvalu i kostimi i scenografija, te povijesni prikaz Nizozemske kroz brojne razrađene detalje.

Glumci su izvrsni, osobito Glenn Close (Fatalna privlačnost) kao ekscentrična profesorica, a u ulozi učitelja umjetnosti pojavljuje se Thomas Gibson, našoj publici poznat kao Greg iz humoristične serije »Dharma i Greg«. U jednoj od manjih uloga je i oskarovka Ellen Burstyn (Rekvijem za snove, Alice više ne stanuje ovdje).

Uloge: Glenn Close, Thomas Gibson, Phyllida Law, Kelly MacDonald, Patrick Bergin, Ellen Burstyn
 Redatelj: Brent Shields

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR.

BANK: VBUYU 22

(Vojvodanska banka a.d. Novi Sad Yugoslavia)

Beneficiary customer:

540101 320 5 NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadorđev put 2, telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7, telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obaveštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.743 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.450 din., a u jednom pravcu 1.375 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

RADIO SUBOTICA

24000 Subotica

Put Jovana Mikića 12

Tel: 024/55-22-00

Fax: 024/55-19-02

email: radio@radiosubotica.co.yu

- 91,5 MHz cjelodnevni program na srpskom jeziku

- 89,6 MHz cjelodnevni program na mađarskom jeziku

- 91,5 MHz od 19 do 21 sat program na hrvatskom jeziku

SHEMA programa na hrvatskom jeziku

19,00 h

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Jezični savjetnik

19,30 h

- »Iz života naših predaka« (ponedjeljkom)
- »Sportski vremeplov« (ponedjeljkom)
- »Na izravnoj vezi« (utorkom)
- »Otvoreni studio« (srijedom)

»Galerija« emisija o kulturi (četvrtkom)

»U društvu s mladima« (petkom)

20,00 h

»Aktualije« (ponedjeljkom)

»Iz hrvatske povijesti« (utorkom)

»Putokazi« (srijedom)

»Rock vremeplov« (četvrtkom)

Vjerska emisija (petkom)

20,30 h

- Vijesti dana

- Pripovijetka Balinta Vujkova

- Hitovi hrvatskih izvođača

- Minute za ljubitelje jazza (petkom)

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

Dužijanca u Tavankutu